

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการค้าบนทางเท้า
ในย่านการค้าอาหาร ช่วงเวลากลางคืน
กรณีศึกษา : ถนนเยาวราช เขตสัมพันธวงศ์

THE ENVIRONMENTAL IMPROVEMENT
AND NIGHTTIME FOOD STREET ACTIVITY
: THE CASE OF YAOWARAJ ROAD (CHINATOWN)

T 0 6 4 0 9 8 T

สมฤทัย ประवालปัทม์กุล
SOMRUETAI PRAVALPATTAKUL

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2545
ISBN 974-648-970-4

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน 64098

วัน,เดือน,ปี - 4 ก.ย. 2549

รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
การนำออกไปใช้

THE ENVIRONMENTAL IMPROVEMENT
AND NIGHTTIME FOOD STREET ACTIVITY
: THE CASE OF YAOWARAJ ROAD (CHINATOWN)

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF URBAN AND REGIONAL PLANNING
IN URBAN AND ENVIRONMENTAL PLANNING
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2002
ISBN 974-648-970-4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและกิจกรรม การค้าบนทางเท้าในย่านการค้าอาหาร ช่วงเวลากลางคืน กรณีศึกษา : ถนนเยาวราช เขตสัมพันธวงศ์
นักศึกษา	นางสาวสมฤทัย ประวาลปัทมกุล
รหัสประจำตัว	41063019
ปริญญา	การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
พ.ศ.	2545
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร.ยงธนินทร์ พิมลเสถียร

บทคัดย่อ

การศึกษาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการค้าบนทางเท้า ย่านการค้าอาหาร ในช่วงเวลา
กลางคืน กรณีศึกษา : ถนนเยาวราช เขตสัมพันธวงศ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและจำแนก
ประเภทการให้บริการสาธารณะ ในพื้นที่ย่านการค้าในช่วงกลางคืนเพื่อเปรียบเทียบกับความ
ต้องการของผู้ค้าและผู้ซื้อ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกายภาพของพื้นที่ศึกษา กับ
กิจกรรม และพฤติกรรมของผู้ใช้พื้นที่กลุ่มต่างๆ ในย่านถนนเยาวราช โดยเน้นที่การค้าขายในช่วง
เวลากลางคืน 3) ศึกษาในประเด็นของการจัดการจากภาครัฐและผู้ค้า ในเรื่องการปรับปรุงสิ่ง
อำนวยความสะดวกและการจัดมาตรฐานต่างๆที่จะส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการค้าในพื้นที่ให้ดี
ขึ้น 4) เสนอแนะรูปแบบหรือแผนเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการบริการ
สาธารณะในพื้นที่ ในการศึกษาเน้นใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) เก็บข้อมูลเพื่อ
ศึกษาในเชิงค้นคว้า โดยใช้ข้อมูลดิบจากแหล่งต่างๆที่เกี่ยวข้อง มารวบรวมให้ได้ภาพรวมของพื้นที่
ที่ศึกษา 2) เก็บข้อมูลในเชิงสำรวจ ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลในด้านกายภาพ เป็นข้อมูลในส่วนของ
ความเป็นจริงในพื้นที่ปัจจุบัน เช่น จำนวนและที่ตั้งของตู้โทรศัพท์สาธารณะ, จำนวนและที่ตั้งของ
บ่อน้ำดื่ม, จุดตรวจ ฯลฯ 3) การแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ใช้เก็บข้อมูลในด้านทัศนคติ
และความพึงพอใจของผู้ค้าและผู้ซื้อในการใช้บริการสาธารณะรวมทั้งสภาพแวดล้อมโดยรวมของ
พื้นที่

ผลจากการศึกษาพบว่ากิจกรรมการค้าที่เกิดขึ้นบนบริเวณทางเท้าในพื้นที่ศึกษานั้นจัดได้
ว่าอยู่ในรูปแบบการค้าบนถนนที่มีรูปแบบใกล้เคียงกับระบบการค้าที่มีแนวคิดแบบ Petty
Commodity และในบางส่วนมีการกำเนิดขึ้นมาจากระบบการค้าที่มีแนวคิดแบบ Economic
Dualism ซึ่งพบว่า ผู้ค้าส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว ที่ดำเนินกิจการค้าเอง มีการ
แบ่งระดับงานภายในกิจการค้าและมีการจ้างงานไม่มากไปกว่า 5 คน อาศัยทักษะที่ไม่ได้ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาจากโรงเรียนมีการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ความเป็นอิสระทางการตลาด และมีการแข่งขันทางการค้าสูง ใช้เงินในการลงทุนต่ำ และทำให้เกิดการย้ายถิ่นจากชนบทมาสู่เมืองของผู้ประกอบการ ในส่วนของผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นวัยทำงานมีรายได้เป็นของตัวเอง อยู่ในระดับการศึกษาค่อนข้างสูง มีพฤติกรรมการมาซื้อสินค้าแบบนานๆครั้งแต่เป็นการมาซื้อติดต่อกันเป็นเวลานานและนิยมมากันเป็นกลุ่ม เหตุที่เลือกมากก็เพราะ อาหารอร่อยคุณภาพดีและมีให้เลือกหลายชนิด ผู้ซื้อส่วนใหญ่ต้องการให้มีรูปแบบการค้าแบบเดิมที่เป็นรถเข็น หาบเร่ แผงลอย แต่เน้นไปที่ความสะดวกเป็นระเบียบและปลอดภัย

การวิเคราะห์ด้านความพึงพอใจ พบว่า สิ่งที่ผู้ค้าและผู้ซื้อต้องการให้มีการปรับปรุงมากที่สุด ได้แก่ ที่จอดรถและค่าบริการ ลำดับที่รองลงมา ได้แก่ ขนาดของทางเท้า ซึ่งจากการสำรวจสรุปว่าขนาดของทางเท้านั้นไม่เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมและพฤติกรรมของผู้ใช้

ผลของการศึกษาทำให้ทราบแนวทางในการเสนอแนะรูปแบบหรือแผนเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการสาธารณะในพื้นที่ ดังนี้ 1) เสนอแนะด้านนโยบายและกฎระเบียบ ให้มีนโยบายควบคุมในการดูแลตรวจสอบผู้ค้าให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบเบื้องต้นในการรักษาความสะดวกและสภาพแวดล้อม, ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอโดยมีการให้ใบรับรองจากทางเขต ปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับพฤติกรรมและกิจกรรมในพื้นที่ อีกทั้งควรมีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐโดยการอำนวยความสะดวกและจัดระเบียบเพื่อการค้า เช่น จัดทำตำแหน่งปลั๊กไฟฟ้า-น้ำประปา, จัดการดูแลเฟอร์นิเจอร์บาทวิถี ฯลฯ 2) เสนอแนะด้านกายภาพ ให้มีการจัดระเบียบปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ เช่น การเพิ่มขนาดทางเท้าให้เหมาะสมกับกิจกรรมการใช้งาน, การแก้ปัญหาที่จอดรถ ฯลฯ

แนวทางการเสนอแนะเหล่านี้มิได้มีจุดประสงค์ที่จะเปลี่ยนการค้าบนกระบบให้มาเป็นการค้าในระบบแต่จัดทำเพื่อส่งเสริมให้มีการประกอบการค้าเป็นไปได้อย่างสะดวก สามารถควบคุมต้นผลิตได้ เป็นการจูงใจให้มีผู้มาซื้อสินค้าและบริการในพื้นที่มากยิ่งขึ้น เกิดการกระจายรายได้ให้ผู้ประกอบการรายย่อยเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจแบบทุนนิยมทั่วไป

Thesis Title	The Environmental Improvement and Nighttime Food Street Activity : The case of Yaowaraj Road (Chinatown)
Student	Miss Somruetai Pravalpattakul
Student ID	41063019
Degree	Master of Urban and Regional Planning
Programme	Urban and Environmental Planning
Year	2002
Thesis Advisor	Assistant Professor Phd. Yongtanit Pimonsatean

ABSTRACT

The main objectives of this thesis are issued in four parts which are 1) to study the public facilities for nighttime commercial to accommodate the requirements of traders and customers; 2) to study a relationship between physical characteristic and user behavior in a study area; 3) to study gist of administration management as for the public facilities and the environmental improvement includes to do the public facilities standard ; 4) to suggest the environmental and public service improvement plans. In this case, different data were acquired via three techniques ; 1) document research that is used to gain a primary data; 2) existing physical data is utilized by survey research at present. Such number and position as public telephone, police kiosk, etc.; 3) the vendors and clients' opinions are acquired by questionnaires and interview methods.

The result of this study demonstrates that there is a similarity between a food street activity in study area and Petty commodity system. In addition to that, some part of these commercial activity pattern come form Economic Dualism system. The study's result shows that the most of seller are head of families who do their businesses by themselves. Their employees are not much more than 5 people. The level of their education are low than the Undergraduate degree. Therefore, they have been worked with their own skills which are not from any school. The trade is highly competitive and an independent marketing. A capital is a low rate. Some trader have been immigrated into Bangkok. In some part of buyers, the most of them can earn by themselves and graduate from high level. Their behavior as always come to by once in a while but they

เอกสารนี้เป็นเอกสารทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

come for long times who prefer in a group. Good taste, high quality and varied food are reason to choose for coming to this study area. The customers want to be in a same atmosphere as informal sector but it should be clean, order and safety.

An analysis in sentiment shows that the customers require the public facilities and environmental improvement at first, are parking car and fee, a second is a wide of footpath's improvement. The survey exhibits that, the wide of footpath was not suited the activity in area.

Base upon the study results, the environmental and public facilities improvement plan is suggested that 1) to propose a policy and a rule such as the environmental controlling policy is a primary propose. Furthermore, these should have been ever inspected. The officer should have improved the rules to suit for the vendors and buyers' behavior includes their activity area. A commercial promotion policy should have supported by government, which is mange, a position of water supply and electrical receptacle, and to maintain street furniture, etc.; 2) to suggest the physical plan as a wide of footpath's revision, flexible lane, car park's solving, and others.

However, the suggestion in this study, the change of Informal Sector System to Formal Sector System is not our objective but the recommendation would support to do a more convenient business, control their assets, induce the clients to buy goods, and disperse the marketing to sub-traders.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยคำแนะนำจากผศ.ดร.ยงฉนิทร์ พิมลเสถียร ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คุณประวิทย์ พันธุวิโรจน์ ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์ ที่เอื้อเฟื้อข้อมูล การสัมภาษณ์และการพาเยี่ยมชมแนะนำพื้นที่ศึกษา

ขอขอบพระคุณฝ่ายเทคนิค สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ เอื้อเฟื้อข้อมูลและให้ความสะดวก ในการแจกแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณกลุ่มผู้ค้าอาหาร รถเข็น หาบเร่-แผงลอย ในช่วงเวลากลางคืนย่านเยาวราช และผู้ซื้อทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณผศ.ชาญวิทย์ พงษ์ขวัญและผศ.เลิศวิทย์ รังสิรักษ์ซึ่งให้เกียรติเป็นคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณบิดามารดาและครอบครัว รวมทั้งเพื่อนๆทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำและกำลังใจ

สุดท้ายขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่มอบทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

สมฤทัย ประवालภัทรมกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	XI
สารบัญภาพ.....	XIV
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและประเด็นปัญหา.....	1
1.2 เขตพื้นที่ศึกษา.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 นิยามคำศัพท์ในการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	6
2.1 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกิดขึ้นของ Informal sector.....	6
2.1.1 กลุ่มที่ 1 Economic Dualism.....	6
2.1.2 กลุ่มที่ 2 Underground Economy.....	7
2.1.3 กลุ่มที่ 3 Petty Commodity.....	8
2.2 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการวัดทัศนคติ.....	12
2.2.1 ทัศนคติ.....	12
2.2.2 การวัดทัศนคติ.....	13
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับทัศนคติ.....	15
2.3.1 การแสดงพฤติกรรมมนุษย์ย่อมจะมีจุดมุ่งหมาย.....	15
2.3.2 พฤติกรรมมนุษย์มาจากความต้องการและความพอใจ.....	15
2.3.3 พฤติกรรมมนุษย์นั้นมีลักษณะไม่หยุดนิ่ง.....	15
2.4 แนวความคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค.....	16

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและการรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน.....	17
2.5.1 อาชญากรรม.....	18
2.5.2 แนวทางการควบคุม.....	18
2.5.3 การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	19
2.6 แนวความคิดและมาตรฐานที่เกี่ยวกับการเดินเท้า.....	20
2.7 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับทางเดินเท้า.....	21
2.7.1 ผิวพื้นทางเดินเท้า.....	21
2.7.2 ความลาดชัน.....	21
2.7.3 ขนาดความกว้าง.....	22
2.7.4 ขอบทางลาด.....	22
2.7.5 การติดไฟส่องสว่างในทางเท้า.....	22
2.7.6 สิ่งอำนวยความสะดวก.....	22
2.7.7 การบำรุงรักษาสภาพทางเดินเท้า.....	22
2.8 กรณีศึกษา ย่าน Chinatown Singapore.....	25
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	29
3.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	29
3.2 เกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่าง.....	29
3.2.1 กลุ่มผู้ค้า.....	30
3.2.2 กลุ่มผู้ซื้อ.....	30
3.3 วิธีการเก็บข้อมูล.....	30
3.3.1 เก็บข้อมูลเพื่อศึกษาในเชิงค้นคว้า.....	30
3.3.2 เก็บข้อมูลเชิงสำรวจ.....	31
3.3.3 การแจกแบบสอบถาม.....	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ **VI** ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.4 ระเบียบวิธีวิจัย ตัวแปรและการเชื่อมโยงตัวแปร.....	31
3.4.1 ระเบียบวิธีวิจัย.....	31
3.4.2 ตัวแปรและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
3.5 การกำหนดวิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
3.5.1 กลุ่มของสภาพทางกายภาพและกิจกรรมที่เป็นอยู่ปัจจุบันในพื้นที่.....	44
3.5.2 กลุ่มของทัศนคติผู้ค้าและผู้ซื้อ.....	44
3.6 การกำหนดข้อจำกัดของการวิจัย.....	44
3.6.1 ข้อจำกัดในการแจกแบบสอบถาม.....	44
3.6.2 ข้อจำกัดในการสำรวจ.....	44
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	46
4.1 ประวัติพื้นที่ศึกษา.....	46
4.2 กิจกรรมในพื้นที่.....	49
4.3 การจราจรและการขนส่ง.....	53
4.4 สภาพทั่วไปของทางเท้า.....	57
4.4.1 สภาพกายภาพของทางเท้า.....	57
4.4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมบนทางเท้า.....	60
4.5 การพิจารณามาตรฐานทางเท้าในพื้นที่ศึกษา.....	61
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ค้า.....	67
5.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล.....	67
5.1.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการค้า.....	71
5.1.3 การวิเคราะห์ทัศนคติและความคิดเห็นของผู้ค้า.....	74
5.1.4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ค้าที่มีต่อสภาพแวดล้อม ในการทำการค้าเวลากลางคืน.....	77

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ VIII ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.1.5 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ค้าที่มีต่อการอำนวยความสะดวก ความสะดวกสาธารณะในการทำการค้าเวลากลางคืน.....	79
5.1.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับ ความพึงพอใจของผู้ค้า.....	80
5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้มาซื้อสินค้าและบริการ.....	84
5.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ซื้อ.....	84
5.2.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการมาซื้อสินค้าและบริการ.....	86
5.2.3 การวิเคราะห์ทัศนคติและความคิดเห็นการมาซื้อสินค้าและบริการ.....	88
5.2.4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ซื้อที่มีต่อสภาพแวดล้อม และการอำนวยความสะดวกสาธารณะในย่านการค้ากลางคืน.....	89
5.2.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับ ความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าและบริการ.....	91
5.3 การเปรียบเทียบปัญหาสภาพกายภาพจากการสำรวจกับความคิดเห็นของ ผู้ค้าและผู้ซื้อ.....	103
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	106
6.1 ผลสรุปที่ได้จากการศึกษา.....	106
6.1.1 สรุปข้อมูลด้านผู้ค้า.....	106
6.1.2 สรุปข้อมูลด้านผู้ซื้อ.....	109
6.1.3 สรุปการเปรียบเทียบปัญหาด้านกายภาพกับความคิดเห็น ผู้ค้าและผู้ซื้อ.....	111
6.2 ข้อเสนอแนะในการจัดระเบียบและปรับปรุง.....	111
6.2.1 ด้านนโยบายและกฎระเบียบ.....	111
6.2.2 ด้านกายภาพ.....	113
6.3 แบบเสนอแนะในการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการค้า.....	115
6.3.1 ปรับปรุงทางเท้าและทางเดินรถให้เป็น Flexible Lane.....	115

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3.2 การย้ายพื้นที่ค้าขายให้ออกไปจากถนนสายหลัก.....	115
6.3.3 การปิดถนนเพื่อการค้า.....	115
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	127
หลักเกณฑ์ แนวทางและวิธีการการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย.....	128
ข้อบัญญัติ 10 ประการของแผงลอยจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะ.....	131
แบบสอบถามผู้ค้ารถเข็น หาบเร่ แผงลอย.....	132
แบบสอบถามผู้ที่มาซื้อสินค้าและบริการ.....	136
เงื่อนไขของการทดสอบโคสแควร์.....	139
บรรยายกาศงานปิดถนนในงานเทศกาล.....	141
ประวัติผู้เขียน.....	142

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงการเปรียบเทียบข้อพิจารณาลักษณะการค้ำของแต่ละกลุ่มแนวความคิด ที่เกี่ยวกับการค้ำนอกระบบ.....	11
3.1 แสดงกลุ่มตัวแปรและที่มาของข้อมูล.....	29
4.1 แสดงจำนวนร้านค้า,รถเข็น,หาบเร่-แผงลอย 2 ผังถนนเยาวราช รวมทั้งที่อยู่ ต้นซอยแปลงนาม,ซอยมังกร,ซอยอิศราณูปภาพ,ซอยเท็กซัส และซอยตลาดเก่า.....	49
4.2 แสดงสถานที่จอดรถในละแวกพื้นที่ศึกษาถนนเยาวราช.....	56
4.3 แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานทางเดินเท้ากรุงเทพมหานครกับคุณภาพ ทางเท้าในพื้นที่ศึกษา.....	63
5.1 แสดงจำนวนความถี่,ร้อยละ,ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ค้ำ.....	69
5.2 แสดงจำนวนความถี่,ร้อยละ,ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลพฤติกรรมการค้ำ.....	72
5.3 แสดงจำนวนความถี่,ร้อยละ,ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลทัศนคติและความคิดเห็น ในการทำการค้ำ.....	75
5.4 แสดงจำนวนความถี่,ร้อยละ,ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลความคิดเห็นของ ผู้ค้ำที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำการค้ำช่วงเวลากลางคืน.....	78
5.5 แสดงความถี่,ร้อยละ,ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ค้ำที่มีต่อการ อำนวยความสะดวกสาธารณะในเวลากลางคืน.....	79
5.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์การร่วมงานกับความคิดเห็นในการปิด ถนนเพื่อจัดงานเทศกาล.....	81
5.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการจ้างงานกับความคิดเห็นในการปิดถนนเพื่อจัดงาน.....	82
5.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความพึงพอใจในขนาดของ พื้นที่ค้าขาย.....	83
5.9 แสดงจำนวนความถี่,ร้อยละ,ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลส่วนบุคคลของ ผู้ซื้อสินค้าและบริการ.....	84
5.10 แสดงจำนวนความถี่,ร้อยละ,ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลพฤติกรรมผู้มาซื้อสินค้า และบริการ.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.1.1 แสดงจำนวนความถี่, ร้อยละ ข้อมูลทัศนคติและความคิดเห็นของผู้มาซื้อสินค้าและบริการ.....	88
5.1.2 แสดงความถี่, ร้อยละ, ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ซื้อที่มีต่อสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวกสาธารณะในช่วงเวลากลางคืน.....	90
5.1.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอายุกับระยะเวลาการมาซื้อสินค้าในพื้นที่.....	92
5.1.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(กลุ่มอายุ)กับประสบการณ์การมาร่วมงานเปิดถนน.....	93
5.1.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(ระดับการศึกษา)กับประสบการณ์การมาร่วมงานเปิดถนน.....	94
5.1.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(ที่อยู่ปัจจุบัน)กับประสบการณ์การมาร่วมงานเปิดถนน.....	95
5.1.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(ระยะเวลาการมาซื้อสินค้า)กับประสบการณ์การมาร่วมงานเปิดถนน.....	96
5.1.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(ความถี่ในการมาซื้อสินค้า)กับประสบการณ์การมาร่วมงานเปิดถนน.....	97
5.1.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการมาซื้อสินค้ากับความคิดเห็นในการเปิดถนนเพื่อจัดงานเทศกาล.....	98
5.2.0 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การร่วมงานกับความคิดเห็นในการเปิดถนนเพื่อจัดงานเทศกาล.....	98
5.2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอายุ, เหตุผลในการมาเลือกซื้อสินค้าในพื้นที่กับความถี่ในการจัดรูปแบบการค้าและการให้บริการ.....	99
5.2.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยของผู้ซื้อสินค้ากับความถี่ในการเข้าถึงพื้นที่.....	100
5.2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอายุกับความถี่ในการให้บริการรักษาความสะอาด.....	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความพึงพอใจในการให้บริการ รักษาความสะอาด.....	102
5.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ซื้อกับความพึงพอใจในแสงสว่าง.....	103
5.26 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาสภาพกายภาพจากการสำรวจกับความคิดเห็นของ ผู้ค้าและผู้ซื้อ.....	104
6.1 แสดงการเปรียบเทียบข้อพิจารณาลักษณะการค้าของแต่ละกลุ่มแนวความคิด ที่เกี่ยวกับการค้าในระบบกับลักษณะการค้าในพื้นที่ศึกษา.....	109

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กิจกรรมการค้าบนทางเท้าในย่านไชน่าทาวน์ ประเทศสิงคโปร์.....	28
3.1 กรอบการวิจัยและการเชื่อมโยงตัวแปร.....	32
3.2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	33
4.1 พื้นที่ศึกษาดถนนเยาวราชจากวงเวียนโอเดียนหรือซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติไปจนถึง สี่แยกราชวงศ์.....	51
4.2 บรรยากาศการค้าอาหารทะเลต้นซอยเท็กซัส (ถนนผดุงด้าว) และ การค้าอาหารหน้าตลาดเก่า (ซอยอิศรานุภาพ).....	51
4.3 บรรยากาศการค้าผลไม้ต้นซอยอิศรานุภาพและริมถนนเยาวราชโดยใช้รถยนต์ มาจอดชั่วคราว.....	52
4.4 บรรยากาศการนั่งรับประทานอาหารบนทางเท้าและบรรยากาศการค้าได้รุ่ง.....	52
4.5 ก รูปตัดถนนเยาวราช.....	57
4.5 สภาพทางเท้าและกิจกรรมการค้าบนทางเท้า.....	59
4.6 จุดรับแจ้งเหตุ 24 ชั่วโมง.....	66
4.7 จุดบริการโทรศัพท์สาธารณะบนทางเท้าต้นซอยอิศรานุภาพ.....	66
4.8 อาคารจอดรถ 24 ชั่วโมง(อาคารคาเธีย์).....	66
4.9 การล้างและทำความสะอาดภาชนะที่ใช้ในการทำการค้า.....	66
5.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาการเริ่มและหยุดการขายในแต่ละวันกับ จำนวนผู้ค้าที่ทำการค้าในช่วงเวลานั้น.....	74
6.1 แสดงแบบตัวอย่างพื้นที่การปรับปรุงทางเท้า 2 ผังถนนเยาวราช (ผังรวม).....	116
6.2 แสดงแบบตัวอย่างการปรับปรุงทางเท้า 2 ผังถนนเยาวราช (รูปตัด).....	117
6.3 แสดงแบบตัวอย่างผังทางเท้าแบบกว้าง 4.00 เมตร (รายละเอียดส่วน ก).....	118
6.4 แสดงแบบตัวอย่างผังทางเท้าแบบกว้าง 4.00 เมตร (รายละเอียดส่วน ข).....	119
6.5 แสดงแบบตัวอย่างรายละเอียด Flixible lane.....	120
6.6 แสดงตัวอย่างตำแหน่งการย้ายพื้นที่การค้าจากถนนสายหลักมาสู่ถนนสายรอง.....	121
6.7 แสดงตัวอย่างพื้นที่การปิดถนนเพื่อการค้า.....	122

สารบัญภาพ

แผนที่	หน้า
2.1 แสดงอาณาเขตย่านและชื่อถนนในย่านไชน่าทาวน์.....	26
4.1 แสดงเส้นแบ่งเขตและแขวงต่างๆในเขตสัมพันธวงศ์.....	48
4.2 แสดงตำแหน่งรถเข็น หาบเร่ แผงลอยในพื้นที่ศึกษา.....	50
4.3 แสดงสายรถโดยสารประจำทางที่ผ่านพื้นที่ศึกษา.....	54
4.4 แสดงตำแหน่งที่จอดรถที่อยู่โดยรอบพื้นที่ศึกษา.....	55
4.5 แสดงทางเดินเท้าที่อยู่โดยรอบพื้นที่ศึกษา.....	58
4.6 แสดงตำแหน่งสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ศึกษา.....	65

บทที่ 1

บทนำ

ในหลายๆพื้นที่ชุมชนเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร มักประสบปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของสถาปัตยกรรม ประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่น เนื่องจากอาคารมีสภาพเสื่อมโทรมลง และการก่อสร้างไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งมีการปลูกติดต่อกันและต่อเติมอย่างไม่เป็นระเบียบ สิ่งก่อสร้างเก่าแก่ของชุมชนหลายแห่งถูกรื้อทำลาย ประกอบกับบริเวณชุมชนชั้นในมักจะเป็นบริเวณที่ขาดการวางแผนการใช้ที่ดินมาตั้งแต่ต้น และหลายๆพื้นที่ในเขตชุมชนชั้นใน มักจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นแหล่งที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้ชุมชนได้เปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ไป กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในชุมชนบางแห่งได้ก่อให้เกิดปัญหา และทำลายเอกลักษณ์ สภาพแวดล้อมชุมชนไปมาก

ย่านเยาวราชเป็นย่านหนึ่งที่มีเอกลักษณ์และได้รับความนิยมมาก ทั้งด้านการค้าขายและการท่องเที่ยว มีผู้คนจำนวนมากเข้าไปร่วมกิจกรรมในหลายๆด้าน ทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมตามมา เช่น การจราจรติดขัดมากทั้งในช่วงเวลากลางวันและกลางคืน ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ, เสียง, ฝุ่น, ควัน ฯลฯ และเนื่องจากกิจกรรมการค้าขายเร่งแรงลอยที่เกิดขึ้นสองฝากถนน พื้นที่ทางเท้าเดิมที่มีอยู่จึงไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เดินเท้า และไม่เพียงพอสำหรับกิจกรรมการค้าขายเร่งแรงลอยที่เกิดขึ้น

จึงควรที่จะมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมพื้นที่เหล่านี้ ถึงแม้ว่ากิจกรรมการค้าที่อาศัยบาทวิถีหรือทางเท้าเป็นที่ทำการค้านั้นจะดูว่าจะผิดกฎหมาย แต่การค้าบนถนนเหล่านี้ก็เป็นตลาดที่ใหญ่มากทางเศรษฐกิจที่พัฒนาขึ้นในเมืองใหญ่ของประเทศที่กำลังพัฒนาในแถบทวีปเอเชีย การค้าประเภทนี้สามารถเติบโตได้หากมีการดำเนินการแทรกแซงที่ถูกต้องจากภาครัฐ เพื่อลดความไม่เท่าเทียมกันและจำกัดการแสวงหาผลประโยชน์จากเจ้าหน้าที่รัฐและผู้มีอิทธิพล โดยการที่รัฐมีนโยบายที่เหมาะสมในการจัดการ จึงควรมีการศึกษาการใช้พื้นที่ทางเท้าในการทำการค้าขายเร่งแรงลอย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมของพื้นที่ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เป็นอยู่ของชุมชนเดิม และยังคงดำรงไว้ในวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งวัฒนธรรมนี้จะเป็นที่มาของพฤติกรรมและทัศนคติของคนในชุมชน

1.1 ความเป็นมาและประเด็นปัญหาในการศึกษา

เมื่อชุมชนแห่งใดเจริญจนกลายเป็นเมืองที่เจริญแล้ว ย่อมที่จะมีส่วนที่ทรุดโทรมตามมาก การที่มีผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาจราจรและขาดสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็น จึงควรต้องปรับปรุงบริเวณดังกล่าวให้มีรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อรองรับกิจกรรมและพฤติกรรมของคนในชุมชนหรือผู้มาใช้บริการในชุมชน ให้ได้รับความสะดวกสบายและไม่วุ่นวายเกินไป อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีส่งผลให้เกิดผลที่ดีต่อเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย(F.Stuart Chapin,et.al.,1979:270)

ย่านเยาวราชเป็นย่านการค้าเก่าแก่ที่สำคัญ อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นชัดเจนของวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันระหว่างไทย-จีน ในย่านการค้าอาหารในช่วงเวลา กลางคืนนั้นจะมีกิจกรรมและบรรยากาศที่คึกคัก มีผู้คนมากมายเดินทางเข้ามาในพื้นที่ในเวลา ไกลเคียงกัน มักจะมีปัญหาในด้านการจัดระเบียบควบคุมและส่งเสริมการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ค้าและผู้ซื้อให้เพียงพอต่อความต้องการต่อกิจกรรมนั้นๆ ดังนั้นจึงควรที่จะมีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาวิธีแก้ไขและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะมารองรับผู้ใช้บริการในพื้นที่ให้มีระเบียบและคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

ปัญหาของชุมชนเก่าที่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากชุมชนเยาวราชเป็นชุมชนที่มีกิจกรรมด้านพาณิชย์กรรมเป็นหลัก มีการรวมตัวของอาคารพาณิชย์ ที่พักอาศัยและเป็นชุมชนที่มีความหนาแน่นสูง ทำให้ไม่อาจขยายตัวได้เนื่องจากมีพื้นที่จำกัด และราคาที่ดินมีราคาสูงมาก ธุรกิจภัตตาคารในซอยนาทวนก็ซบเซาลงไป เพราะเหตุผลที่ว่า รถติดมาก, ค่าจอดรถแพงและมีน้อย เป็นการไม่สะดวกที่คนภายนอกจะเดินทางเข้ามากินอาหารเหล่านี้ จึงเกิดธุรกิจขายอาหารแบบรถเข็น-แผงลอย (Street Vendors and Stalls)เข้ามาทดแทน มีการจับจองพื้นที่สาธารณะทั้ง 2 ฟากถนนเพื่อทำการค้าขายเป็นจำนวนมาก เกิดการตกลงพื้นที่หน้าร้านระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้ค้ารถเข็น-แผงลอย โดยมีเทศกิจเป็นผู้ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในสภาพปัจจุบันนี้ถือได้ว่า มีที่ขายอาหารมากกว่าที่กินอาหาร จึงจำเป็นต้องมีการวิจัยในลักษณะกายภาพชุมชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลแนวทางในการพัฒนาให้ชุมชนและประชาชนที่อยู่อาศัยมีคุณภาพที่ดีพร้อมทั้งศึกษาและวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมชุมชน

ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้น พบได้ในประเด็นใหญ่ๆก็คือ ขนาดของทางเท้าที่ไม่เพียงพอต่อการรองรับกิจกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งก็ได้แก่กิจกรรมการสัญจรด้วยเท้าและกิจกรรมการค้าขายรถเข็น-แผงลอย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีกฎข้อห้ามจากภาครัฐมิให้มีการตั้งวางสินค้าเพื่อการค้าขายบนทางเท้า แต่ก็มีบางจุดที่สามารถอนุโลมได้โดยมีการกำหนดจุดผ่อนผันและจุดทบทวน ทำให้การออกแบบสร้างทางเท้าแต่เดิมนั้นทำเพื่อรองรับกิจกรรมสัญจรเพื่อการเดินเท้าเท่านั้น และเมื่อมีกิจกรรมการค้าเกิดขึ้นก็เป็นสาเหตุที่ทำให้มีผู้คนเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จึงมักเกิดปัญหาของสภาพแวดล้อมและความไม่เป็นระเบียบตามมา ทั้งนี้รวมถึงปัญหาของความไม่เพียงพอต่อการให้บริการของที่จอดรถ การให้บริการของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ แสงสว่าง ถังขยะ ฯลฯ อีกด้วย

ดังเช่นในทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาดกล่าวไว้ว่า การค้าอนุกรมเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเมือง ซึ่งจะเป็นทางเลือกหนึ่งทีก่อให้เกิดการจ้างงานและเกิดการกระจาย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ขึ้นในชุมชนนั้นๆ (Pawadee,1996:18) การดำเนินธุรกิจแบบนอกระบบนั้นต่างก็มีการแข่งขันสูง ฉะนั้นต้องอาศัยแรงจูงใจต่างๆเพื่อที่จะทำให้ผู้ซื้อสินค้าและบริการมีความพึงพอใจสูงต่อการมาซื้อสินค้าและบริการในพื้นที่ แรงจูงใจดังกล่าวก็คือ ความสะดวกสบายในการมาซื้อสินค้าและบริการ การเข้าถึงพื้นที่ ความปลอดภัย คุณภาพและราคาสินค้า ฯลฯ เพราะฉะนั้นสภาพทางกายภาพและคุณภาพของทางเท้าและการให้บริการของสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่างๆจึงมีผลโดยตรงต่อการดำเนินธุรกิจนอกระบบที่อาศัยทางเท้าและพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ทำการค้า

1.2 เขตพื้นที่ศึกษา

ในการเลือกพื้นที่ศึกษานั้น ต้องการพื้นที่ที่มีการค้าขายเกาะกลุ่มอยู่รวมกันของการค้ารายย่อยนอกระบบ และเป็นพื้นที่ที่มีความเป็นย่านสูงมีกิจกรรมการค้าเกิดขึ้นมากมาย ในงานวิจัยของเบอร์รี่ ได้กล่าวถึงโครงสร้างและรูปแบบย่านการค้าพิเศษ (Specialized Area) ว่า ย่านการค้าชนิดนี้จะมีร้านขายสินค้าและให้บริการประเภทเดียวกันเกาะกลุ่มกันอยู่ โดยที่แต่ละร้านแม้จะเป็นอิสระต่อกันก็จริง แต่ในการประกอบกิจการต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันหรือต้องมีการติดต่อกันตัวต่อตัว การเกาะกลุ่มอาจอยู่ในลักษณะเป็นกระจุกหรือเกาะเป็นแนวยาวตามถนนก็ได้ มีทั้งแบบที่มีการวางผังไว้ล่วงหน้าและแบบที่ไม่มีการวางผัง (Bery,1967)

จากลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น พื้นที่การค้าอาหารในเวลากลางคืนย่านเยาวราชจึงเหมาะสมที่จะเป็นพื้นที่ศึกษา ซึ่งย่านเยาวราชหรือย่านไชน่าทาวน์ของกรุงเทพฯ ในอดีตเคยเป็นย่านห้างสรรพสินค้าชั้นนำ ประกอบไปด้วยสถานเริงรมย์ ร้านขายของแหล่งสินค้าอุปโภคและบริโภคจากเมืองจีนและต่างประเทศ ปัจจุบันก็ยังคงความสำคัญในการเป็นย่านพาณิชย์กรรมแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ ซึ่งมีกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาที่มึบรรยากาศที่แตกต่างกันไป

ช่วงเวลาเช้า ประชาชนมักจะมาจับจ่ายซื้อของในย่านสินค้าของสด (ย่านตลาดเก่า) บรรยากาศในช่วงนี้จะค่อนข้างเงียบกว่าช่วงเวลาอื่นๆ

ช่วงเวลากลางวัน กิจกรรมการค้าจะวุ่นวายมากการจราจรก็ติดขัด มีประชากรจากนอกพื้นที่เข้ามาทำกิจกรรมเป็นจำนวนมาก ทั้งมาทำการค้าและท่องเที่ยว

ช่วงเวลากลางคืน กิจกรรมและบรรยากาศจะเปลี่ยนไป มีการค้าอาหารเป็นกิจกรรมหลัก ประกอบไปด้วย ร้านอาหาร, รถเข็น, แผงลอย ฯลฯ โดยส่วนใหญ่อาหารที่มีชื่อได้แก่ อาหารทะเลและอาหารจีน กิจกรรมเหล่านี้ทำให้อ่านเยาวราชกลางคืนมีบรรยากาศที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีเสน่ห์แห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2540:69)

การศึกษานี้จะชี้เฉพาะเจาะจงไปที่ย่านการค้าอาหารในเวลากลางคืนทั้ง 2 ฝ่าย

ถนนเยาวราช โดยมีจุดเริ่มต้นที่สี่แยกราชวงศ์ (ถนนราชวงศ์ตัดกับถนนเยาวราช) ไปจนถึงวงเวียนเยาวราช โดยมีการศึกษาพื้นที่ค้าปลีกและค้าส่งในย่านนี้ เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการค้าปลีกและค้าส่งที่มีต่อพื้นที่ค้าปลีกและค้าส่งในย่านนี้ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เวียนโอเดียน (ซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติ) ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ที่มีร้านอาหาร, รถเข็นและแผงลอยขายอาหาร ที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีโครงการที่จะได้รับการสนับสนุนจากทางเขตสัมพันธวงศ์ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวในลักษณะ Food Street ในอนาคตอีกด้วย (ขอบเขตพื้นที่ศึกษานั้นได้รับการอ้างอิงและแนะนำจากเอกสารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, คู่มือกิน-เที่ยว-ช้อปปิ้ง กรุงเทพฯ (BANGKOK GUIDE BY ELLE), และแผนที่แนะนำ เขาวราช-ไชน่าทาวน์ ถนนสายอร่อยจัดทำโดยหนังสือพิมพ์เดลินิวส์)

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาและจำแนกประเภทการให้บริการสาธารณะ ในพื้นที่ย่านการค้าในช่วงกลางคืน เพื่อเปรียบเทียบกับความต้องการของผู้ค้าและผู้ซื้อ
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกายภาพของพื้นที่ศึกษา กับกิจกรรม และพฤติกรรมของผู้ใช้พื้นที่กลุ่มต่างๆ ในย่านถนนเขาวราช โดยเน้นที่การค้าขายในช่วงเวลากลางคืน
3. ศึกษาในประเด็นของการจัดการจากภาครัฐและผู้ค้า ในเรื่องการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดมาตรฐานต่างๆที่จะส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการค้าในพื้นที่ให้ดีขึ้น
4. เสนอแนะรูปแบบหรือแผนเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการบริการสาธารณะในพื้นที่

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษาทฤษฎีและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อที่จะใช้ประเมินคุณภาพของพื้นที่ศึกษา
2. ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา เช่น ลักษณะอาคาร, ที่ตั้งของรถเข็น-แผงลอย, การสัญจร, ประชากร และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ฯลฯ
3. สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ศึกษา เพื่อที่จะประเมินคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน

1.5 นิยามศัพท์ในการศึกษา

1. การค้ากลางคืน (Nighttime commercial) ได้แก่ การค้าอาหารหรือสินค้าอื่น ๆ ที่เป็นร้านค้า, รถเข็นหรือแผงลอย ที่ทำการค้าในช่วงเวลากลางคืน (18.00 น. – 4.00 น.) อยู่ในบริเวณพื้นที่ศึกษา
2. สิ่งบริการสาธารณะ ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่มีการจัดบริการให้ความสะดวกสบายและความปลอดภัยภายในชุมชน ทั้งนี้พิจารณาเฉพาะสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จัดบริการโดยภาครัฐ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงความต้องการของผู้ค้าและผู้ซื้อในช่วงเวลากลางคืนของพื้นที่ศึกษา เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงสภาพกายภาพของสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน
2. ทราบถึงคุณภาพด้านกายภาพของการให้บริการสาธารณะในพื้นที่ย่านการค้า รวมทั้งพฤติกรรมและกิจกรรมของผู้ค้าและผู้ซื้อ ในย่านการค้ากลางคืนของเยาวราช
3. ทราบถึงความเกี่ยวเนื่องระหว่างการพัฒนา กับรูปแบบกิจกรรมการค้า
4. นำผลที่ได้จากการศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะรูปแบบและแผนเพื่อปรับปรุงพื้นที่ เพื่อการค้าในเวลากลางคืนในเขตพื้นที่ศึกษา

ผลที่ได้จากการวิจัยนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนา, ปรับปรุงให้ชุมชนนั้นมีคุณภาพที่ดี และรักษาไว้ซึ่งกิจกรรมชุมชนที่มีชื่อเสียง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้เป็นพื้นที่เพื่อการค้าและการท่องเที่ยว

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษางานวิจัยนี้ ได้มีการศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ โดยมีทฤษฎีการดำเนินงานระบบรายย่อยแบบ Informal sector เป็นหลัก และมีการเชื่อมโยงส่วนหนึ่งของทฤษฎีนี้เข้ากับแนวความคิดของพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ค้าและผู้บริโภค เพื่อให้ทราบถึงความพึงพอใจในคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกและแนวทางที่จะพัฒนาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดบางส่วน of ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการศึกษา ดังนี้

2.1 ทฤษฎีและแนวความคิดการเกิดขึ้นของ Informal sector

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษานั้น เป็นกิจกรรมการค้าที่มีแนวโน้มว่าเป็นกิจกรรมการค้านอกกระบวน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดการเกิดขึ้นของการค้านอกกระบวน หรือ informal sector เพื่อหาแนวทางในการจัดประเภทกิจกรรมการค้าที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา ว่ามีรูปแบบมาจากแนวความคิดของกลุ่มใด มีการเกิดขึ้นและมีแนวโน้มการพัฒนาไปในแนวทางใด

ในการพัฒนาของโลกที่สาม นั้นมุ่งเน้นที่จะพัฒนาให้ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GNP: Gross National Product) มีอัตราที่สูง ทำให้มีการพัฒนาให้เติบโตอย่างเร่งรีบ ก่อให้เกิดความยากจนและการว่างงาน เนื่องจากจำนวนประชากรมีอัตราเติบโตอย่างรวดเร็วและมีการย้ายถิ่นจากชนบทมาสู่เมืองเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลให้อัตราการเป็นเมืองสูง จากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1970 จึงมีการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาไว้หลายระดับ โดยมีทฤษฎีหนึ่งที่กล่าวว่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจของเมือง (Urban Economic Activities) จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ Formal sector และ Informal sector โดยมีมุมมองว่า informal sector จะเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการจ้างงานและเกิดการกระจายรายได้ (Pawadee,1996:18)

ภายหลังมีการนำแนวความคิดนี้ไปใช้และเกิดการโต้แย้งในการกำหนดคำนิยามที่มีความแตกต่างกัน ไปตามหลักเหตุและผล โดยยกตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม

2.1.1 กลุ่มที่ 1

เป็นกลุ่มในแนวความคิดแบบ Economic Dualism ซึ่งจะใช้ "ลักษณะของกิจกรรม" ของการตลาดและตัวกิจการเป็นเกณฑ์ เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง informal sector และ formal sector โดยที่จะเน้นไปที่ informal sector จะมีคุณลักษณะ คือ

1. ง่ายต่อการทำการค้า
2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลัก

3. เป็นเจ้าของโดยบุคคลในครอบครัว
4. ดำเนินกิจการขนาดเล็ก
5. ใช้แรงงานคนเสียส่วนใหญ่และมีการประยุกต์การใช้เทคโนโลยีแบบง่าย ๆ
6. อาศัยทักษะที่ไม่ได้ศึกษามาจากโรงเรียน
7. ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายแต่มีการแข่งขันสูง (Atsushi Saito,1984: 6)

การศึกษาร่วมกันระหว่าง The Peruvaism Hernando de Soto และ The Instituto Libertady Demacracia (ILD) โดยใช้แนวทางของ Neo-liberal ซึ่งเชื่อว่า กฎหมายเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม จึงเกิดความพยายามหลีกเลี่ยงต้นทุนทางกฎหมายในการประกอบการของ informal sector

แนวคิดแบบ Neo-liberal มีความเชื่อมั่นในการปกป้องตัวเองเพื่อความอยู่รอดของคนยากจน ทำให้เกิดรูปแบบของ “กิจการอิสระ” ขึ้นในลาตินอเมริกา ดังที่ de Soto กล่าวว่า

“ informal sector คือตลาดที่ใหญ่มากทางเศรษฐกิจที่พัฒนาขึ้นในเมืองของประเทศโลกที่สาม โดยไม่มีการรับแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล หรือความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แต่การเติบโตเป็นไปอย่างเหนียวแน่น... ธุรกิจนี้ทั้งหมดใช้แรงงานเข้มข้น... มีขนาดเล็ก... กิจการครอบครัว... อาศัยทรัพยากรท้องถิ่น... ไม่จ่ายภาษี ไม่มีใบอนุญาต ไม่มีความปลอดภัยและไม่ถูกบันทึกในบัญชีรายได้ประชาชาติ” (Rakowski,1994 : 44)

2.1.2 กลุ่มที่ 2

กลุ่มของ Underground Economic ได้มีการปฏิเสธแนวคิดแบบ Dualism โดยที่เน้นไปที่การวิเคราะห์รูปแบบการผลิต (form of production) หน่วยการผลิต (production unit) เทคโนโลยีและแรงงานที่ถูกผสมผสานเข้าไปในเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและนานาชาติ ซึ่งลักษณะของ informal sector ควรแบ่งในเรื่องของ

1. แรงงาน
2. สภาพการทำงาน
3. รูปแบบของการจัดองค์กร
4. ลักษณะของกิจการ

โดยเชื่อว่า informal sector สามารถเติบโตได้โดยมีนโยบายที่เหมาะสมของภาครัฐ ที่จำเป็นจะต้องเข้ามาแทรกแซงเพื่อลดความไม่เท่าเทียมกัน จำกัดการแสวงหาผลประโยชน์ของผู้มีอิทธิพลและเจ้าหน้าที่รัฐ สนับสนุนผู้ประกอบการในด้านต่างๆ(Tokman,1989;Portes,Castells and Benton,1989 อ้างใน Rakowski,1994:37)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดร่างกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบ informal ในงานศึกษาของ J.J. Thomas (1992) ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 ส่วน คือ

1. ส่วนที่เรียกว่า The household sector

เป็นการผลิตและบริการในครัวเรือน โดยไม่ได้มุ่งหวังเพื่อการแลกเปลี่ยนทางการค้าในระบบตลาด เช่น แรงงานแม่บ้านหรือการแลกเปลี่ยนสินค้าโดยไม่ใช้เงินมาเกี่ยวข้อง

2. ส่วนที่เรียกว่า The informal sector

ผู้ผลิตขนาดเล็กที่เกี่ยวกับด้านการค้าการคมนาคมและบริการ เช่น การขายสินค้าข้างถนนและบริเวณทางเท้า การผลิตสินค้าของ informal sector ในบางครั้งอาจจะถูกต้องตามกฎหมายทุกขั้นตอน หรือบางส่วนละเมิดกฎหมายและในบางส่วนยังไม่มีกฎหมายมาควบคุมการดำเนินการ

3. ส่วนที่เรียกว่า The irregular sector

เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงกฎหมาย, ภาษี ฯลฯ เป็นกิจกรรมแบบ "The black economy" ที่ใช้กันในประเทศอังกฤษและในยุโรปบางประเทศหรือ "The underground/subterranean economy" ในอเมริกา

กิจกรรมเหล่านี้จะมีลักษณะของผลผลิตเป็นสินค้าและบริการที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ในขั้นตอนการผลิตหรือการกระจายสินค้าบางส่วนผิดกฎหมาย เช่น การนำชาวพม่ามาเป็นลูกจ้างในกรุงเทพเพื่อลดต้นทุนค่าจ้างแรงงานและหลบเลี่ยงภาษี

4. ส่วนที่เรียกว่า The criminal sector

ผลผลิตในกิจกรรมเหล่านี้ถูกผลิตขึ้นแบบอาชญากรรม เช่น ขูดรีด, เก็บเงินค่าคุ้มครอง, โสเภณี, รับชื่อของโจร, ยาเสพติด, เทป ซีดี วีซีดีเถื่อน ฯลฯ ทั้งนี้ทั้งนั้นการแบ่งกลุ่มกิจกรรมเหล่านี้ขึ้นอยู่กับบทบาทและนโยบายของภาครัฐในแต่ละประเทศ ที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของเศรษฐกิจ เช่น การเปิดบ่อนคาสิโนในประเทศไทยถือว่าผิดกฎหมาย แต่ในประเทศออสเตรเลียสามารถขออนุญาตทำได้โดยถูกกฎหมาย ฯลฯ

2.1.3 กลุ่มที่ 3

เป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนในเรื่องของการใช้นิยาม ซึ่งไม่เห็นด้วยกับนิยามของ informal sector ที่สับสนและไม่ถูกต้องจึงมุ่งเน้นการศึกษาไปที่ "petty commodity production"

Mac Ewen Scott (1977) ได้ให้นิยามว่า petty commodity production คือ การผลิตสินค้าเพื่อขายในตลาดที่ดำเนินการผลิตโดยเจ้าของกิจการโดยตรง เป็นการผลิตขนาดเล็กทั้งในด้านของผลผลิต ขนาดแรงงาน ทุน และเทคโนโลยี (อ้างใน Moser, 1994:29)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำการค้าในกลุ่ม informal sector นั้นเหมารวมไปถึง หาบเร่แผงลอย, คนขายของ ผิดกฎหมาย, คนลักลอบขายสินค้าปลอม, ค้ายาเสพติด และค้าประเวณี ซึ่งเป็นการจัดค่านิยาม แบบ Multiple Criteria ถูกแย้งว่าไม่ถูกต้องเพราะการค้าเหล่านี้มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ของตัวกิจกรรมและขั้นตอนในการประกอบการ ไม่สมควรที่จะรวมว่าเป็น informal sector เหมือนกัน

ในกรณีของประเทศไทย กิจกรรมหนึ่งที่สำคัญของ informal sector ก็คือ street vendor หรือสามารถเรียกได้อีกในหลายๆชื่อ เช่น หาบเร่, แผงลอย ซึ่งเป็นกิจกรรมของการขายอาหาร, เสื้อผ้า, หนังสือพิมพ์, เครื่องใช้จิ๋วๆ ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้จะมีอัตราการตลาดมาก แต่ก็มีการแข่งขันสูง และส่วนใหญ่พื้นที่ในการประกอบการมักจะเป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งในประเทศแถบ แอฟริกาและแถบเอเชีย ผู้ค้าเหล่านี้จะขายตัวไปตาม 2 ฟากถนน, ในตลาด, สถานีรถประจำทาง, สถานีรถไฟ, และบริเวณภายนอกอาคารสำนักงานหรือโรงเรียน (Atsushi Saitoh, 1984:13) จึงต้องมีข้อกำหนดจากทางรัฐบาลเข้ามาควบคุมการค้าขาย เช่น ในเขตกรุงเทพมหานครมีการ กำหนดจุดผ่อนผันและจุดทบทวน โดยมีเจ้าหน้าที่เทศกิจเป็นผู้ควบคุมไม่ให้ละเมิด หรือมีข้อกำหนดกฎระเบียบต่างๆปลีกย่อยออกไป เช่น ข้อบัญญัติ 10 ประการของแผงลอยจำหน่าย อาหารที่ถูกสุขลักษณะ, หลักเกณฑ์แนวทางและวิธีการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย, พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด พ.ศ.2535, พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 เป็นต้น จึงมีการ รวมกลุ่มของผู้ค้าในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของตนเอง นั้นหมายถึงว่าเป็น การไม่ถ่วงน้ำหนักที่จะทำการค้าในลักษณะเช่นนี้ ทำให้เกิดคุณสมบัติขัดแย้งกันเองในแต่ละข้อ จึง เกิดการสับสนในการแบ่งประเภทกิจกรรมของ informal sector และจากการศึกษาบทบาทของ informal sector ในการบรรเทาความยากจนของคนในเมืองของไทย พบว่ากลุ่มคนที่ทำการค้า นอกกระบบไม่เป็นคนยากจนเสมอไป (Pawadee, 1996:227)

จากข้อบกพร่องข้างต้นแสดงให้เห็นว่า informal sector ยากจะหาคำนิยามที่แน่นอนได้ ดังนั้นจึงมีการที่จะเลือกใช้คำใหม่ในการอธิบายกลุ่มเศรษฐกิจนอกระบบว่า “การค้าย่อยนอกระบบ หรือ petty commodity” ครอบคลุมกิจกรรมตั้งแต่ การค้าหาบเร่แผงลอย, ร้านค้าขนาดเล็กที่ขายอาหาร ขนม เครื่องดื่ม สินค้าเบ็ดเตล็ดต่างๆ, ร้านค้าที่ให้บริการซ่อมรองเท้า ซ่อม นาฬิกา ฯลฯ โดยมีลักษณะเด่นๆ คือ

1. กิจการขนาดเล็ก
2. ผลิตสินค้าบริการเพื่อขายสู่ระบบตลาด
3. ผลิตและดำเนินการโดยเจ้าของโดยตรง อาจมีการจ้างงานได้แต่ต้องเป็นการจ้างงาน

ไม่มากกว่า 5 คน

4. ไม่มีการจดทะเบียนให้เป็นสถานประกอบการ

สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินการธุรกิจแบบ petty commodity หรือ informal sector นั้นต่างก็มีการแข่งขันสูง จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคต่างๆมาส่งเสริมการขาย โดยเฉพาะเทคนิคการตลาด ต้องอาศัยแรงจูงใจให้ผู้ใช้บริการพึงพอใจ ยกตัวอย่างเช่น การเข้าถึงสะดวก, ราคาสินค้าที่เหมาะสม, สะอาดปลอดภัย ถึงแม้ว่าธุรกิจแบบนี้จะต้องประสบปัญหาต่างๆเกี่ยวกับพื้นที่ค้าขายที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่สาธารณะหรือทางเดินเท้า ทำให้ถูกรบกวนจากตำรวจและเทศกิจ หรือผู้มีอิทธิพลต่างๆในการจ่ายสินบน เพื่อความสะดวกในการทำการค้าเนื่องจากเป็นกิจกรรมนอกระบบที่ไม่มีกฎหมายบังคับใช้คุ้มครอง เท่ากับว่าเป็นการเพิ่มต้นทุนในการผลิต

แต่กิจกรรมระหว่าง formal sector และ petty commodity นั้นสามารถเชื่อมโยงกันได้ เพราะมีลักษณะพึ่งพากันอย่างชัดเจน ในการอาศัยให้ petty commodity เป็นการควบคุมต้นทุนในการผลิต และช่วยส่งผ่านมูลค่าส่วนเกินจากส่วนล่างไปสู่ส่วนต่างๆของสังคม เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดอาชีพ มีการสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อยโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และมีการจัดหาสินค้า-บริการราคาถูกให้กับคนทั่วไปเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในประเทศโลกที่สาม

จากการศึกษาทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการค้าย่อยนอกระบบ ทำให้สามารถสรุปปัจจัยตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้คือ ลักษณะกิจการ ขนาดของกิจการ ประเภทการค้าและการให้บริการ ตำแหน่งที่ตั้งในการทำการค้า สถานภาพในครอบครัวของผู้ค้าและระดับการศึกษาของผู้ค้า รายได้ การจ้างงาน ทำการค้าเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม ค่าใช้จ่ายในการทำการค้า การให้สินบนและการจดทะเบียนการค้า ตัวแปรเหล่านี้สามารถนำมาสรุปประเภทของกิจกรรมการค้าในพื้นที่ศึกษาได้ว่าควรที่จะอยู่ในประเภทการค้าใด เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการจัดระเบียบและส่งเสริมให้เป็นการค้าที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบข้อพิจารณาลักษณะการค้าของแต่ละกลุ่มแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการค้าในระบบ

ข้อพิจารณา	กลุ่มของ Economic Dualism	กลุ่มของ Underground Economy	กลุ่มของ Petty Commodity
- กิจการขนาดเล็ก	●	●	●
- ความสะดวกต่อการทำการค้าและการเข้าถึง	●		
- การผลิตสินค้าและบริการเพื่อขายในระบบตลาด		●	●
- วิธีการผลิตและดำเนินการโดยเจ้าของโดยตรง	●	●	●
- ใช้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่	●	●	●
- การแบ่งระดับงานภายในกิจการต่ำ, มีการจ้างงานไม่มากไปกว่า 5 คน	●		●
- ประยุกต์การใช้เทคโนโลยีแบบง่ายๆ	●		
- อาศัยทักษะที่ไม่ได้ศึกษามาจากโรงเรียน	●		
- อาศัยทรัพยากรและตลาดในท้องถิ่น	●		
- ความเป็นอิสระทางการตลาด, มีการแข่งขันทางการค้าสูง	●		●
- เกิดการย้ายถิ่นจากชนบทมาสู่เมืองของผู้ประกอบการ	●		
- ใช้เงินในการลงทุนต่ำ	●		●
- ผู้ประกอบการมีรายได้ในเกณฑ์ต่ำ	●		
- ไม่มีการจดทะเบียนสถานประกอบการ	●	●	●
- ไม่จ่ายภาษี	●	●	●
- หลีกเลี่ยงกฎหมาย เช่น กฎหมายแรงงาน, กฎหมายสวัสดิการสังคม		●	
- ไม่มีความมั่นคงปลอดภัย	●	●	
- ไม่ถูกบันทึกในบัญชีรายได้ประชาชาติ	●	●	●

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการวัดทัศนคติ

การศึกษาแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการวัดทัศนคตินั้น จะทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในด้านต่างๆของมนุษย์ ซึ่งจะกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่างๆออกมาในการร่วมกิจกรรมทางสังคม ปัจจัยเหล่านี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการวัดระดับของความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ศึกษา

2.2.1 ทัศนคติ

ทัศนคติเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึก และความเชื่อที่มีผลคาบเกี่ยวกัน โดยมีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นได้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ลักษณะของความคิดเห็นและพฤติกรรมเหล่านี้จะหมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวที่แสดงถึงการเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย (Thurstone, 1928 อ้างโดย มณฑล จันท์แจ่มใส, 2541:6), ชอบ-ไม่ชอบ ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

เบลคินและสกายเดล (Belkin and Skydell) ให้ความหมายของทัศนคติว่าเป็น แนวโน้มที่บุคคลตอบสนอง ในทางที่เป็นความพอใจ-ไม่พอใจต่อผู้คนเหตุการณ์สิ่งของต่างๆอย่างสม่ำเสมอและคงที่ (Belkin and Skydell, 1929 อ้างโดย มณฑล จันท์แจ่มใส, 2541:6)

Milton Rodeach เชื่อว่า ทัศนคติของบุคคลทุกอย่างเป็นส่วนที่มีผลทำให้เกิดการปฏิบัติของบุคคล (agenda for action) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีส่วนประกอบทางด้านการปฏิบัติหรือทางพฤติกรรม (behavior component) นั้นเอง เหตุผลก็เพราะว่าความเชื่อทุกอย่างที่รวมกันเข้าเป็นทัศนคตินั้น ไม่ว่าจะมีความเชื่อทางการอธิบาย การประเมินค่าหรือการสนับสนุนก็ตาม จะเป็นตัวแทนของความพร้อมในการที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่ง โดยมีข้อแม้ว่าการที่จะออกมาเป็นการกระทำนั้น จะถูกเร้าอย่างเหมาะสมก่อน (อ้างโดย มณฑล จันท์แจ่มใส, 2541:6)

Foster สรุปแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการเกิดทัศนคตินั้นขึ้นอยู่กับ

1. ประสบการณ์ส่วนบุคคลรวมทั้งที่เป็นประสบการณ์ทางตรง (direct experience) เช่น การได้เห็น, ได้พบ, ได้ทดลอง ฯลฯ และเป็นประสบการณ์ทางอ้อม (indirect experience) เช่น ได้ยิน, ได้อ่าน, ได้ดูจากภาพ ฯลฯ เพราะว่าทัศนคตินั้นจะเกิดการรับทราบ ถ้าไม่มีประสบการณ์ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมก็จะไม่สามารถเกิด

ทัศนคติได้เลย

2. ค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยม ซึ่งขึ้นอยู่กับมาตรฐานของกลุ่มบุคคลในสังคมที่อาศัยอยู่ รวมทั้งวัฒนธรรมค่านิยมนั้นๆ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าสิ่งนั้นถูกหรือผิดและทัศนคติที่ดีหรือไม่ดี ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนั้นๆ (Foster, 1952:140)

2.2.2 การวัดทัศนคติ

ทัศนคตินั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นการที่จะวัดทัศนคติสามารถวัดได้จากพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้สึกในลักษณะของนามธรรม(abstraction) ซึ่งอาจจะมีปัญหาในการวัดทัศนคติ โดยที่บุคคลอาจจะไม่ให้ข้อเท็จจริงด้วยเหตุผลบางประการ เช่น เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว, ไม่ใช่ธุระของตนเอง เป็นต้นซึ่งอาจจะแก้ไขโดยอาศัยหลักสำคัญดังนี้

1. ต้องยอมรับในข้อตกลงเบื้องต้น (basic assumptions) เกี่ยวกับการวัดทัศนคติ
2. ความคิดเห็นที่คงที่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น เวลาที่ทำการตอบแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์
3. วัดจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกในรูปของทิศทางความคิดและความรู้สึก ซึ่งจะมีทั้งการสนับสนุนและคัดค้าน รวมถึงการบอกระดับความมากน้อย และความเข้มข้นของทัศนคติอีกด้วย เช่น การวัดความเห็นของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้มีความเข้มข้นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1. เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. เห็นด้วย 3. ไม่มีความคิดเห็น 4. ไม่เห็นด้วย 5. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (มณฑลจันทร์แจ่มใส, 2541:8)

สามารถสรุปได้ว่า การเกิดทัศนคติของบุคคลแต่ละบุคคลนั้น จะเกิดจากการได้รับประสบการณ์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม โดยที่จะมีวัฒนธรรม, ค่านิยมของกลุ่มสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่, การศึกษาและการได้รับสื่อจากนวัตกรรมการที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนผลักดัน ให้เกิดทัศนคติว่าจะเป็นในแนวบวกหรือแนวลบ โดยที่จะแสดงออกในรูปของความคิดเห็นที่เป็นผลสนับสนุนกับพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ได้กลุ่มของปัจจัยต่างๆที่จะนำมาเป็นตัวแปรในการหาทัศนคติของบุคคล จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.2.2.1. ปัจจัยภายใน

จากคำกล่าวของ Foster ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ทำให้ทราบว่าปัจจัยภายในที่จะใช้ในการหาทัศนคติของบุคคลนั้น เช่น ปัจจัยที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด ยกตัวอย่างเช่น

1. เพศ เนื่องจากสรีระทางธรรมชาติของแต่ละเพศแตกต่างกัน จึงเกิดความแตกต่างในพฤติกรรมและวัฒนธรรมกลุ่ม ทำให้มีประสบการณ์ต่างกัน
2. อายุ ความต่างของอายุทำให้ประเมินความต่างของประสบการณ์ได้
3. เชื้อชาติ สามารถชี้วัดวัฒนธรรมกลุ่ม หรือค่านิยมในขนบธรรมเนียมประเพณีได้ จะประเมินได้ว่าคนเชื้อชาติเดียวกันจะมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายคลึงกัน

ทั้งนี้รวมไปถึงปัจจัยเฉพาะบุคคลที่มีการเพิ่มเติมจากประสบการณ์และการดำเนินชีวิต เช่น

1. การศึกษา ระดับของการศึกษาจะประเมินได้ว่า บุคคลที่การศึกษาใกล้เคียงกันมักจะมีประสบการณ์และวัฒนธรรมกลุ่มที่ได้รับจากการศึกษาใกล้เคียงกัน
2. อาชีพ ประสบการณ์ของการประกอบอาชีพ จะใช้ชี้วัดค่าของการเกิดทัศนคติของบุคคลได้ ผู้ที่มีการประกอบอาชีพเดียวกันจะมีวัฒนธรรมกลุ่มไปในทางเดียวกัน
3. รายได้ ผู้ที่มีรายได้แตกต่าง มักจะมีวัฒนธรรมในการกินอาหาร หรือค่านิยมเฉพาะกลุ่มที่ต่างๆกันไป จึงสามารถนำมาวัดค่าทัศนคติได้

2.2.2.2 ปัจจัยภายนอก

ทัศนคติในแนวความคิดของ Milton Rodeach ที่กล่าวไว้ข้างต้น ได้กล่าวถึงสิ่งเร้าที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมต่างๆของแต่ละบุคคลนั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นๆ สิ่งเร้าที่มากระตุ้นคือปัจจัยภายนอกที่จะนำมาใช้วัดค่าทัศนคตินั้นเอง เช่น

1. พื้นฐานของความสะดวกในการเข้าถึง

เป็นปัจจัยภายนอกที่จะมากระตุ้นต่อการเกิดทัศนคติของบุคคลที่มาใช้บริการในพื้นที่อย่างมากโดยเฉพาะพื้นที่ที่ทำการค้าขาย รวมไปถึงทางเท้าและความสะดวกในการจอดรถด้วย

2. คุณภาพสินค้าและราคาสินค้า

ฮารี เจ สชูเลอร์ ได้วิจัยพฤติกรรมของผู้บริโภค เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกจับจ่ายใช้สอยในเมืองบลูมมิงตัน (Bloomington) รัฐอินดีแอนา แล้วพบว่าคุณภาพสินค้าและราคาสินค้าเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้บริการ (อ้างโดย สุพนิชย์ แสงเพ็ญพราว,2542:32)

3. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ประกาเพ็ญ สุวรรณ (2526:4-6) ได้เขียนถึงแหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติสำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์เฉพาะ อย่างการติดต่อสื่อความหมายกับบุคคลอื่นแบบอย่าง (Models) และสถาบันต่างๆในสังคมนั้นสามารถประเมินได้ว่าความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จะเป็นปัจจัยที่นำมาวัดค่าทัศนคติของผู้มาใช้บริการในพื้นที่ได้ว่า ปัจจัยเหล่านี้จะนำพาให้เกิดประสบการณ์ต่อบุคคลนั้นๆทำให้มีผลต่อการเกิดทัศนคติ ที่จะเป็นตัวแปรนำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรม กับความรู้สึกนึกคิดไม่ว่าจะเป็นในรูปของการแสดงออกด้วยวาจา หรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และยังมีคุณสมบัติแรงจูงใจในอันที่จะทำให้นักบุคคลประเมินผลเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งว่าต่อไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย (มณฑล จันทร์แจ่มใส,2541:7-8)

4. สภาพแวดล้อมต่างๆในพื้นที่

คุณภาพของสภาพแวดล้อมมีผลต่อการเกิดทัศนคติในด้านความพึงพอใจ (อ้างแล้ว, มณฑล:7-8) ซึ่งสภาพแวดล้อมเหล่านี้ รวมไปถึงปัญหามลพิษต่างๆ เช่น การจราจรติดขัด, ฝุ่นละออง, คิวและไอเสีย, เสียงรบกวน, น้ำเน่า-น้ำทิ้ง ฯลฯ

กล่าวได้ว่า ประสบการณ์ (experience), บรรทัดฐาน (norm), และการเป็นสมาชิก (enlist), นั้นทำให้เกิดคุณสมบัติเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งเรียกว่า ปัจเจกชน (individual) ซึ่งมีผลโดยตรงกับทัศนคติ (attitude) และพฤติกรรม (behavior) ที่เกิดขึ้นโดยมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (physical environment) และสภาพแวดล้อม (environment) มาเป็นสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมขึ้นในชุมชน โดยที่กิจกรรมนั้นจะมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมในชุมชนนั้น (สุพนิชย์ แสงเพ็ญพราว, 2542:9)

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับทัศนคติ

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ซื้อและผู้ขายในพื้นที่ศึกษา (ชนาทาวน์-เยาวราช) นับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการด้านบริการสาธารณะที่จะอำนวยความสะดวกในพื้นที่ ให้มีความเหมาะสมต่อความต้องการของผู้ค้าและผู้ใช้บริการ ให้เกิดความสะดวกปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่ดี ทำให้เกิดความประทับใจสามารถดึงดูดให้ผู้มาใช้บริการมากยิ่งขึ้น

กล่าวได้ว่าพฤติกรรมนั้นเป็นการแสดงออกทางร่างกาย ซึ่งเป็นผลมาจากเจตนาหรือความคิดที่อยู่ภายในซึ่งก็คือ ทัศนคตินั้นเอง ในทางกลับกันพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลที่แสดงออกมาทางกายก็จะมีผลกระทบบวกกลับไปทัศนคติของบุคคลนั้นด้วย จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้สามารถแบ่งแยกลักษณะของพฤติกรรมได้ 3 ลักษณะคือ

2.3.1. การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ย่อมที่จะมีจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายในที่นี้จะหมายถึงความสามารถในการแก้ปัญหา โดยหลีกเลี่ยงผลเสียให้มากที่สุดและสร้างความพึงพอใจให้ตนเองมากที่สุด

2.3.2 พฤติกรรมมนุษย์มาจากความต้องการและความพอใจ

มนุษย์มักจะมีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งจะทำให้ความพอใจนั้นไม่หยุดนิ่ง เมื่อมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงความต้องการไปเรื่อยๆ ความพอใจจึงเกิดขึ้นได้ยากจึงทำให้พฤติกรรมนั้นมีลักษณะหลากหลาย

2.3.3 พฤติกรรมมนุษย์นั้นมีลักษณะไม่หยุดนิ่ง

การแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์นั้น สามารถที่จะเรียนรู้และลอกเลียนแบบกันได้ ถ้าเห็นว่าจะเป็นผลดีต่อตนเอง นอกจากนั้น พฤติกรรมยังสามารถจงใจตามหลักของการเรียนรู้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าหากเราทราบเงื่อนไขของการเกิดพฤติกรรม หรือทราบมูลเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ (อ้าง 'ขอไม้ทอง,2533:19 อ้างโดย อภิตา มหารักษ์กะ,2541:11)

ปัจจัยที่ได้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับทัศนคตินั้น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา เช่น ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการมาร่วมกิจกรรมในพื้นที่, แรงจูงใจในด้านต่างๆ, การได้รับข่าวสาร, ประสบการณ์การมาร่วมกิจกรรม, ความพึงพอใจในด้านต่างๆ ฯลฯ

2.4 แนวความคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคผู้นั้นเป็นส่วนสำคัญเพราะบทบาทของผู้บริโภคมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการซื้อสินค้าและบริการเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนไปด้วยดี และยังเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการขายโดยตรงอีกด้วย

การที่ผู้บริโภคจะเกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นนั้นมาจาก ความต้องการภายในของมนุษย์ ซึ่งความต้องการของมนุษย์นั้นจะเป็นแรงกระตุ้นผลักดันให้กิจกรรมต่างๆในชุมชนเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับพฤติกรรมของคนในชุมชนนั้นๆ

OH. Romney ได้เคยกล่าวไว้ว่าทฤษฎีความต้องการของมนุษย์จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เช่น การนอน, การกิน, การขับถ่าย ฯลฯ
2. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การทำงาน, การติดต่อบุคคลอื่น ฯลฯ
3. ความต้องการทางด้านการพักผ่อน เช่น การเดินเล่น, การเล่นกีฬา, การร้องเพลง

ฟังเพลง ฯลฯ

ซึ่งความต้องการเหล่านี้ก่อให้เกิดการใช้พื้นที่ในเมืองขึ้น โดยมีกิจกรรมที่แตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่

F Stuart Chapin, Jr. ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการแบ่งพื้นที่ของเมืองว่า จะแบ่งออกเป็น 3 พื้นที่สำคัญ คือ

1. ที่สำหรับทำงาน (Work Areas) ประกอบด้วย พื้นที่ที่ทำการค้า-บริการ, โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ

2. ที่สำหรับอยู่อาศัย (Living Areas) ประกอบด้วย บ้านเรือน ทั้งนี้รวมถึงสถานที่ให้บริการของชุมชนด้วย เช่น สนามเด็กเล่น, โรงเรียน, ร้านค้าเล็กๆภายในหมู่บ้าน, สวนสาธารณะขนาดเล็กในชุมชน ฯลฯ

3. ที่สำหรับพักผ่อน (Leisure Areas) ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์, สนามกีฬา, สวนสาธารณะขนาดใหญ่, ห้องสมุด ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเกิดกิจกรรมนั้นๆของผู้ที่อยู่อาศัยในเมือง มักจะแสดงออกมาในรูปของการใช้ที่ดิน ซึ่งผู้บริโภคเป็นผู้ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้ที่ดินตามความต้องการดังที่กล่าวมาแล้ว

Cawrenee Halpin (1963:11 อ้างโดย สุชาติพิทย์ ชวนะเวสสกุล,2540:10-11) ได้แบ่งพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตในเมืองออก(Urban Life) ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ชีวิตเพื่อสังคมที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นและเปิดเผยตนเอง (Extrovert)

ชีวิตแบบนี้จะเป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ที่มีการอยู่ร่วมกันในสังคม มีการร่วมกิจกรรมต่างๆกับบุคคลมากมาย เช่น การเดินไปซื้อของ-อาหาร, เดินอยู่ตามลานกว้างๆ (Plaza) หรือนั่งคุยกันตามร้านกาแฟ

2. ชีวิตเพื่อความเป็นส่วนตัว (Private) คือมีความต้องการที่จะปิดตัวเอง (Introvert) ไม่ต้องการพบปะผู้คน มีความต้องการพักผ่อนสูงหรือบางครั้งอาจต้องการหลบปัญหาบางอย่าง

สรุปได้ว่าพฤติกรรมของผู้บริโภคนั้นจะก่อให้เกิดพื้นที่ของการค้าขายขึ้น และกิจกรรมการค้าขายนั้นมักจะเป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภค ดังเช่นที่ Wayn Mckim ได้สรุปว่า ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าในพื้นที่ที่จะได้เลือกซื้อสินค้าได้มากกว่า แม้จะต้องเดินทางไกลกว่าเล็กน้อย และในบางครั้งผู้บริโภคจะเดินทางไปซื้อของพร้อมกับทำกิจกรรมอย่างอื่นควบคู่ไปด้วย (Mckim,1972:339)

จากการศึกษาของ National Research Council (1955:1-2 อ้างโดย ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย,2525:90-91) เสนอว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค คือ เพศ, อายุ, การศึกษา, รายได้ และพื้นฐานความเป็นเมืองหรือชนบท แนวโน้มพบว่า ผู้ที่เป็นเพศหญิง, มีการศึกษาสูง, มีรายได้สูงและเป็นผู้อยู่ในเมือง จะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้ามากกว่า ผู้ที่เป็นเพศชาย, ที่มีรายได้ต่ำกว่า, มีการศึกษาดำกกว่าและมีพื้นฐานอยู่ในชนบท โดยที่ผู้บริโภคจะเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการเพื่อให้ถูกใจมากที่สุดตามความต้องการ ในย่านกลางที่ใกล้ที่สุดและความถี่ในการมาซื้อของนั้นจะขึ้นอยู่กับระยะทางและเวลา (Leslie J. King,1985:28-37) ส่วนปริมาณสินค้าที่ผู้บริโภคประสงค์จะซื้อ (Quantity Demand) ย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของผู้บริโภคแต่ละคน และลักษณะของสังคมส่วนรวมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ ซึ่งผู้บริโภคนี้จะเป็นผู้ชี้ขาดขั้นสุดท้ายในการอยู่รอดของย่านการค้า

2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เนื่องจากพื้นที่ที่ทำการศึกษาเป็นพื้นที่การค้าที่ทำการค้าในช่วงเวลากลางคืน และส่วนใหญ่จะทำการค้าเกี่ยวกับการขายอาหารอยู่บนสองฝั่งฟากของถนนที่มีการจราจรคับคั่ง ซึ่งอันตรายต่างๆที่จะเกิดขึ้นสามารถเกิดขึ้นได้เสมอ เช่น อันตรายจากยวดยานบนถนน อันตรายจากเพลิงไหม้ ภาวะรถติดทุกทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใหม่ อันตรายจากมิจนอาชีพ ฯลฯ จึงควรที่จะมีการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของการร่วมกิจกรรมในคนหมู่มาก

2.5.1 อาชญากรรม (Crime) แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท

1. อาชญากรรมที่เป็นคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต, ร่างกาย, เสรีภาพ, เพศ (การกระทำที่เกี่ยวกับคน) ซึ่งไม่ควรเกิน 75 ราย/100,000 คน (ตามแผนพัฒนาแห่งชาติฉบับที่ 5)
2. คดีความเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เช่น เงิน, รถยนต์, วิดีโอ (ไม่ควรเกิน 100 ราย/100,000 คน), การลักทรัพย์, กรรโชกทรัพย์, ฉ้อโกง ฯลฯ

2.5.2 แนวทางการควบคุม

การศึกษาที่มาของการเกิดอาชญากรรมต่างๆ และการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่จะสนับสนุนให้เกิดเหตุอาชญากรรมเหล่านั้น สามารถใช้เป็นแนวทางการป้องกันและควบคุมการเกิดอาชญากรรม

1. Law Enforcement Approach

ในปี ค.ศ.1829 Sir Robert Peel เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นบิดาของตำรวจยุคใหม่ ซึ่งมีการประเมินว่าการปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรม เพราะสาเหตุจากการเกรงกลัวการจับกุม เพราะฉะนั้นการป้องกันก็คือ ตำรวจสายตรวจจึงต้องแต่งเครื่องแบบ, รถวิทยุของตำรวจต้องเด่นชัดและเห็นได้ง่าย เพื่อข่มขวัญและยับยั้งการประกอบอาชญากรรม แต่การเพิ่มสายตรวจจะไม่มีผลต่อเหตุร้ายที่เกิดขึ้นในเคหะสถานหรือที่รโหฐาน

2. Community Relationship Approach

Robert E. Park ได้ก่อตั้ง The Ecology school of Criminology ในปี ค.ศ.1920 มีการตั้งสมมติฐานการขาดระเบียบทางสังคม ทำให้สังคมเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและมีการย้ายถิ่นมาก ทำให้ชุมชนเติบโตมาพร้อมกับคนแปลกหน้า และนำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรมทำให้คนมีแนวโน้มจะก่ออาชญากรรม และมีโอกาสจะก่อมากขึ้นเพราะคิดว่าไม่มีใครรู้จักตนเอง ซึ่งนักวิชาการกลุ่มนี้เสนอให้มีการจัดการทางสังคมให้คนรู้จักกันมากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการป้องกันทรัพย์สินในชุมชน และยังเสนอให้มีการจัดสภาพแวดล้อมธรรมชาติของเมืองให้รองรับวัตถุประสงค์นี้ได้ เช่น Grans ได้เสนอ Urban Village Orcar Newman ให้มีพื้นที่ล้อมที่อยู่อาศัยและมีการตรวจสอบไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามา เรียก “Defensible Space”

3. การป้องกันอาชญากรรมตามสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design) เสนอว่าในเมืองควรจัดพื้นที่ให้เป็น 3 ส่วน

3.1 พื้นที่สาธารณะ (Public Space) เป็นส่วนที่มีกิจกรรมตลอด 24 ชั่วโมง มีการจัดอบรมพ่อค้า-แม่ค้า, คนขับรถแท็กซี่ ให้รู้จักวิธีป้องกันอาชญากรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 พื้นที่ส่วนตัว (Private space) พื้นที่ที่อยู่ในตัวบ้านที่อยู่อาศัยของแต่ละครัวเรือนหาวิธีป้องกันตัวเอง เช่น สัญญานตือนกัย, เหล็กดัด, เลียงหมาเฝ้าบ้าน ฯลฯ

3.3 พื้นที่กันชนหรือพื้นที่กึ่งสาธารณะ (Transition Space) พื้นที่ที่ใช้ร่วมกันภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัยเท่านั้น จะไม่อนุญาตให้สร้างอาคารนอกจากเพื่อสาธารณะ มีการออกแบบถนนภายในเพื่อคนภายในโดยเฉพาะ ต้องไม่มีการสัญจรเพื่อเป็นทางผ่าน (through traffic) และมีมาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย พร้อมกับสายตรวจประชาชน

2.5.3 การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.5.3.1 สถานีตำรวจ

บริเวณพื้นที่ที่ต้องการความปลอดภัย คือ บริเวณที่มีความหนาแน่น เสื่อมโทรม แออัดกับบริเวณที่การอยู่อาศัยเบาบาง เพราะบริเวณดังกล่าวมักมีปัญหาอาชญากรรมและโจรผู้ร้าย ในบริเวณที่มีความหนาแน่นประชากรเกิน 10 คน/ไร่ ควรมีสถานีตำรวจ 1 แห่ง รับผิดชอบความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ 5,000-10,000 ไร่ ส่วนในบริเวณที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยกว่า 10 คน/ไร่ ควรมีสถานีตำรวจ 1 แห่ง รับผิดชอบความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ 10,000-25,000 ไร่ โดยทั่วไปทุกอำเภอจะต้องมีสถานีตำรวจ 1 แห่ง ดังนั้น ชุมชนที่เป็นศูนย์กลางระดับอำเภอ เช่น สุขาภิบาล เทศบาลควรมีสถานีตำรวจอย่างน้อย 1 แห่ง

2.5.3.2 ดับเพลิงและบรรเทาสาธารณภัย

บริเวณที่มีความหนาแน่นมากและอาคารสูง อาคารแออัด เสื่อมโทรม เป็นบริเวณที่ต้องเตรียมการดับเพลิงและบรรเทาสาธารณภัย เช่น อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย ตลอดจนวินาศภัยต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้น สถานีดับเพลิงควรอยู่ในบริเวณพื้นที่กว้างพอที่จะจอดรถดับเพลิงได้พร้อมกัน 2 คัน สถานีดับเพลิง 1 แห่ง สามารถดับเพลิงได้พร้อมกัน 2 จุด ไม่ควรอยู่ในที่ที่มีการจราจรติดขัด รถวิ่งทางเดียว น้ำเพื่อการดับเพลิงควรกำหนดไว้ในระบบประปาด้วย

สำหรับการบรรเทาสาธารณภัย ควรเตรียมพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์เพื่อการบรรเทาสาธารณภัย เช่น เครื่องเจาะอุโมงค์เมื่อเกิดตึกถล่ม เครื่องสูบน้ำ เฮลิคอปเตอร์กู้ภัย เรือกู้ภัย ประดาน้ำ ฯลฯ

แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนั้น จะสามารถนำมาเป็นบรรทัดฐานในการตรวจสอบความปลอดภัยภายในพื้นที่ได้ โดยอาศัยปัจจัยตัวแปรเป็นการชี้วัด เช่น จำนวนสายตรวจ, ป้อมยาม, สถานีตำรวจ, เวลาปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ, แสงสว่างในพื้นที่ตอนกลางคืน, สถานีดับเพลิง เป็นต้น

2.6 แนวความคิดและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับทางเดินเท้า

หลักการพื้นฐานที่จะทำให้ปลอดภัย คือ ควรแยกคนเดินเท้าและรถออกจากกัน อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงแล้วชีวิตของคนเมือง (Urban Life) ที่สวยงามก็คือ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในที่ที่ 2 ระบบนี้พบกัน เช่น Piccadilly Circus, Times Square, The Champs Elysees การพบกันของ 2 ระบบนี้ทำให้สถานที่เหล่านี้มีชีวิตชีวา (Alexander. et. al,1977:270-275)

เกือบจะทุกถนนจะถูกออกแบบให้อยู่ร่วมกันระหว่างทางเดินรถและทางเดินเท้า โดยที่ทางเดินรถนั้นจะมีอำนาจเหนือผู้ใช้ทางเดินเท้า เพราะว่ามีข้อจำกัดในการเข้าถึงพื้นที่และตำแหน่งของอาคารที่ถูกผูกขาด บางทางเดินเท้านั้นเป็นเพียงทางผ่านหรือข้อเสนอที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (Bentley, et. al,1985:117) พื้นที่ที่มีจราจรของยานที่มีความเร็วสูงนั้น จะทำให้ตัวเองรู้สึกเล็กลง อ่อนแอและไม่มั่นคง แต่สาเหตุนี้ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาโดยการแยกทางเดินเท้าและทางเดินรถออกจากกัน

การทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในทางเดินเท้า นั้น สามารถทำให้เอื้อประโยชน์ต่อการออกแบบจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆบนทางเท้าให้กับคนเดินเท้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการเดินเท้า นั้นจะแบ่งออกเป็น 3 ข้อใหญ่ก็คือ

1. การเดินทางที่มีจุดมุ่งหมาย (Terminal Trips) เช่น การเดินทางจากบ้านมายังป้ายหยุดรถประจำทาง หรือเดินทางจากที่จอดรถมายังบ้าน ฯลฯ
2. การเดินทางที่มีวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ (Functional Trips) ที่ไม่ใช่เพื่อการพักผ่อน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น การเดินทางเพื่อไปทำธุรกิจการงาน และการเดินทางเพื่อทำธุระส่วนตัว เช่น การเดินทางไปซื้ออาหารจับจ่ายใช้สอย ฯลฯ
3. การเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation Trips) เช่น การไปออกกำลังกาย การเดินเล่น การไปร่วมกิจกรรมในสังคม ฯลฯ (อภิธา มหารักษ์ขกะ,2541:15)

จากลักษณะการเดินทางในพื้นที่ศึกษาในงานวิจัยนี้จัดอยู่ในประเภทการเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งจากการศึกษาของ Scott and Kagan พบว่า คนเดินเท้าส่วนใหญ่เดินเท้าเพื่อวัตถุประสงค์ประเภท Functional Trips มากที่สุด โดยเลือกใช้เส้นทางที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก หรือเลือกใช้เส้นทางที่สะดวกสบายที่สุด ทั้งในด้านระยะทางและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวก (Scott W.G. and Kagan,1974:5-6) ในความสะดวกสบายของการเดินเท้านี้ปัจจัยหลักก็คือขนาดของทางเท้าต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับการใช้งานของผู้คน ซึ่งผู้เดินเท้าจะใช้พื้นที่ 5 ตารางฟุตต่อคน(Niva S.Oghigian,1976:13-14) หรือต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในอาคารเดินมีความกว้าง 60 เซนติเมตร ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการเดินเท้า เช่น การเดินดูสินค้าใช้ระยะเว้นห่าง 2.80 - 3.60 เมตร เป็นต้น (คณะจัดทำคู่มือพัฒนามิติสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยว,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2531)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากขนาดของทางเท้าแล้ว การดึงดูดคนให้เข้ามาใช้งานนั้นยังขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ หลากหลาย ความสะดวกในการเข้าถึงของกิจกรรมต่างๆถ้าจุดหมายปลายทางมีระยะไกลเกิน กว่าที่จะสามารถไปถึงได้หรือจะต้องใช้พลังงานร่างกายแรงใจมากเกินกว่าที่จำเป็น กิจกรรมเหล่านั้ก็จะไม่เกิดขึ้นส่งผลทำให้เมืองไม่มีสีสันและไม่มีชีวิตชีวา ดังเช่น Christopher Alexander (1972 : 596-598) ได้อ้างการศึกษาของ Christie Coffin ซึ่งกล่าวถึงความหนาแน่นของพื้นที่ สาธารณะต่อจำนวนคนเดินเท้าในเมือง San Francisco โดยกำหนดเป็นเกณฑ์เพื่อวัดลักษณะการ ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ ซึ่งส่งผลต่อความมีชีวิตชีวา ความมีสีสันของพื้นที่สาธารณะของเมือง โดยอาศัยการสังเกตและการแจกแจงนับจำนวนคนเดินเท้าในพื้นที่สาธารณะต่างๆในบริเวณรอบๆ เมืองSan Francisco พบว่าความหนาแน่น 150 ตารางฟุตต่อคน (ประมาณ 14 ตารางเมตรต่อ คน) จะทำให้พื้นที่นั้นอยู่รอดได้อย่างมีชีวิตชีวา แต่ถ้าพื้นที่ใดมีความหนาแน่นของพื้นที่มากกว่า 500 ตารางฟุตต่อคนขึ้นไป (ประมาณ 46.45 ตารางเมตรต่อคน) พื้นที่นั้นเริ่มสู่ภาวะที่ซบเซา ไม่ มีการทำกิจกรรมหรือใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะเท่าที่ควร (อภิธา มหารักษ์ขะ,2541:18)

เส้นทางคนเดินนั้นยังจะเป็นส่วนสำคัญในการทำให้มูลค่าทางที่ดินในทางธุรกิจสูงขึ้น โดยจะมีค่าแปรผันโดยตรงกับจำนวนคนที่มาเดิน ร้านค้านั้นไม่สามารถจะคงอยู่ต่อไปได้หากขาด การสนับสนุนให้ผู้เดินเท้าผ่านไปมาอย่างสะดวก เส้นทางเดินเท้าที่ดีและเหมาะสมจะเป็นแม่เหล็ก สำคัญในการดึงดูดลูกค้าให้มาใช้บริการ และควรจะแน่ใจว่าถนนที่เป็นที่ตั้งของย่านการค้าเพื่อ คนเดินเท้านั้น จะมีปริมาณรถเบาบางพอที่จะง่ายต่อการข้ามไปอีกฝั่งหนึ่งของถนน ปริมาณรถที่ มากเกินไปจะจำกัดปริมาณการข้ามถนนของคน (Bentley, et. al,1985;3.-33)

2.7 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับทางเดินเท้า

ข้อพิจารณาเหล่านี้ทางกองออกแบบสำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร เป็นผู้กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคูณภาพของทางเท้า

2.7.1 ผิวพื้นทางเดินเท้า (Surfaces)

ควรมีพื้นผิวที่ไม่ลื่น มันคงแข็งแรง ราบเรียบสม่ำเสมอมีความต่อเนื่องไม่ควรเปลี่ยนระดับ ถ้าไม่จำเป็น

2.7.2 ความลาดชัน (Gradients)

ควรมีความลาดชันต่ำกว่า 5% ถ้ามีความลาดชัน 5-8%ให้ทำเป็นทางลาด(Ramps) หรือหากจำเป็นอาจลาดชันได้ถึง 12%แต่ต้องเป็นกรณีที่ทางลาดนั้นๆมีระยะทางสั้นไม่เกิน 1 เมตร ที่สำคัญควรคำนึงถึงความสามารถในการใช้งานเก้าอี้ล้อของคนที่พิการด้วย

2.7.3 ขนาดความกว้าง (Dimensions)

ขนาดนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณหนาแน่นของผู้เดินเท้าและลักษณะในการใช้งาน เช่น การเดินสองทิศทางควรมีความกว้างอย่างน้อย 1.80 เมตร

2.7.4 ขอบทางลาด (Curb ramps)

บริเวณที่เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างการสัญจรบนพื้นผิวถนนเข้าสู่บริเวณทางเดินเท้า ควรมีความลาดชันสูงสุดไม่เกิน 17% และมีความกว้างอย่างน้อย 90 เซนติเมตร โดยวัสดุปูผิวต้องไม่ลื่นที่สำคัญควรคำนึงถึงความสามารถในการใช้งานเก้าอี้ล้อของคนที่พิการด้วย

2.7.5 การติดไฟส่องสว่างในทางเท้า (Lighting)

ขนาดของความสว่างนั้นขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของการเดินเท้า ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วทางเดินเท้าที่อยู่ในย่านการค้าควรจะใช้ขนาดของการส่องสว่างที่ 0.6 ฟุตแคนเดิล โดยมาตรฐานขนาดของความสว่างมักจะอยู่ในช่วง 0.5 – 5 ฟุตแคนเดิล การให้ขนาดของแสงสว่างนั้นต้องคำนึงถึงความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของคนเดินเท้าในยามค่ำคืนด้วย

2.7.6 สิ่งอำนวยความสะดวก (Street facilities)

บนเส้นทางในการเดินเท้านั้นควรที่จะมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆไว้บริการผู้ที่สัญจรผ่านไปมา หรือสามารถเรียกอีกอย่างได้ว่า เพอร์มิเจอร์บาทวิตี หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลายบนบาทวิถี ที่อยู่บนถนน ทางเท้า ลานสาธารณะ ในสวนสาธารณะ สนามบิน สถานีหรือที่สาธารณะอื่นๆ เพอร์มิเจอร์บาทวิตีอาจนับรวมไปถึงผิวพื้นทางเท้า เกาะกลางถนน สะพานและบันไดทางข้าม คันหินทางเท้า ทางลาด ทางม้าลาย ฝาท่อสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และระบายน้ำ ห้องน้ำ ห้องส้วมสาธารณะ เสาและสายไฟฟ้า-โทรศัพท์ โคมไฟฟ้า ไฟสัญญาณจราจร ตู้ไปรษณีย์ ตู้โทรศัพท์สาธารณะ จุดน้ำดื่ม เก้าอี้ ม้านั่ง ที่พักผู้โดยสารรถประจำทาง ต้นไม้ ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ไม้ดอกไม้ประดับ ชุ้มและกระถางต้นไม้ สวนหย่อม รูปปั้นปฏิมากรรม ป้อมจราจร ทางจักรยานและที่จอด ถังขยะ ท่อดับเพลิง รูปเขียน ภาพถ่าย ป้ายโฆษณาและป้ายโคมไฟ ป้ายรถประจำทาง ป้ายบอกทาง ป้ายจราจร ป้ายชื่อถนน ซอย คลอง สะพานและชื่อสถานที่สำคัญ ป้ายชื่อร้านค้าสำนักงาน ป้ายโฆษณาสินค้าและบริการ รวมทั้งผ้าใบบังแดด ป้ายโฆษณาหาเสียง ตลอดจนแผนที่-ถนน เส้นทางขนส่งมวลชน และแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น (กองออกแบบสำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร, 2540:1) ที่สำคัญการออกแบบติดตั้งเพื่อใช้งานควรคำนึงถึงการใช้งานของคนแก่และคนที่พิการได้ด้วย

2.7.7 การบำรุงรักษาสภาพทางเดินเท้า (Maintenance)

ในการออกแบบทางเท้าและเพอร์มิเจอร์บนบาทวิถีนั้นควรคำนึงถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมในบริเวณนั้น ความสวยงามความคงทนและที่สำคัญควรคำนึงถึงการบำรุงรักษาในอนาคตด้วย ควรมีการตรวจสอบเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้มีการชำรุดเพราะเมื่อมีการชำรุดแล้วการซ่อมแซมนั้นจะเป็นเรื่องยากลำบากเนื่องจากทางเท้าจำเป็นต้องใช้สัจจอยู่สม่ำเสมอ อาจเกิดอันตรายต่อผู้ใช้ทางเดินเท้าได้ ทางกรุงเทพมหานครจึงมีการจัดมาตรการบำรุงรักษาทางเท้า (กองออกแบบสำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร, 2540:6-8) ดังนี้

1. พื้นทางเท้า

1.1 งานซ่อมแซมพื้นทางเท้าที่สามารถจัดดำเนินการได้ทันที

- หลุม ป่อ ฝาป่อหัก แผ่นพื้นที่ชำรุดเสียหาย
- ช่องที่อาจเกิดอันตรายแก่ผู้ใช้ทางเท้า ระหว่างแผ่นปูทางเท้า พื้นทางเท้า คันหิน

บันได เป็นต้น

1.2 งานซ่อมแซมพื้นทางเท้าที่สามารถจัดดำเนินการภายใน 1 – 3 วัน

- แผ่นปูทางเท้า พื้นคอนกรีต หรือแอสฟัลท์ ที่ชำรุด
- พื้นทางเท้าทรุดอย่างน้อย 25 มิลลิเมตร พื้นที่ไม่เกิน 5 ตารางเมตร
- แผ่นปูทางเท้า คันหิน ทางลาด ฝาท่อที่มีระดับต่างกันเกิน 15 มิลลิเมตร
- พื้นทางเท้าที่มีช่องว่างเกิน 10 มิลลิเมตร เป็นต้น

1.3 งานตรวจประจำ

- ควรมีคณะกรรมการระหว่างเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร และประชาชนผู้ใช้ทางเท้าในการตรวจทางเท้าเป็นประจำ

- คณะทำงานอาจประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจการจราจร คนพิการ หรือผู้ใช้ทางเท้า โดยทั่วไป

- ควรแบ่งการตรวจและรับผิดชอบตามพื้นที่หรือชุมชน

2. สาธารณูปโภค

- การซ่อมแซมปรับปรุงสาธารณูปโภคบริเวณทางเท้า ควรเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสม
- การปิดทางเท้าบางส่วนต้องแจ้งผู้ใช้ทางทราบ และกำหนดทางเบี่ยงที่ชัดเจน

3. ต้นไม้และสวนหย่อม

- ควรมีหน่วยงานเฉพาะและเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาต้นไม้ สวนหย่อมบนทางเท้า และเกาะกลางถนนให้สวยงามอยู่เสมอ

- มีการตัดแต่ง กิ่ง ก้าน ต้นไม้ มิให้ยื่นเข้ามาในบริเวณที่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ทางเท้า โดยเฉพาะในบริเวณมีแผ่นปูทางเท้าบอกรางของคนชราและคนพิการ

4. สิ่งกีดขวางบนทางเท้า

- ป้ายโฆษณาที่ผิดกฎหมายบนทางเท้ามักเป็นอุปสรรคกีดขวางทางจราจรและก่อให้เกิด

อุบัติเหตุอยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ป้ายโฆษณาที่ถูกต้องตามกฎหมายต้องมีมาตรการ ห้ามใช้ข้อความ รูปภาพ สีและแสง ที่ไม่เหมาะสม ที่รบกวนบังคับสัญญาจนจรรยา ทำให้เกิดอันตรายแก่รถยนต์และผู้ใช้ทางเท้าได้

- ผ้าใบบังแดดที่ติดตั้งต่ำกว่าระดับ 2 เมตร มักก่อให้เกิดอุบัติเหตุอยู่เสมอ

5. การขายของบนทางเท้า

นอกจากหาบเร่แผงลอยแล้ว เจ้าของอาคารร้านค้าข้างทางเท้ามักเอาสินค้าออกวางขายบนทางเท้าเช่นกัน กรุงเทพมหานครต้องดำเนินการกวาดล้างเพื่อประชาชนผู้สัญจรไปมาบนทางเท้าได้มีที่ว่างเพียงพอ และปลอดภัยในการเดินทางด้วย

แม้หาบเร่แผงลอยจะกลายเป็นภาพลักษณ์เฉพาะของถนนบนทางเท้าของกรุงเทพ และทำให้ถนนบนทางเท้ามีชีวิตและสีสัน แต่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยของทางเท้าที่สร้างขึ้นเพื่อการสัญจรก่อน การจัดระเบียบบนทางเท้าจึงจำเป็นต้องให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทั่วทางเท้าให้มีความกว้างเพียงพอในการสัญจรโดยเฉพาะ เพื่อให้เด็ก ผู้หญิง คนชราและคนพิการได้เดินทางไปมาโดยสะดวกและปลอดภัยเสียก่อน ส่วนที่เหลือจึงจัดวางหาบเร่แผงลอยได้

6. การขนถ่ายสินค้าและผู้โดยสารบนทางเท้า

การขนถ่ายสินค้าและผู้โดยสารบนทางเท้าก็เป็นอุปสรรคหนึ่งที่เกิดขวางทางสัญจรของประชาชน การแก้ปัญหาควรพิจารณา การจอดรถโดยสารและรถสินค้า เช่น จัดที่จอดรถเพื่อขนถ่ายโดยเฉพาะ หรือจัดเวลาที่เหมาะสมในช่วงเวลาที่มีผู้สัญจรน้อยกว่าปกติ เป็นต้น

การจอดรถบนทางเท้า แม้จะเป็นรถจักรยาน ก็ต้องอยู่ในบริเวณที่จัดไว้โดยเฉพาะ ไม่ควรล้าออกมาอยู่ในเขตที่เกิดขวางทางเท้า ทางล้อเลื่อน และเก้าอี้ล้อของรถคนพิการ

7. การรักษาความสะอาด

ความสกปรกบนทางเท้าได้แก่ ฝุ่น ผง ดิน หิน ทราช โคลน มูลสุนัข เศษกระดาษ กระดาษ กระจก กระจัง เป็นต้น

แม้จะมีการทำความสะอาด เก็บกวาดเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง หากไม่มีมาตรการป้องกันฝุ่นละออง เศษวัสดุ มูลสุนัข ที่คน สัตว์ และผู้ประกอบการที่ละเลย จะทำให้ปัญหารุนแรงขึ้น ดังนั้นการรณรงค์ โดยให้การศึกษา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษอย่างจริงจัง พร้อมจัดที่ทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง ลดจำนวนขยะ แยกประเภทขยะ และจัดการเก็บกวาดอย่างสม่ำเสมอ จะเป็นมาตรการประสมประสานที่ช่วยให้ถนนทางเท้าอยู่ในสภาพที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้ใช้ และเป็นภาพลักษณ์ที่สวยงามในสายตาของแขกเมืองทั่วไป

จากการศึกษาทฤษฎี วรรณกรรมและมาตรการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับทางเดินเท้าแล้วพบว่า ปัจจัยตัวแปรที่มีผลต่อคุณภาพของทางเดินเท้าและมีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาใช้ทางเท้า ได้แก่ การเข้าถึงทางเดินเท้า การให้แสงสว่าง การรักษาความสะอาด การระบายน้ำ ความปลอดภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่เพื่อการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภัย เฟอร์นิเจอร์รับบาทวิถีต่างๆ ลักษณะทางกายภาพของทางเท้า เช่น ขนาด ความลาดเอียง วัสดุที่ปูพื้นผิว ฯลฯ โดยการวัดคุณภาพของทางเท้านั้นสามารถใช้มาตรฐาน(แนะนำ)การออกแบบ บาทวิถีและเฟอร์นิเจอร์เพื่อส่งเสริมคุณภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมสำหรับคนพิการและประชาชน โดยทั่วไป ที่จัดทำโดยกองออกแบบสำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร เป็นเกณฑ์

2.8 กรณีศึกษา ย่าน Chinatown Singapore

ในการศึกษานี้ได้ใช้ย่านการค้าของคนจีนในประเทศสิงคโปร์(ที่เป็นส่วนของหาบเร่-แผงลอยและรถเข็น)เป็นตัวอย่งกรณีศึกษา โดยศึกษาถึงกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นบนทางเท้า,สภาพทางกายภาพโดยรวม รวมทั้งการแก้ปัญหาต่างๆโดยที่มีหน่วยงานราชการเข้ามามีส่วนช่วยเหลือ

ย่านประวัติศาสตร์ของไชน่าทาวน์ คือ ประวัติศาสตร์แรกของการก่อตั้งชุมชนจีนในสิงคโปร์ มั่นถูกยกให้เป็นชุมชนของการอนุรักษ์ในวันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ.1989 (Urban Redevelopment Authority, 1999)

2.8.1 ประวัติโดยย่อ

ในปี ค.ศ.1828 ผังเมืองได้ถูกออกแบบโดย Sir Stamford Raffles มีการจัดให้ย่านชุมชนคนจีนนี้อยู่ทางตอนใต้ของแม่น้ำสิงคโปร์ ซึ่งนับว่าเป็นประวัติศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดของสิงคโปร์ มีการพัฒนาย่านไชน่าทาวน์มา 4 ระยะ 4 ส่วนในช่วงเวลา 100 ปี (ดูแผนที่ 2.1) ก็คือ

1. Telok Ayer ในปี ค.ศ.1820
2. Kreta Ayer ในปี ค.ศ.1830
3. Bukit Pasoh ในตอนต้นปี ค.ศ.1900
4. Tanjong Pagar ในปี ค.ศ.1920

อาคารพาณิชย์หรือ shophouses ที่ย่านนี้ถูกสร้างในช่วงต้นปีค.ศ.1840-1900 มีการเปลี่ยนแปลงครั้งแรกในปลายปีค.ศ.1900-1940 และครั้งที่สองเปลี่ยนไปสู่รูปแบบของ Art Deco ในปีค.ศ.1930-1960 มีการอพยพของกลุ่มคนเข้าเมือง (ฮกเกี้ยน,แต้จิ๋ว,กวางตุ้ง,ไหหลำและจีนแคะ) นั้นอพยพมาจากทางตอนใต้ของประเทศจีน ได้เข้ามาอาศัยอยู่ในอาคารพาณิชย์เหล่านี้ แต่กลุ่มจะมีภาษาใช้เป็นภาษาถิ่นของตนเอง จะเห็นได้จากการตั้งชื่อถนนและสถานที่ต่างๆ

สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจก็คือมิใช่มีแต่เพียงแค่คนจีนเท่านั้นที่มาอาศัยอยู่ในย่านนี้ สามารถพบผู้คนจากอินเดียตอนใต้อาศัยอยู่ในย่านนี้ด้วยเหมือนกัน มีการสร้างร้านค้า,วัด,มัสยิด ขึ้นมาในย่านของตนด้วยเช่นกัน

SMITH STREET

SOUTH BRIDGE ROAD

TELOK AYER STREET

BUKIT PASOH ROAD

PECK SEAH STREET

TANJONG PAGAR ROAD

THE STREETS OF CHINATOWN

WHAT'S IN A NAME? The streets of Chinatown form a grid. Most of them were named after people, structures or events of significance.

BUILDINGS OF INTEREST

1 Telok Ayer Chinese Methodist Church	12 Sri Mariamman Temple	22 Former Oriental Theatre
2 Sian Chor Kang Temple	13 Jamae Mosque	23 Sri Vinayagar Temple
3 Former Anglo-Chinese School	14 42 - 50 Mosque Street;
175 - 189 New Bridge Road;
38 - 64 Upper Cross Street	24 321 New Bridge Road
4 Al-Abrar Mosque	15 70 Eu Tong Sen Street	25 43 Bukit Pasoh Road
5 Thian Hock Keng Temple	16 Majestic Theatre	26 27 & 29 Bukit Pasoh Road
6 Nagore Durgha Shrine	17 37 Pagoda Street	27 140 Neil Road
7 31 & 33 Club Street	18 Former Lai Chun Yuen	28 89 Neil Road
8 64 Club Street	19 Kreta Ayer Complex	29 9A & 11A Neil Road
9 76 Club Street	20 281 New Bridge Road	30 Former Jinricksha Station
10 Eu Yan Sang	21 285 New Bridge Road	31 Fairfield Methodist Church
11 Heng Fatt Yong Kee Pawnshop		32 2 - 28 Murray Street

แผนที่ 2.1 แสดงอาณาเขตย่านและชื่อถนนในย่านไชน่าทาวน์ สิงคโปร์
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานในท้องถิ่นเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ที่มา : Urban Redevelopment Authority of Singapore
ไม่ว่าใครจะคิดก็ตาม... อีกหนึ่งที่มาที่มาจากหนังสือถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

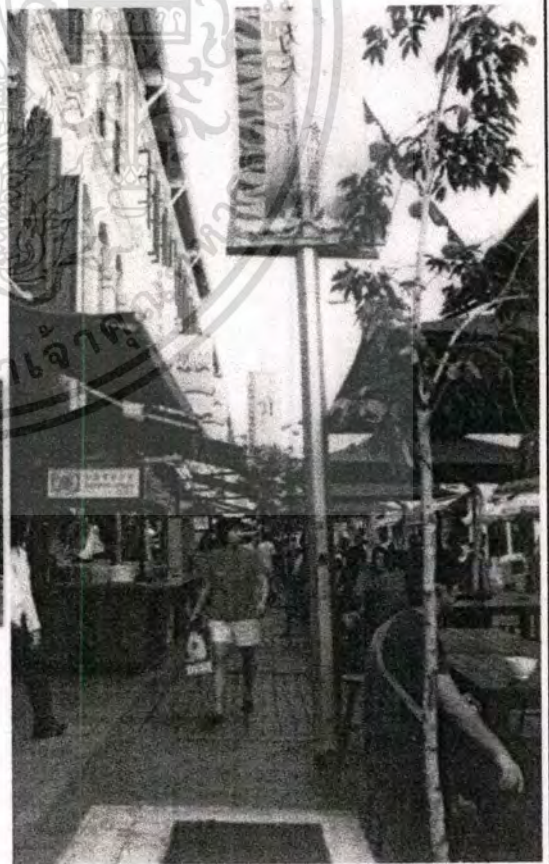
2.8.2 สภาพทางกายภาพและบรรยากาศของกิจกรรม

ไชน่าทาวน์วันนี้อยู่ภายใต้แผนอนุรักษ์ 1989 อาคารที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมได้ถูกซ่อมแซมและอนุรักษ์ขึ้น อีกทั้งมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พื้นที่หลักนั้นจะมุ่งไปที่กิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีที่ถูกทำให้เป็นเอกลักษณ์ บริเวณอาคารชั้นล่างของอาคารพาณิชย์สามารถใช้เป็นพื้นที่ใช้สอยในการค้าขายและสถานที่รับประทานอาหารเช้า ส่วนชั้นที่เหลือเป็นพื้นที่สำหรับสำนักงาน, ร้านค้า, โรงแรม, สถาบันการศึกษา แต่ไม่อนุญาตให้ใช้เป็นพื้นที่เพื่อพักอาศัยเพราะทางรัฐบาลได้จัดสรรสถานที่เพื่อพักอาศัยให้อยู่ในโซนพักอาศัย (อาคารสูง) ไว้เป็นสัดส่วนรองรับเอาไว้แล้ว

ปัจจุบันนี้ย่านนี้เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่างๆของชาวจีนในประเทศสิงคโปร์ โดยเฉพาะช่วงเทศกาลต่างๆที่สำคัญ เช่น วันตรุษจีน ขณะที่ยังคงมีชุมชนของที่ระลึกและร้านขายเหล้าเช่นกัน รวมทั้งธุรกิจการค้าที่เป็นการค้าของคนจีนเก่าแก่ ยกตัวอย่างเช่น ร้านขายยาสมุนไพรจีน, ร้านขายชา-กาแฟโบราณ, ร้านขายกระเบื้องเคลือบ, ร้านอาหารจีนและร้านขายทองก็ยังคงมีอยู่ที่นี้ มากไปกว่านั้นย่านนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาลให้เป็นถนนคนเดิน โดยเฉพาะถนน Trengganu และถนน Pagoda ทำให้มีชีวิตชีวามากขึ้น ในช่วงก่อนหน้านี้นี้ทางรัฐบาลสิงคโปร์พยายามที่จะจัดระเบียบย่านนี้โดยไม่อนุญาตให้มีการค้าขายเร่ แผงลอย รถเข็น ตามสองฝากถนนเพื่อที่จะทำให้อุณหภูมิและสวยงาม แต่กลับไม่ได้การตอบรับจากนักท่องเที่ยวเพราะทำให้ย่านนี้ขาดบรรยากาศที่มีชีวิตชีวาไป จึงมีการยกเลิกข้อกำหนดนี้ในภายหลัง

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในย่านไชน่าทาวน์สิงคโปร์นั้น มีบางส่วนคล้ายกับกิจกรรมในย่านเยาวราช ถนนบางสายที่มีการทำการค้าขายเร่ แผงลอยมีการอนุญาตให้มีรถเข้าออกได้แต่ในบางถนนจะไม่อนุญาตให้มีรถเข้าออก และที่แตกต่างกับย่านเยาวราชก็คือ ถนนที่อนุญาตให้ทำการค้าขายเร่ แผงลอยได้นั้นไม่ได้เป็นถนนสายหลักที่ใช้ในการสัญจร แต่จะเป็นถนนที่อยู่ในลำดับศักยภาพที่รองลงมา เช่น ถนนสายรอง, ตรอก, ซอย ฯลฯ ส่วนถนนเยาวราชนั้นถือได้ว่าเป็นถนนสายหลักสายสำคัญที่ใช้ในการสัญจรและเป็นถนนที่มีการสัญจรที่หนาแน่น

การทบทวนวรรณกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยในบทที่ 2 นี้ ทำให้สามารถทราบได้ว่าปัจจัยใดที่มีผลกับคำถามและสามารถนำปัจจัยนั้นไปหาผลเพื่อมาตอบคำถามในงานวิจัยได้โดยมีทฤษฎีและแนวความคิดรองรับ ซึ่งขั้นตอนและวิธีการในการวิจัยจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 2.1 กิจกรรมการค้าบนทางเท้าย่านไชน่าทาวน์ ประเทศสิงคโปร์
 ไมวารณใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดแปลงเนื้อหา และตองอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ใช้ (Applied or Practical Research) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการจัดระเบียบและแก้ปัญหาในพื้นที่เฉพาะที่กำหนดไว้ จำเพาะเจาะจงลงไปในปัญหาที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะในพื้นที่เขตการค้า ในเวลากลางคืนสองฝั่งถนนเยาวราช ซึ่งปัจจัยที่จะนำมาวัดคุณภาพในพื้นที่นั้นมาจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 และใช้การวิจัยแบบเฉพาะเจาะจง(Focussed Analytical Research)

3.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ได้มีการเฉพาะเจาะจงเลือกพื้นที่ที่จะศึกษาคือ พื้นที่ที่ทำการค้ารถเข็น หาบเร่แผงลอยในเวลากลางคืนบน 2 ฝากถนนเยาวราชตั้งแต่แยกราชวงศ์ไปจนถึงวงเวียนโอเดียน (ดูรายละเอียดในบทที่ 4) โดยมีกลุ่มประชากรตัวอย่างในการแจกแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆคือ

1. กลุ่มของผู้ค้าแบ่งเป็นประเภทรถเข็น หาบเร่แผงลอยและประเภทอาคารร้านค้าที่เปิดทำการค้าในเวลากลางคืน
2. กลุ่มของผู้ซื้อโดยที่ผู้ซื้อนั้นต้องมีอำนาจในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการได้ด้วยตนเอง

แต่จากการสำรวจพบว่าผู้ค้าที่เป็นประเภทอาคารร้านค้าที่เปิดทำการในเวลากลางคืนนั้นมีจำนวนน้อย(ดูตารางที่ 4.1) จึงใช้เป็นการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลส่วนนี้มาเป็นส่วนประกอบในการบรรยาย และในบางข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายในการทำการค้า เช่น การจ่ายสินบน การจดทะเบียนการค้า จากการทดสอบแบบสอบถามพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นประเภทการค้ารถเข็น หาบเร่แผงลอย ไม่นิยมที่จะตอบหรือให้รายละเอียดในส่วนนี้ทำให้นำมาหาค่าทางสถิติไม่ได้จึงตัดข้อมูลในแบบสอบถามข้อนี้ไปเป็นการสัมภาษณ์ในบางรายที่ยินดีจะให้สัมภาษณ์แทน และนำผลการสัมภาษณ์นั้นมาเสนอเป็นการบรรยายเพิ่มเติมข้อมูล

3.2 เกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสำรวจแล้ว จึงควรที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่างเพื่อหาประชากรที่จะใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษา โดยที่จะใช้เกณฑ์ที่

แตกต่างกันไปตามกลุ่มประชากร ดังนี้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.1 กลุ่มผู้ค้า

3.2.1.1 กลุ่มประเภทการค้ารถเข็น หาบเร่แผงลอย

หากพิจารณาโดยใช้จำนวนเป็นเกณฑ์แล้วจะสามารถจัดให้กลุ่มประชากรนี้เป็นประชากรที่มีจำนวนแน่นอน(Finite Population) ซึ่งสามารถนับจำนวนเป็นตัวเลขได้ฉะนั้นเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างในกลุ่มประชากรนี้จะใช้วิธีการการสำรวจโดยที่จะใช้การแจกแบบสอบถามในทุกหน่วยประชากร (Census) ก็คือ แจกแบบสอบถามให้ผู้ค้ารถเข็น หาบเร่แผงลอยทุกรายที่ทำการค้าในพื้นที่ศึกษาและอยู่ในช่วงเวลากลางคืนที่ทำการสำรวจ ซึ่งเป็นจำนวน 148 ราย แต่ในการดำเนินการแจกแบบสอบถามจริงผู้แจกแบบสอบถามได้แบบสอบถามกลับคืนมาเพียง 122 รายคิดเป็นร้อยละ 82.43 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งได้นำมาเป็นตัวแทนของกลุ่มนี้

3.2.1.2 กลุ่มประเภทอาคารร้านค้า

กลุ่มประชากรกลุ่มอาคารร้านค้านี้มีเกณฑ์การสุ่มตัวอย่าง ก็คือ จะทำการสัมภาษณ์ทุกคูหาที่พบว่าเปิดดำเนินการในช่วงเวลากลางคืนในช่วงเวลาที่ทำการสำรวจ ซึ่งพบว่ามีร้านค้าที่เปิดกิจการ 58 คูหา (ดูตารางที่ 4.1) แต่มีร้านค้าที่ให้สัมภาษณ์เพียง 12 คูหาคิดเป็นร้อยละ 20.68ของจำนวนประชากรทั้งหมด จึงไม่สามารถนำข้อมูลในส่วนนี้ไปหาค่าทางสถิติเพียงแต่นำข้อมูลในส่วนนี้ไปประกอบการอธิบายในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 กลุ่มผู้ซื้อ

เมื่อพิจารณาด้วยการแจกแจงนับแล้วไม่สามารถที่จะนับจำนวนผู้ซื้อที่แท้จริงได้ จึงจัดกลุ่มประชากรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มประชากรที่จำนวนนับไม่ได้ (Infinite Population) หรือถ้าจะนับจำนวนจริงๆต้องใช้เวลามากและกลุ่มประชากรของกลุ่มนี้แต่ละวันจะมีจำนวนไม่เท่ากันไม่มีความแน่นอน เกณฑ์การสุ่มตัวอย่างในกลุ่มประชากรนี้จึงใช้การสำรวจกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 200 ราย มีชื่อแม้ว่าจะแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง(ผู้ซื้อ)ที่พบในพื้นที่ศึกษาช่วงเวลากลางคืนในวันที่ทำการสำรวจ โดยมีการประกันว่าทุกหน่วยประชากรมีโอกาสที่จะถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เท่าเทียมกัน ซึ่งแบบสอบถามจำนวน 200 รายนี้สามารถนำไปหาค่าทางสถิติได้ต่อไป

3.3 วิธีการเก็บข้อมูล

แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

3.3.1. เก็บข้อมูลเพื่อศึกษาในเชิงค้นคว้า (Document Research)

โดยใช้ข้อมูลดิบจากแหล่งต่างๆที่เกี่ยวข้อง มารวบรวมให้ได้ภาพรวมของพื้นที่ศึกษา

3.3.2. เก็บข้อมูลในเชิงสำรวจ (Survey Research)

ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลในด้านกายภาพ เป็นข้อมูลในส่วนของความเป็นจริงในพื้นที่ปัจจุบัน เช่น จำนวนและที่ตั้งของตู้โทรศัพท์สาธารณะ, จำนวนและที่ตั้งของปั๊มน้ำมัน, จุดตรวจ ฯลฯ

3.3.3 การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์ (Interview Research)

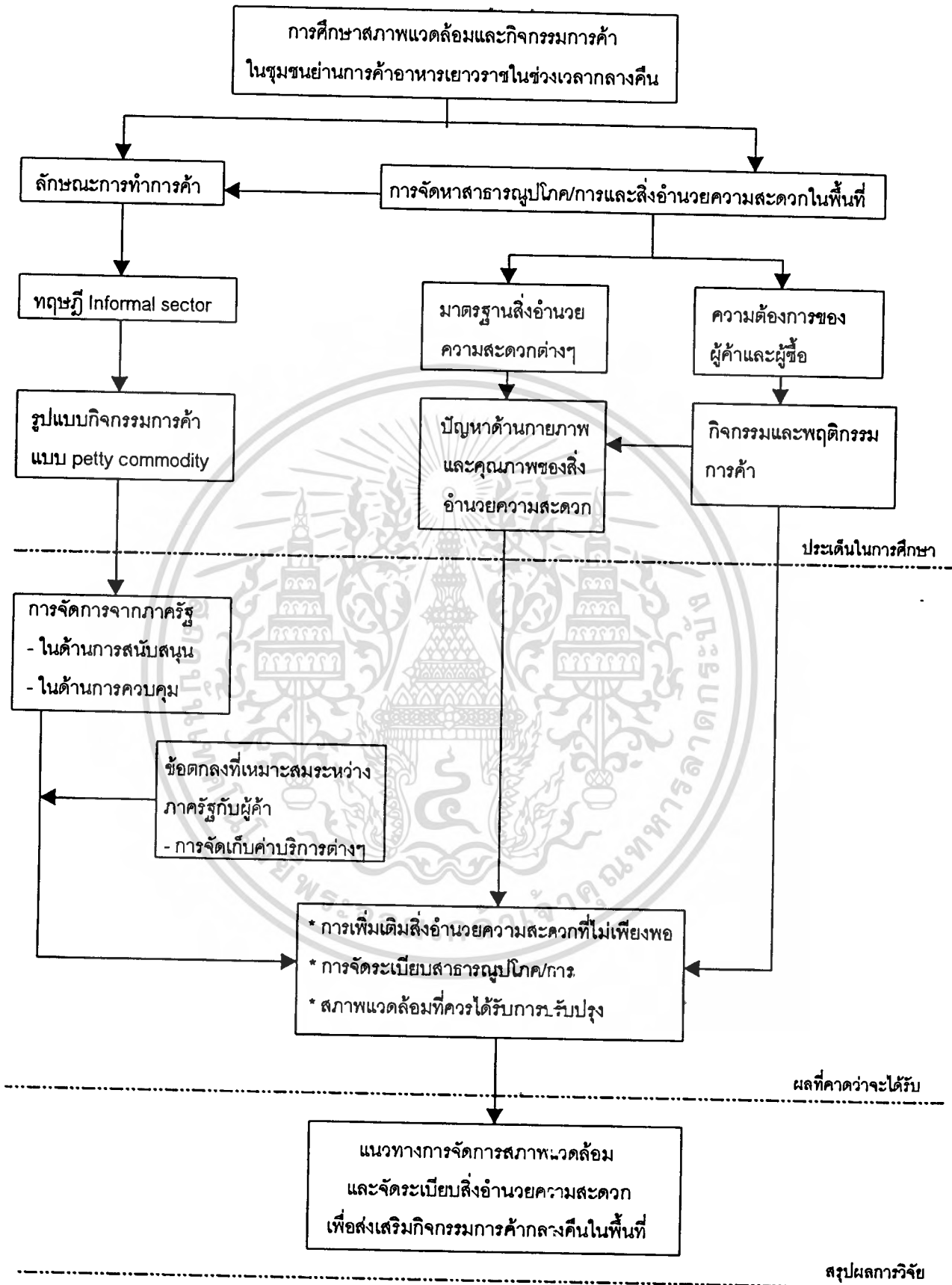
ใช้เก็บข้อมูลในด้านทัศนคติและความพึงพอใจในการใช้บริการสาธารณะรวมทั้งสภาพแวดล้อมโดยรวมของพื้นที่

3.4 ระเบียบวิธีวิจัย ตัวแปรและการเชื่อมโยงตัวแปร

3.4.1 ระเบียบวิธีวิจัย

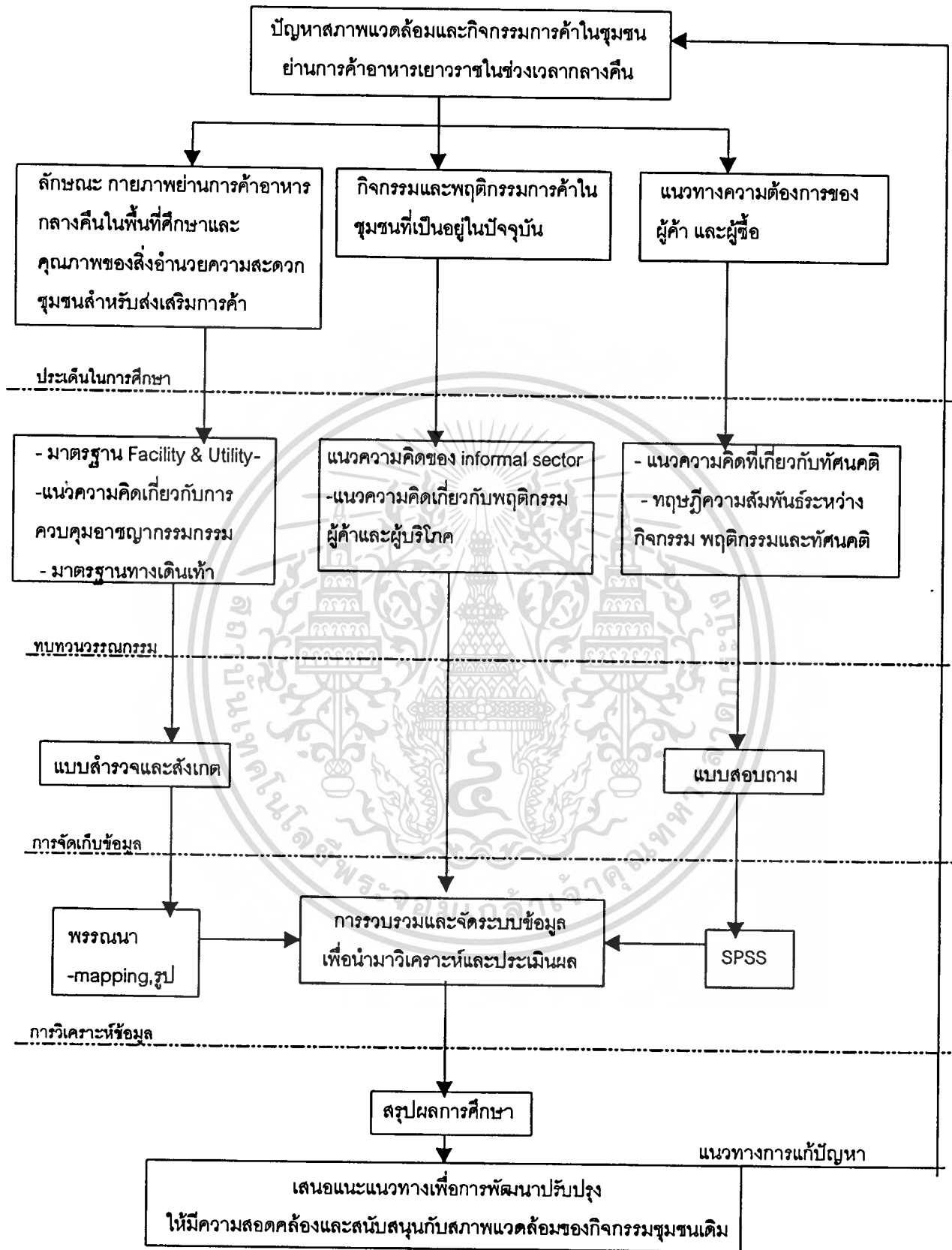
ในงานวิจัยนี้ได้มีการนำเสนอกรอบการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย และการเชื่อมโยงตัวแปรตามแผนผัง ดังนี้

ภาพที่ 3.1 กรอบการวิจัย การเชื่อมโยงตัวแปร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 ตัวแปรและเครื่องมือที่ใช้

ในการศึกษาจะแบ่งแยกตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มกายภาพและการอำนวยความสะดวกในร้าน 2. กลุ่มผู้ขายหรือเจ้าของพื้นที่ 3. กลุ่มผู้ซื้อ โดยในแต่ละกลุ่มจะมีการแบ่งแยกตัวแปรย่อยออกเป็น ส่วนๆ และมีการเก็บข้อมูลตามความเหมาะสม มีรายละเอียดดังนี้

3.4.2.1 กลุ่มกายภาพและการอำนวยความสะดวกในร้าน

ในการเก็บข้อมูลของกลุ่มนี้จะเป็นข้อมูลด้านกายภาพสามารถมองเห็นด้วยตา จะใช้การสังเกตเสียส่วนใหญ่และใช้แผนที่ ภาพประกอบในบางส่วน โดยที่จะมีการแบ่งตัวแปรออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ ลักษณะการตั้งแผงลอยหรือรถเข็น, ลักษณะอาคาร, ลักษณะการสัญจรในย่านศึกษา, การอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณะและสภาพแวดล้อมในช่วงเวลากลางคืน

3.4.2.2 กลุ่มผู้ค้าขายหรือเจ้าของพื้นที่

กลุ่มนี้จะมีการแบ่งกลุ่มของผู้ค้าขายออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มหาบเร่แผงลอย, กลุ่มอาคารร้านค้า โดยที่ในแต่ละกลุ่มจะแบ่งพารามิเตอร์ออกเป็น ลักษณะผู้ค้า, กิจกรรมการค้า, ความคิดเห็นเกี่ยวกับการค้าและสภาพแวดล้อมในเวลากลางคืน กลุ่มหาบเร่แผงลอยมีการเก็บข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถามในทุกหน่วยประชากร และนำผลข้อมูลที่ได้นำมาคำนวณด้วย SPSS เพื่อหาค่าทางสถิติ ส่วนกลุ่มที่เป็นอาคารร้านค้าจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และพูดคุยตามบทสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ซึ่งจะได้ข้อมูลรวมเพื่อนำมาประกอบการบรรยาย

3.4.2.3. กลุ่มผู้ซื้อ

ตัวแปรที่ต้องการในกลุ่มนี้จะเป็นตัวแปรที่มาจาก การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยส่วนใหญ่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย และทัศนคติความคิดเห็นต่างๆ ในการมาใช้บริการในพื้นที่ศึกษา ไม่เฉพาะเจาะจงว่าจะเป็นผู้ซื้อชาวไทยหรือชาวต่างชาติ ใช้การเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแบบ random sampling นำผลที่ได้มาหาความสัมพันธ์และค่าทางสถิติด้วย SPSS

กลุ่มตัวแปรหลัก ตัวแปรอิสระ มาตรวัดตัวแปร ที่มาของข้อมูล จะแสดงไว้ที่ตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มตัวแปรและที่มาของข้อมูล

กลุ่มตัวแปรหลัก	พารามิเตอร์	ตัวแปร	ที่มาของข้อมูล				ที่มาของตัวแปร (ทฤษฎีแนวความคิด)	มาตรงตัวแปร	ลำดับข้อในแบบสอบถาม
			หัตถ์ภูมิ	สอบถาม	สัมภาษณ์	สังเกต			
1. กลุ่มกายภาพและการอำนวยความสะดวกในร้านค้าต่างๆ	*ลักษณะการตั้งแผงลอยหรือรถเข็น	*ตำแหน่งที่ตั้ง				*	*		
			*ลักษณะของอาคาร	-การใช้เขตพื้นที่หน้าร้านเพื่อทำการค้าขาย		*	*		
	*ลักษณะการสัญจรภายในพื้นที่ศึกษา	-การติดตั้งป้ายโฆษณา				*	*		
				-สภาพทางเท้า			*	*	
		-การเข้าถึงย่านการค้า เช่น การอำนวยความสะดวกของขนส่งมวลชน โครงข่ายถนน	*			*			
		-ปริมาณการจราจรในตอนกลางคืน	*						

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรหลัก	พารามิเตอร์	ตัวแปร	ที่มาของข้อมูล						ที่มาของตัวแปร (ทฤษฎีแนวความคิด)	มาตรงตัวแปร	ลำดับข้อในแบบสอบถาม
			itudyภูมิ	สอบถาม	สัมภาษณ์	สังเกต	แผนที่				
การอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณะและสภาพแวดล้อม	การอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณะและสภาพแวดล้อม	-การให้แสงสว่างตามจุดสาธารณะต่างๆ (ตำแหน่งของเสาไฟฟ้าสาธารณะ)	★	ถาม		★	★	★	ทางเท้า		
		-การเก็บขยะมูลฝอยและการรักษาความสะอาด (ตำแหน่งและจำนวนถังขยะ)	★			★			ทางเท้า		
		-การระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม	★						ทางเท้า		
		-การให้บริการด้านการสื่อสาร (ตำแหน่งและจำนวนโทรศัพท์สาธารณะ)	★				★		ทางเท้า		
		-การให้บริการด้านความปลอดภัย	★				★		การควบคุมอาชญากรรม		

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรหลัก	พารามิเตอร์	ตัวแปร	ที่มาของข้อมูล					ที่มาของตัวแปร (ทฤษฎีแนวความคิด)	มาตรวัดตัวแปร	ลำดับข้อในแบบสอบถาม
			ทฤษฎีภูมิ	สอบถาม	สัมภาษณ์	สังเกต	แผนที่			
2. กลุ่มผู้ค้า 2.1 รกเซ็น, หาบเร่, แผงลอย	*ลักษณะผู้ค้า	-เพศ		★				ทัศนคติ	N	A3
		-อายุ		★				ทัศนคติ	R,O	A4
		-การศึกษา		★				ทัศนคติ	O	A5
		-สถานภาพในครอบครัว		★				ทัศนคติ	N	A2
		-ภูมิลำเนาเดิม		★				ทัศนคติ	N	A6
		-ที่พักอาศัยปัจจุบัน		★				ทัศนคติ	N	A7
		-รายได้ในครัวเรือน		★				ทัศนคติ	O	A8
		-ประเภทการค้าหรือการบริการในช่วงเวลากลางคืน		★				Informal	N	A1
		-ระยะเวลาในการทำการค้า		★				Informal	R	A9
		-ช่วงเวลาที่ทำการค้ากลางคืน		★				Informal	I	A10
	*กิจกรรมการค้า	-ทำการค้าเป็นอาชีพอันหลักหรืออาชีพเสริม		★				Informal	N	A11
		-การจ้างงาน		★				Informal	N	A12

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรหลัก	พหุามิเตอร์	ตัวแปร	ที่มาของข้อมูล					ที่มาของตัวแปร (ทฤษฎีแนวความคิด)	มาตริวัตตัวแปร	ลำดับข้อในแบบสอบถาม
			พหุามิ	สอบ	สัมภาษณ์	สังเกต	แผนที่			
		-วันที่ทำการค้า		★				Informal	N	A13,A14
		-การทำการค้าในเวลากลางวัน เช่น ประเภทการค้า ช่วงเวลา		★				Informal	N,I	A16,A17, A18
		-ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค้า เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเก็บขยะ ค่าทำความสะอาด สะอาด ค่าอื่นๆ(สินบน)			★					
	*ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การค้าและสภาพแวดล้อม ในช่วงกลางคืน	-เหตุผลที่มทำการค้าในพื้นที่		★				ทัศนคติและ พฤติกรรม	N	A19
		-การทำการค้าในเวลากลางคืน		★				ทัศนคติและ พฤติกรรม	N,O	A20
		-การปิดถนนเพื่อเทศกาลต่างๆ		★				ทัศนคติและ พฤติกรรม	N,O	A22,A23, A24

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรหลัก	พารามิเตอร์	ตัวแปร	ที่มาของข้อมูล					ที่มาของตัวแปร (ทฤษฎี แนวความคิด)	มาตรฐานวัดตัวแปร	ลำดับข้อในแบบสอบถาม
			ทฤษฎี	สอบถาม	สัมภาษณ์	สังเกต	แผนที่			
		-การค้าได้สูง		★				ทัศนคติและพฤติกรรม	○	A25
		-การจัดระเบียบการค้า		★				ทัศนคติและพฤติกรรม	○	A26,A27 A28
		-สภาพแวดล้อมในเวลากลางคืน		★				ทัศนคติและพฤติกรรม	○	A29
		-การอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณูปโภคในเวลากลางคืน		★				ทัศนคติและพฤติกรรม	○	A30

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรหลัก	พารามิเตอร์	ตัวแปร	ที่มาของข้อมูล					ที่มาของตัวแปร (ทฤษฎีแนวความคิด)	มาตรวัดตัวแปร	ลำดับข้อในแบบสอบถาม
			หัตถ์ภูมิ	สอบถาม	สัมภาษณ์	สังเกต	แผนที่			
2.2 อาคารร้านค้า	*ลักษณะผู้ค้า	-เพศ			★			ทัศนคติ		
		-อายุ			★			ทัศนคติ		
		-การศึกษา			★			ทัศนคติ		
		-สถานภาพในครอบครัว			★			ทัศนคติ		
		-ที่พักอาศัย			★			ทัศนคติ		
		-รายได้ครัวเรือน			★			ทัศนคติ		
		-ประเภทการค้าหรือบริการ			★			Informal		
*กิจกรรมการค้า		-ระยะเวลาในการทำการค้า			★			Informal		
		-ช่วงเวลาทำการค้าในเวลากลางคืน			★			Informal		
		-การทำการค้าในเวลากลางวัน			★			Informal		
		-การทำการค้าในเวลากลางคืน			★			ทัศนคติและพฤติกรรม		
	*ความคิดเห็นเกี่ยวกับการค้าและสภาพแวดล้อมในช่วงกลางคืน	-การให้เข้าพื้นที่หน้าร้านเพื่อการค้า รถเข็น, แผงลอย			★			ทัศนคติและพฤติกรรม		

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรหลัก	พารามิเตอร์	ตัวแปร	ที่มาของข้อมูล						ที่มาของตัวแปร (ทฤษฎีแนวความคิด)	มาตรวัดตัวแปร	ลำดับข้อในแบบสอบถาม
			พหุคูณ	สอบถาม	สัมภาษณ์	สังเกต	แผนที่				
		-การปิดถนนเพื่อเทศกาลต่างๆ			*			ทัศนคติและพฤติกรรม			
		-การค้าได้ตั้ง			*			ทัศนคติและพฤติกรรม			
		-การจัดระเบียบการค้า			*			ทัศนคติและพฤติกรรม			
		-สภาพแวดล้อมในเวลากลางคืน			*			ทัศนคติและพฤติกรรม			
		-การอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม			*			ทัศนคติและพฤติกรรม			

หมายเหตุ : N หมายถึง มาตรวัดตัวระดับ Nominal

O หมายถึง มาตรวัดตัวระดับ Ordinal

I หมายถึง มาตรวัดตัวระดับ Interval

R หมายถึง มาตรวัดตัวระดับ Ratio

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรหลัก	พารามิเตอร์	ตัวแปร	ที่มาของข้อมูล					ที่มาของตัวแปร (ทฤษฎีแนวความคิด)	มาตรวัดตัวแปร	ลำดับข้อในแบบสอบถาม
			หัตถ์ภูมิ	สอบถาม	สัมภาษณ์	สังเกต	แผนที่			
3. กลุ่มผู้ซื้อ	*ข้อมูลส่วนบุคคล	-เพศ			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	N	C1
		-อายุ			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	R,O	C2
		-การศึกษา			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	O	C3
		-อาชีพ			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	N	C4
		-ภูมิลำเนาเดิม			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	N	C5
		-ที่พักอาศัยปัจจุบัน			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	N	C6
		-วิถีเดินทางเข้ามาในพื้นที่			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	N	C7
		-ระยะเวลาเดินทางเข้าซื้อสินค้าและบริการ			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	O	C8
	*พฤติกรรมกรรมการซื้อสินค้าและบริการ									

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรหลัก	พารามิเตอร์	ตัวแปร	ที่มาของข้อมูล					ที่มาของตัวแปร (ทฤษฎีแนวความคิด)	มาตรวัดตัวแปร	ลำดับข้อในแบบสอบถาม
			หัตถ์นิยม	สอบถาม	สัมภาษณ์	สังเกต	แผนที่			
		- ความถี่ในการมาซื้อสินค้าและบริการ			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	O	C9
		- จำนวนคนครั้ง/กลุ่มในการมารับสินค้าและบริการ			*			พฤติกรรมผู้บริโภค	O	C11
	* ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมาใช้บริการและสภาพแวดล้อมในช่วงกลางคืน	- เหตุผลที่มาใช้บริการในพื้นที่ศึกษาในช่วงเวลากลางคืน			*			ทัศนคติ	N	C10
	สภาพแวดล้อมในช่วงกลางคืน	- การปิดถนนเพื่อเทศกาลต่างๆ			*			ทัศนคติ	O	C12,C13
		- รูปแบบของกิจกรรมการค้า			*			ทัศนคติ	N	C14
		- สภาพแวดล้อมในเวลากลางคืน			*			ทัศนคติ	O	C15
		- การอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณะในเวลากลางคืน			*			ทัศนคติ	O	C15

I หมายถึง มาตรวัดตัวระดับ Interval

R หมายถึง มาตรวัดตัวระดับ Ratio

O หมายถึง มาตรวัดตัวระดับ Ordinal

N หมายถึง มาตรวัดตัวระดับ Nominal

3.5 การกำหนดวิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดตัวแปรในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการจะมีการแบ่งกลุ่มของตัวแปร ดังนี้

3.5.1. กลุ่มของสภาพทางกายภาพและกิจกรรมที่เป็นอยู่ปัจจุบันในพื้นที่

วิเคราะห์โดยการนับจำนวน, ค่าร้อยละ, ความถี่ ที่ได้จากการสำรวจ (Survey Research) และรวมทั้งการพรรณนาโดยใช้แผนผังแผนที่และรูปถ่าย

3.5.2. กลุ่มของทัศนคติของผู้ค้าและผู้ซื้อ

วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+(Statistical Package For The Social Sciences/Personal Computer) โดยการหาค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ฐานนิยม ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์

3.6 ข้อจำกัดของการศึกษา(Research Limitation)จากกรอบการวิจัย

3.6.1 ข้อจำกัดในการแจกแบบสอบถาม

ในการแจกแบบสอบถามอาจจะมีปัญหาด้านเวลาและความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม เนื่องจากย่านเยาวราชเป็นย่านที่มีกิจกรรมการค้าและมีผู้คนพลุกพล่านอยู่ตลอดเวลา และมีประชาชนชาวจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีการใช้ภาษาอยู่หลายระดับ เช่น ไทย, จีนกลาง, จีนแต้จิ๋ว ในบางครั้งของการแจกแบบสอบถามอาจจะมีข้อจำกัดในการตอบทำแบบสอบถาม เพราะฉะนั้นจึงต้องแก้ไขโดยการกระชับแบบสอบถามในแต่ละข้อให้สั้นและได้ใจความมากที่สุด ในบางครั้งอาจต้องแจกแบบสอบถามและให้ผู้ตอบส่งกลับคืนมาทางไปรษณีย์ในภายหลังด้วย เพื่อเพิ่มความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสอบถามมากขึ้น

3.6.2 ข้อจำกัดในการสำรวจ

การสำรวจสภาพกายภาพและการใช้อาคาร จะทำได้แต่เพียงสำรวจสภาพการใช้อาคารจากภายนอกเท่านั้น เพราะอาคารส่วนใหญ่ในย่านเยาวราชเป็นอาคารพาณิชย์ส่วนบุคคล

โดยสรุปการศึกษานี้จะใช้วิธีการแบบพรรณนา (Descriptive Research) ในขั้นตอนของข้อเท็จจริงต่างๆที่ได้จากการศึกษา โดยมีการศึกษาแบบวิเคราะห์ (Analytical Research) มาใช้ตีความข้อมูลทางตัวเลขที่ได้มาจากแบบสอบถาม หาค่าทางสถิติ(Quantitative Research) เพื่อให้ทราบถึงจำนวน, ความถี่ และความสัมพันธ์ต่างๆของตัวแปร

ดังนั้นในการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องทราบถึงสภาพกายภาพต่างๆและกิจกรรมที่เกิดขึ้นปัจจุบันในพื้นที่ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานและความต้องการของผู้มาใช้บริการในพื้นที่ ศึกษาว่าเพียงพอและสามารถรองรับการใช้งานได้เพียงใด จึงมีการเสนอสภาพกายภาพและกิจกรรมในพื้นที่ปัจจุบันไว้ในบทต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

4.1 ประวัติพื้นที่ศึกษา

ชุมชนเยาวราชเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ เป็นชุมชนที่มีการผสมผสานของสองวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีนที่มีมาช้านาน เดิมเยาวราชเป็นที่รกร้างนอกเขตเมืองริมแม่น้ำเจ้าพระยาด้านตะวันตกเฉียงใต้ มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนจีน และเปลี่ยนเป็นตลาดการค้าตั้งแต่ยุคต้นรัตนโกสินทร์ มีบทบาทเป็นศูนย์กลางการค้ายุคกลางรัตนโกสินทร์ ในสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชย้ายจากท่าราชวรดิฐมาตั้งถิ่นฐานบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาระหว่างวัดสำเพ็งกับคลองวัดสามปลื้ม(กาญจนนาคพันธ์,หน้า11 อ้างโดย กุดั่น อินทร์พรหม,2533:103) ได้มีการตัดถนนสามเพ็งขึ้นมาเพื่อใช้เป็นทางสัญจร นับว่าเป็นถนนสายแรกที่สร้างขึ้นนอกเขตพระนคร เชื่อมตัวพระนครกับแม่น้ำเจ้าพระยา ด้วยเพราะเหตุผลที่ว่าเป็ย่านคนจีนมีการทำการค้าเป็นสำคัญ

การตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่หนาแน่นบริเวณริมแม่น้ำเนื่องจากมีอาชีพค้าขาย ทำให้ต้องการพื้นที่ริมแม่น้ำเป็นที่จอดเรือแพและท่าสะพานท่าเรือเทียบได้สะดวก(ชัย เรื่องศิลป์,2519:279 อ้างโดย กุดั่น อินทร์พรหม,2533:103) ถนนเยาวราชสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2434 สร้างขึ้นระหว่างถนนเจริญกรุงกับถนนสำเพ็ง (ถนนสามเพ็งแต่เดิม) นับตั้งแต่ป้อมมหาชัย คลองรอบกรุงไปจนบรรจบถนนเจริญกรุง ตรงสะพานวัดสามจีน(วัดไตรมิตรฯ) พร้อมกับสร้างอาคารพาณิชย์สองฝากถนน ส่งผลให้ตลาดการค้าและธุรกิจคนจีน ตลอดชุมชนที่อยู่อาศัยขยายเข้ามาอยู่สองฟากถนนด้วย เยาวราชจึงเป็ย่านการค้ามาตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการตัดถนนซอยขนาดเล็กหลังจากเกิดเพลิงไหม้ทำให้มีการตั้งถิ่นฐานได้หนาแน่นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีร้านค้าคนจีนตั้งอยู่อย่างแออัดมีประชากรตั้งถิ่นฐานร้อยละ 60 ของประชากรกรุงเทพฯ ชุมชนมีการพัฒนามาพร้อมกับกรุงเทพฯเป็นที่ดินประเภทพาณิชยกรรมตามแผนพัฒนาเมือง(กุดั่น อินทร์พรหม,2533:103-104)

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการกระจายความมั่นคงและการค้าขายในหลายรูปแบบ ไปสู่ส่วนต่างๆของกรุงเทพฯแล้วก็ตาม เยาวราชก็ยังคงเป็นแม่น้ำสายหลักในเชิงค้าขายอยู่ดี และมีความเป็ย่านสูงเนื่องจาก “นิสัยการค้าแบบจีน” ก็คือ ย่านไหนค้าขายอะไรก็จะมีการรวมตัวค้าขายเหมือนกัน ช่วยกันสนับสนุนให้การค้านั้นโดดเด่นมีเอกลักษณ์ ส่วนใครจะค้าขายได้มากกว่ากันก็แล้วแต่ฝีมือและเทคนิคการขาย มีการช่วยสนับสนุนเพื่อให้คนเดินทางมาซื้อในแหล่งนั้นให้ได้ ทำให้เกิดการค้าขายแบบเป็นกลุ่มเป็นก้อนและเป็ย่าน ยกตัวอย่างเช่น การค้าอาหารทั้งแห้งและสด ขายทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน มีการขายอาหารตามประเภทเป็นเขตเฉพาะ

พื้นที่ศึกษาในการวิจัยนี้เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งเป็นเขตที่มีพื้นที่น้อยที่สุดของกรุงเทพมหานคร คือมีพื้นที่ 1.414 ตารางกิโลเมตร หรือมีขนาดเพียงร้อยละ 0.09 ของกรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ
ไมวารณี่ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่มีประชากรอาศัยอยู่ถึง 38,027 คน (พ.ศ.2542) เขตสัมพันธวงศ์มีการแบ่งเขตและประชากรออกเป็น 3 แขวง(ดูแผนที่ 4.1) คือ แขวงจักรวรรดิ, แขวงสัมพันธวงศ์, และแขวงตลาดน้อย และอยู่ในเขตที่ผังเมืองรวมกำหนดไว้ให้เป็นเขตสีแดง ซึ่งหมายถึงเขตพาณิชยกรรม (สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ (ฝ่ายปกครอง), ข้อมูลทั่วไปสำนักงานเขต, เอกสารโรเนียว) โดยพื้นที่ศึกษานั้นจะศึกษาพื้นที่ที่ทำการค้ารถเข็น, หาบเร่-แผงลอย เป็นหลักรวมทั้งอาคารร้านค้าที่ทำการค้าขายในช่วงเวลากลางคืนทั้ง 2 ฝั่งฟากถนนเยาวราช เริ่มต้นจากสี่แยกราชวงศ์ ไปจนถึงวงเวียนโอเดียน ซึ่งพื้นที่เหล่านี้อยู่ในเขตพื้นที่ของแขวงจักรวรรดิและแขวงสัมพันธวงศ์(ดูแผนที่4.1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 กิจกรรมในพื้นที่

ถนนเยาวราชนั้นจะมีกิจกรรมการค้าเกิดขึ้นตลอดเวลา แต่ละกิจกรรมจะแตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงเวลา เช่น ย่านนี้สามารถเรียกได้ว่าเป็นย่านค้าทองคำ ที่มีร้านค้าทองคำหนาแน่นทั้ง 2 ฟากถนน กิจกรรมการค้านั้นเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวัน เมื่อร้านค้าปิดลงในเวลากลางคืน พื้นที่หน้าร้านจะแปรสภาพมาเป็นพื้นที่สำหรับตั้งรถเข็นขายอาหาร, หาบเร่-แผงลอยต่างๆ ซึ่งมีมากมายหลายชนิดที่มีชื่อเสียง เริ่มค้าขายกันตั้งแต่ 18.00 น. จนถึง 3.00 น. เป็นส่วนใหญ่ และในบางร้านจะทำการค้าขายจนถึงเช้าตรู่ของอีกวันเป็นเวลาทุกวัน ทำให้พื้นที่นี้แทบไม่มีเวลาพักไปจากกิจกรรมหรือร้างลาจากผู้คนที่มาทำกิจกรรมเลย จึงเป็นสาเหตุที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าจะเกิดสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษและความเสื่อมโทรมของสภาพพื้นที่

จากการสำรวจภาคสนามพบว่า จำนวนของอาคารร้านค้าที่เปิดบริการในช่วงเวลากลางคืนนั้นมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ที่ทำการค้าแบบรถเข็น, หาบเร่-แผงลอย จึงนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในส่วนนี้ มาเป็นเพียงส่วนเสริมและสนับสนุน และจะเน้นไปที่ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ค้ารถเข็น, หาบเร่-แผงลอยและผู้ซื้อเป็นหลัก

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้านค้า,รถเข็น,หาบเร่-แผงลอย 2 ฝั่งถนนเยาวราช รวมทั้งที่อยู่ในซอย แปลงนาม,ซอยมังกร, ซอยอิศราณูภาพ, ซอยเท็กซัส, และซอยตลาดเก่า

สถานที่	รถเข็นตั้งอยู่กับที่ (ราย)	รถเข็นเคลื่อนที่ (ราย)	หาบเร่ (ราย)	แผงลอย (ราย)	ร้านค้าที่เปิดใน เวลากลางคืน (คูหา)
ฝั่งทิศ ตะวันออก	31	4	0	48	38
ฝั่งทิศ ตะวันตก	33	12	1	19	20
รวมทั้ง2ฝั่ง และแยกต่างๆ	64	16	1	67	58

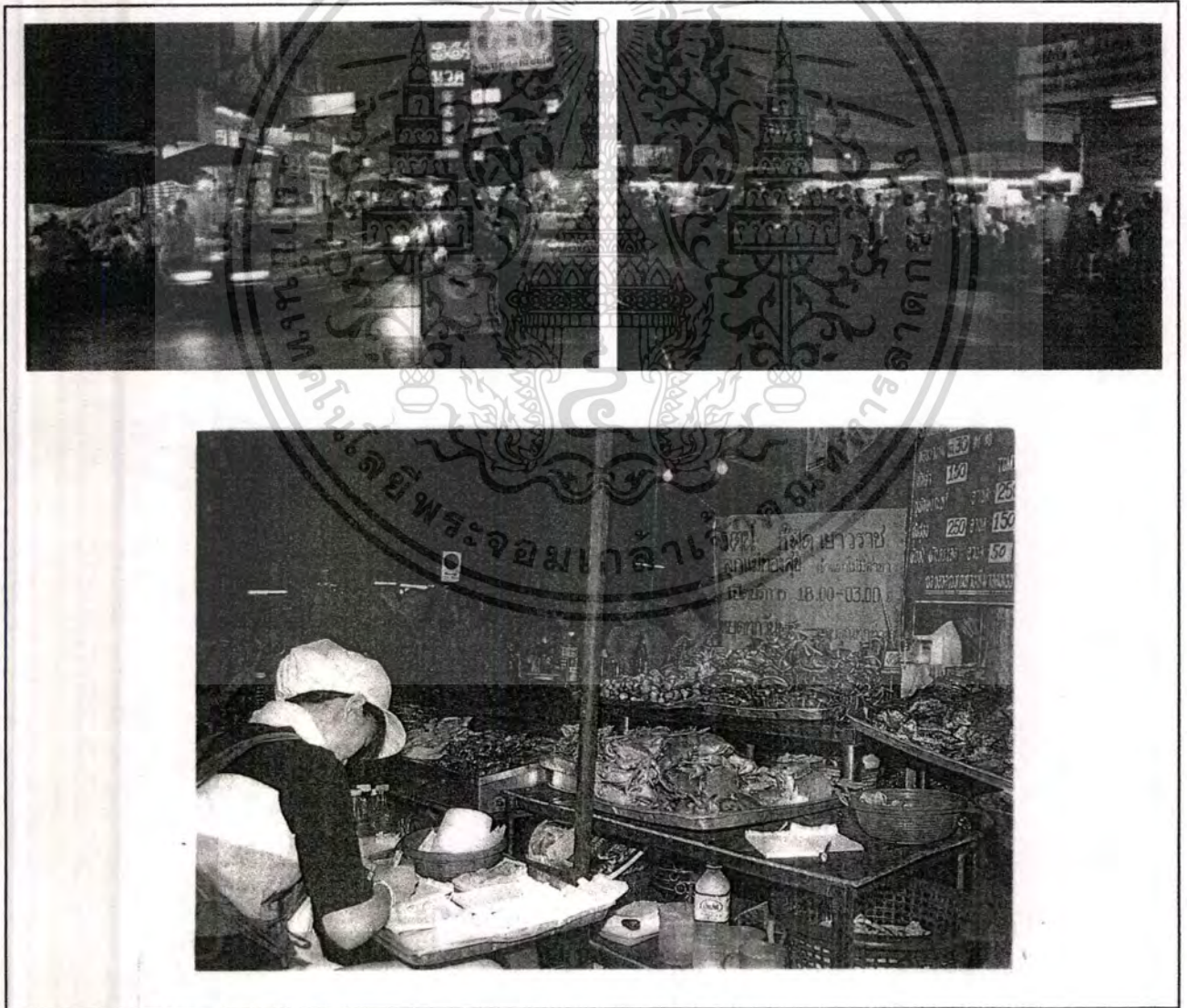
หมายเหตุ: ทิศทางการสำรวจมุ่งหน้าไปที่ยวงเวียนโอเตียน

สำรวจด้วยการแจกแบบเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2544 ช่วงเวลา 19.00-21.30 น.

รูปที่ 4.1-4.8 และแผนที่ 4.2 ประกอบ

ภาพที่ 4.1 พื้นที่ศึกษานนเยาวราชจากวงเวียนโอเดียนหรือซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติไปจนถึงสี่แยกราชวงศ์

ภาพที่ 4.2 บรรยากาศการค้าอาหารทะเลต้นซอยเท็กซัส (ถนนผดุงด้าว)
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
และการค้าอาหารหน้าตลาดเก่า (ซอยอัสตานาภาพ)
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.3 บรรยากาศการค้าผลไม้ต้นซอยอิศราณูภาพ และริมถนนเยาวราชโดยใช้รถยนต์มาจากอดชั่วครา

ภาพที่ 4.4 บรรยากาศการนั่งรับประทานอาหารบนทางเท้าและบรรยากาศการค้าได้รุ่ง

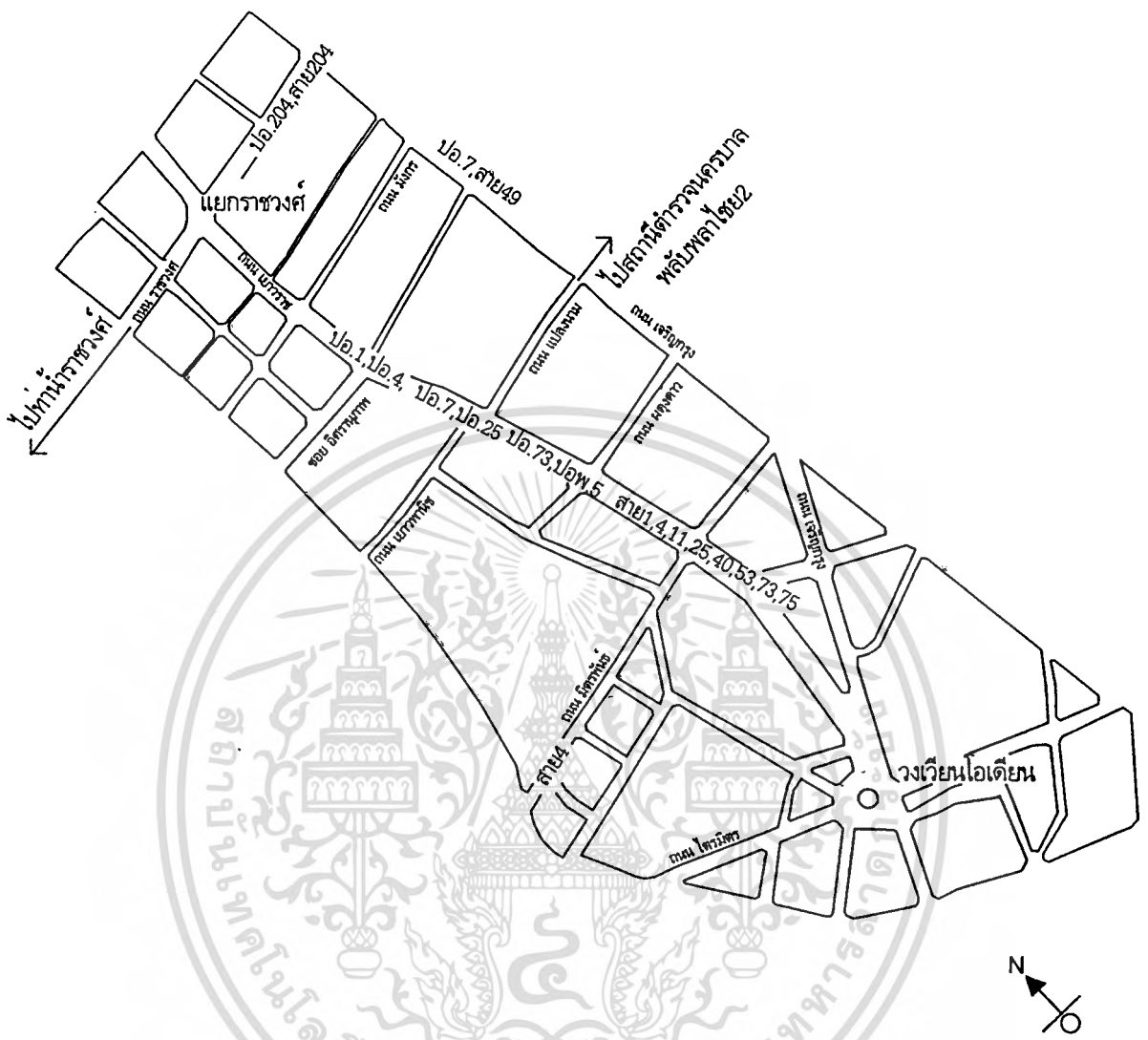
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 การจราจรและการขนส่ง

ถนนเยาวราชในปัจจุบันมีความกว้างของถนนประมาณ 20 เมตร (จำนวน 5 ช่องทางเดินรถ) มักมีการจราจรติดขัดตลอดเวลา เพราะสามารถใช้เป็นทางผ่านเชื่อมระหว่างฝั่งธนบุรีกับฝั่งพระนครได้ โดยมีอัตราความเร็วในช่วงเช้า 12.80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ในช่วงบ่ายมีอัตราความเร็ว 5.21 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และมีอัตราความเร็วโดยเฉลี่ย 9.01 กิโลเมตรต่อชั่วโมง (ข้อมูลสำนักจราจรในปี พ.ศ. 2540) โดยที่สองข้างทางของถนนนั้นจะเป็นบาทวิถีที่กว้างประมาณ 3 เมตรซึ่งถ้าเทียบกับจำนวนคนที่มาใช้งานบาทวิถีก็จะมีขนาดไม่กว้างมากนัก ซึ่งพื้นที่ของทางเท้าจะเข้าไปในการตั้งของขายริมทางเท้า ทำให้พื้นที่ที่จะใช้ในการสัญจรไปมานั้นคับแคบและไม่สะดวก

ในส่วนของการบริการโดยระบบขนส่งมวลชนนั้น จะมีรถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพหรือที่รู้จักกันในนาม ขสมก. และรถประจำทางของบริษัทเอกชนที่ได้รับสัมปทานเส้นทางการเดินรถหลายสายที่เข้ามาในพื้นที่ ทั้งที่ผ่านเข้ามาในถนนเยาวราชโดยตรงและผ่านเข้ามาในถนนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง เช่น ถนนราชวงศ์ ถนนตรีมิตร ถนนเจริญกรุง ฯลฯ ซึ่งเป็นการเดินทางที่สะดวกและสามารถเชื่อมต่อการเดินทางโดยทางเรือที่ท่าเรือราชวงศ์ได้สะดวกอีกด้วย (ดูแผนที่ 4.3) ซึ่งท่าเรือราชวงศ์นี้เป็นทั้งท่าเรือด่วนและท่าเรือข้ามฟาก

ส่วนการเดินทางเข้ามาในพื้นที่โดยรถยนต์นั้น อาจจะไม่สะดวกเพราะจะประสบปัญหาเกี่ยวกับที่จอดรถสาธารณะซึ่งมีไม่เพียงพอ หรือที่จอดรถเอกชนที่เก็บค่าบริการในราคาแพง (ดูตารางที่ 4.2) แต่ก็นับว่าเป็นการดีอย่างหนึ่งเพราะสามารถส่งเสริมไม่ให้นำรถยนต์ส่วนตัวเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมากได้ จากตำแหน่งที่ตั้งของที่จอดรถในแต่ละแห่งนั้นต้องมีการเดินเท้าเข้ามาในพื้นที่เป็นระยะทางพอสมควร (ดูแผนที่ 4.4) ซึ่งการเดินเท้านั้นบางแห่งจะมีบาทวิถีรองรับและบางแห่งไม่มีบาทวิถีรองรับ (ดูแผนที่ 4.5)

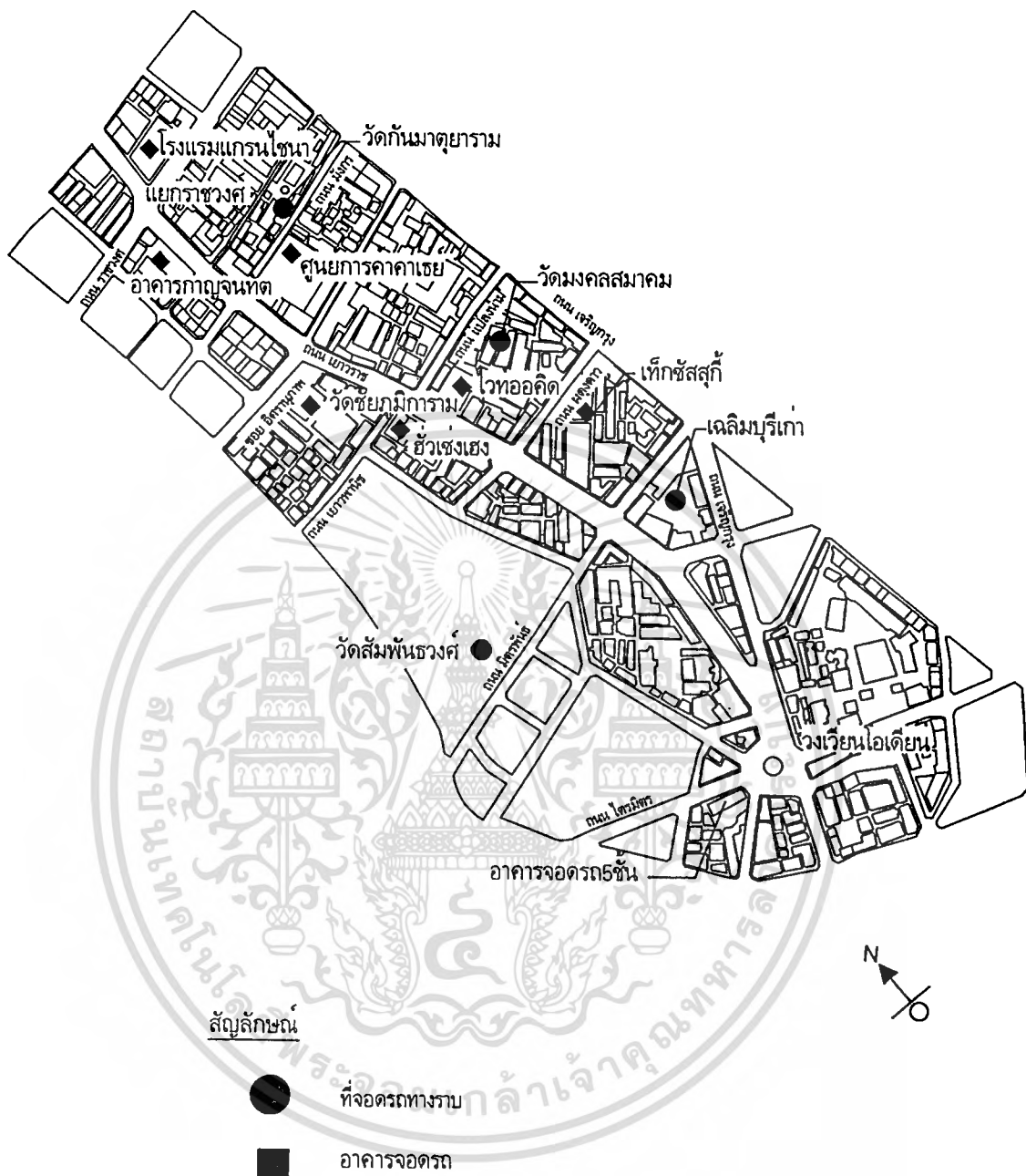

รถโดยสารประจำทาง

ปอ.1,สาย1	ถนนตึก-ท่าเตียน	สาย49	หมอชิตใหม่-สามแยก
ปอ.4,สาย4	ท่าเรือคลองเตย-ทาน้ำแม่เจริญ	สาย 53	วงกลมรอบเมือง-เทเวศร์
ปอ.7	ทางด่วนปากนา-สายใต้ใหม่	ปอ.73,ปอ.73ก,สาย73	ห้วยขวาง-สะพานพุทธ
ปอ.สาย7	รร.ศึกษานารี-หัวลำโพง	ปอ.204,สาย204	กม.2-ทาน้ำราชวงศ์
ปอ.25,สาย25	อู่แพรเทศา-ท่าช้าง	ปอ.พ.5	พุทธมณฑลสาย4-หมอชิต2
สาย40(มินิบัส)	อุดมสุข-สายใต้ใหม่		

แผนที่ 4.3 แสดงสายรถโดยสารประจำทางที่ผ่านพื้นที่ศึกษา

ที่มา : จากการสำรวจ

แผนที่ 4.4 แสดงตำแหน่งที่จอดรถที่อยู่โดยรอบพื้นที่ศึกษา

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.2 แสดงสถานที่จอดรถในเขตพื้นที่ศึกษาถนนเยาวราช

ชื่อและที่ตั้ง	จำนวน(ชั้น)	ความจุ(คัน)	ค่าที่จอดรถ (บาท)		เวลาที่ให้บริการ
			ต่อ ชม.	ต่อเดือน	
1. โรงภาพยนตร์เฉลิมบุรีเก่า (ถ.ทรงสวัสดิ์)	ลานจอด	50	30	-	5.00-24.00น.
2. อาคารห้วยเข่งเฮง(ถ.เยาวพานิช)	3	45	40	4,500 หรือ 3,500/1ชม.	24ชม.
3. วัดชัยภูมิการาม(ถ.พาดสาย)	5	100	ชม.แรก30 ชม.ต่อไป 20	-	24ชม.
4. สมาคมฮากกา(ถ.พาดสาย)	ลานจอด	60	25	2,000	24ชม.
5. วัดสัมพันธวงศ์(ถ.ทรงสวัสดิ์)	ลานจอด	120	-	800/12ชม.	24ชม.
6. เท็กซัสสลุ๊ก(ถ.ผดุงด้าว)	6	90	30	1,500- 3,000	24ชม.
7. โรงแรมไวท์ออกคิด(ถ.เยาวราช)	6	120	30	-	24ชม.
8. วัดมงคลสมาคม(ถ.แปลงนาม)	ลานจอด	30-40	20	2,000	5.00-21.00น.
9. อาคารคาเธีย์(ถ.เยาวราช)	8	180	40	1,500- 3,000	24ชม.
10. อาคารไชน่าทาวน์(ถ.มังกร)	4	80	25	-	24 ชม.
11. วัดกันมาตุยาราม(ถ.มังกร)	ลานจอด	50	10	-	24 ชม.
12. โรงแรมแกรนด์ไชน่า (สี่แยกราชวงศ์)	5	250	100	3,000	24 ชม.
13. อาคารกาญจนาทัด(ถ.เยาวราช)	8	200	20	-	24 ชม.

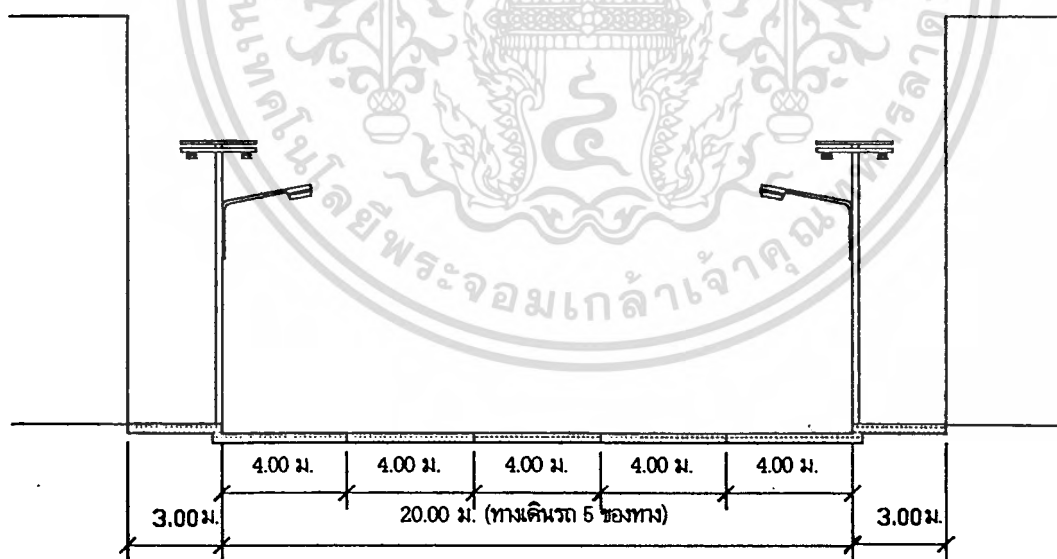
ที่มา : เมืองจิว (เขตสัมพันธวงศ์) บนท่าเลมังกรทอง. สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์
คุณประวิทย์ พันธุวิโรจน์ และกินอรัยย่านเยาวราช โดย ยอดแก้ว อักษรธา

4.4 สภาพทั่วไปของทางเท้า

ทางเท้าในพื้นที่ศึกษา จัดได้ว่าเป็นทางเท้าที่อยู่ในประเภททางเท้าแบบ 2 ฟากถนน (Footpaths) ก็คือทางเท้าที่ขนานสองฟากถนนสายหลักและถนนสายรอง (ดูแผนที่ 4.5) เป็นทางเท้าที่ยกระดับความสูงขึ้นมาจากพื้นถนนประมาณ 10-15 เซนติเมตร ทางเท้าประเภทนี้จะไม่ต่อเนื่องกันตลอด มีการเว้นเพื่อให้รถสามารถเข้าออกได้ตามจุดตัดต่างๆระหว่างตรอก, ซอย, ถนน และจุดเชื่อมต่อระหว่างการสัญจรบนพื้นผิวถนนเข้าสู่บริเวณทางเท้า

4.4.1 สภาพกายภาพของทางเท้า

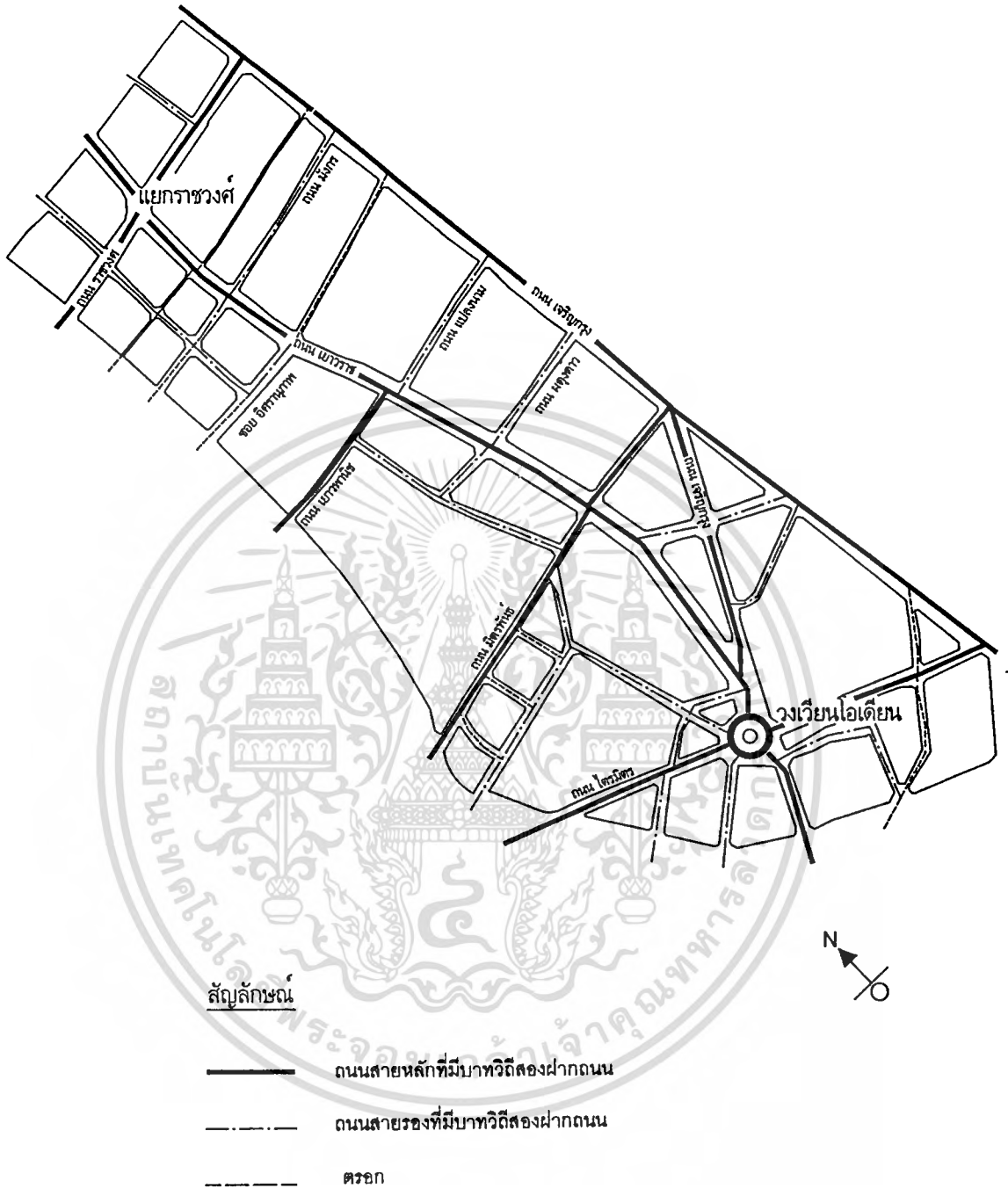
จากการสำรวจภาคสนาม พบว่าทางเท้าสองฟากถนนเยาวราชมีความกว้าง 3.00 เมตร (ดูภาพที่ 4.5 ก) พื้นผิวที่ใช้ปูทางเท้าเป็นแผ่นคอนกรีตสำเร็จรูปบางช่วงมีสภาพชำรุดและยุบตัว ในบางจุดขาดการตรวจสอบและซ่อมแซม มีการตั้งแผงลอยและรถเข็นเพื่อทำการค้ากันอย่างหนาแน่นบนพื้นผิวทางเท้า (ดูภาพที่ 4.9 และ 4.10)

ภาพที่ 4.5 ก รูปตัดถนนเยาวราช

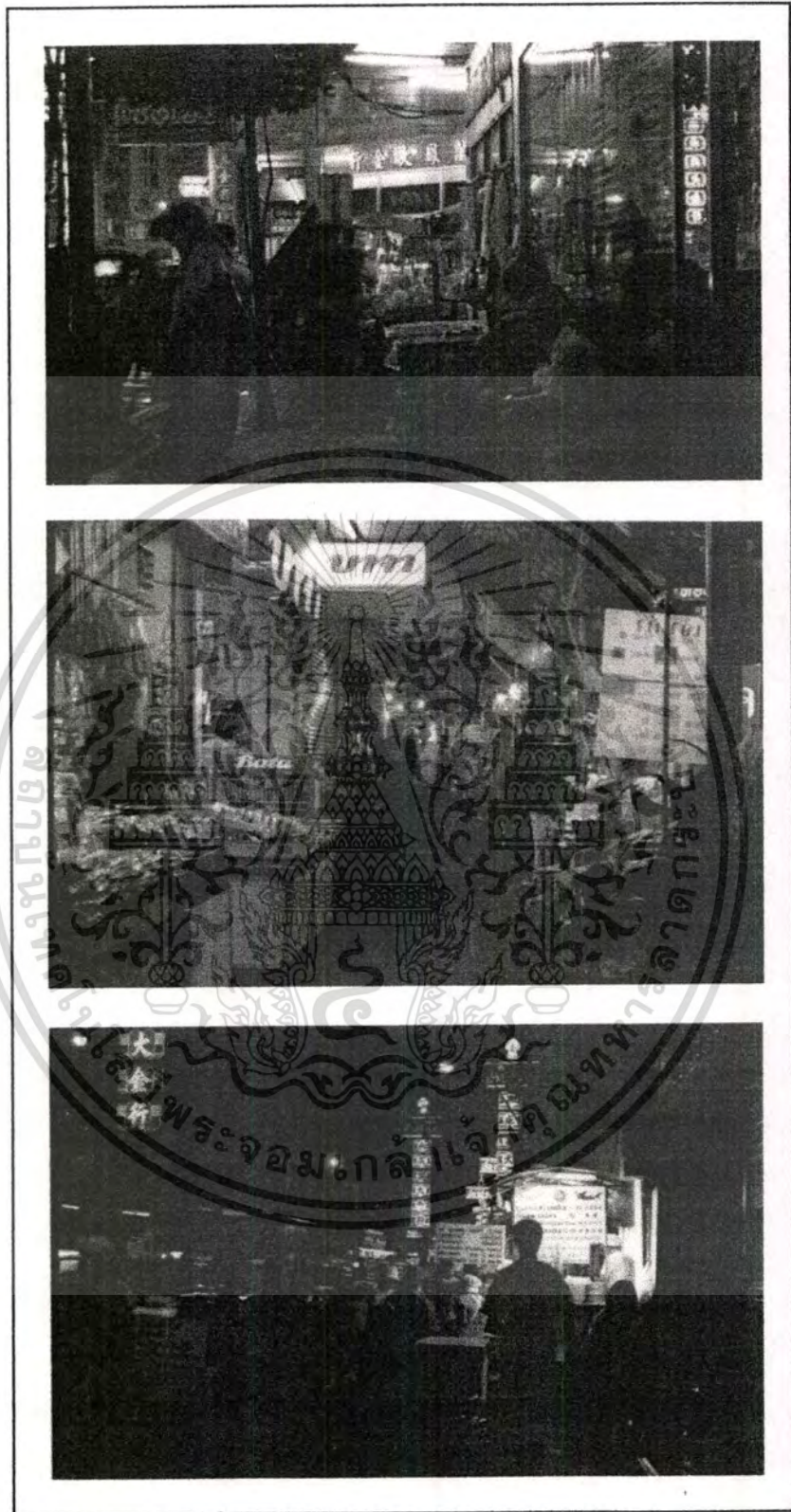
(สำรวจเมื่อเดือนมีนาคม 2544)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 4.5 แสดงทางเดินเท้าที่อยู่โดยรอบพื้นที่ศึกษา

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.5 สภาพทางเท้าและกิจกรรมการค้าบนทางเท้า ถนนเยาวราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมบนทางเท้า

การอำนวยความสะดวกจากภาครัฐนั้นจะแบ่งออกเป็น

4.4.2.1 การให้บริการด้านแสงสว่างสาธารณะตามจุดต่างๆ

จากการสำรวจตลอดสองฝั่งถนนสายหลัก เช่น ถนนเยาวราช ถนนราชวงศ์ ถนนเจริญกรุง ฯลฯ นั้นจะมีเสาไฟฟ้าให้แสงสว่างเป็นระยะๆ แต่ละต้นห่างกันประมาณ 25 เมตร ส่วนตามซอยต่างๆ จะมีการให้แสงสว่างเป็นบางจุดในบางจุดจะมีติดและเปลี่ยว ไฟฟ้าในเขตนี้เป็นการให้บริการซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้านครหลวง

4.4.2.2 การเก็บขยะมูลฝอยและการรักษาความสะอาด

เนื่องจากเขตศึกษาเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมการค้าหนาแน่นและมีผู้มาใช้บริการมาก ทำให้มีจำนวนขยะมากขึ้นไปด้วยทางเขตได้จัดวางถังขยะสาธารณะไว้รองรับขยะซึ่งจะมีอยู่เป็นระยะ (ดูแผนที่ 4.6) การบริการเก็บขยะและการบริการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ศึกษานั้นอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ซึ่งขึ้นตรงต่อเขตสัมพันธวงศ์ จะมีการแบ่งการจัดเก็บขยะ ดังนี้

1. การเก็บขนขยะมูลฝอยริมถนนใหญ่ โดยรถจัดเก็บขยะขนาดใหญ่ซึ่งจัดเก็บในช่วงเวลา 05.00 – 13.00 น. และในช่วงเวลา 13.00 – 21.00 น. และในกรณีที่เกิดปัญหาขยะเร่งด่วนจะมีรถเก็บขนขยะมูลฝอยขนาดเล็กให้บริการ

2. การจัดเก็บบริเวณทั่วไป จัดเก็บโดยรถขยะขนาดเล็กชักลากขยะจากในซอยออกมาที่ถนนใหญ่เพื่อจัดเก็บโดยรถจัดเก็บขยะขนาดใหญ่ ซึ่งจัดเก็บในช่วงเวลากลางคืน (21.00–05.00น.)

ในด้านการรักษาความสะอาดจะมีการจัดเจ้าหน้าที่มากกว่าด้านล่างถนนด้วยคนและรถ จัดล้างทำความสะอาดป้ายโฆษณาและบาทวิถีในบางโอกาสอีกด้วย

(ข้อมูลจากสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์)

4.4.2.3 การบริการด้านการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม

ถนนเยาวราชในบางช่วงมีการวางท่อใต้ดินขนาดใหญ่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1,000 มิลลิเมตร และท่อใต้ดินขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 800 มิลลิเมตร ในบางช่วงเวลาของฤดูฝนจะเกิดน้ำทะเลหนุนทำให้การระบายน้ำในส่วนที่เป็นท่อขนาดเล็กนั้นไม่เพียงพอ จึงเกิดน้ำท่วมขังเป็นบางจุดอีกทั้งพื้นที่ศึกษานั้นเป็นพื้นที่ต่ำการระบายด้วยท่ออย่างเดียวจึงไม่เพียงพอถ้ามีฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานาน ต้องเครื่องสูบน้ำและสถานีสูบน้ำช่วยในการสูบน้ำออกเพื่อการระบายน้ำ

4.4.2.4 การบริการด้านการสื่อสาร

ทางเขตมีการติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะให้บริการเป็นระยะๆ (ดูแผนที่ 4.6) อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การโทรศัพท์และบริษัทเทเลคอมเอเชีย

4.4.2.5 การบริการด้านการรักษาความปลอดภัย

จากการสำรวจพบว่าบนถนนเยาวราช(ในช่วงพื้นที่ศึกษา)มีจุดรับแจ้งเหตุ 24 ชั่วโมง อยู่ 3 จุด (รวมทั้งบริเวณแยกราชวงศ์,ดูแผนที่ 4.6) มีเจ้าหน้าที่เทศกิจเดินตรวจตราให้ความสะดวกอยู่เป็นระยะๆ ในบางจุดที่ไม่มีรถเข็น-หาบเร่งแผงลอยตั้งอยู่และในบางซอยที่มีแสงสว่างน้อยจะดูเปลี่ยวอันตราย

4.4.2.6 สภาพแวดล้อมโดยรวม

ในพื้นที่ศึกษาจะมีผู้คนมาใช้บริการอย่างหนาแน่นในช่วงวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ รวมทั้งวันหยุดชดเชยต่างๆ และเบาบางในช่วงวันจันทร์-อังคาร โดยเฉพาะวันพุธจะเบาบางมาก สภาพอากาศจะมีฝุ่นละอองและควันมากเนื่องจากการจราจรที่หนาแน่นในบริเวณนั้น ถ้ามีฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานานก็จะมีน้ำท่วมขังบางบริเวณ เช่น บริเวณถนนเยาวราชติดกับถนนทรงสวัสดิ์ และในบริเวณที่พ่อค้าแม่ค้าเทน้ำทิ้งจากการชำระล้างอุปกรณ์การค้าจะเกิดน้ำท่วมขังส่งกลิ่นเน่าเหม็น

4.5 การพิจารณามาตรฐานทางเท้าในพื้นที่ศึกษา

การพิจารณามาตรฐานของทางเท้านั้น เป็นการพิจารณาสภาพกายภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยจะแบ่งหัวข้อในการพิจารณาได้แก่ ผิวพื้น, ความลาดชันและขอบทางลาด, ขนาดกว้าง, และสิ่งอำนวยความสะดวกบนทางเท้า โดยใช้ข้อพิจารณามาตรฐานทางเดินเท้า ที่จัดทำโดยกองออกแบบสำนักโยธา กรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ.2540 (อ้างแล้วในบทที่2) ในบางส่วนมาเป็นแนวทางในการพิจารณา

4.5.1 ผิวพื้น

สภาพผิวพื้นบางส่วนยังอยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรงและไม่ลื่น แต่ในบางจุดไม่มีความราบเรียบสม่ำเสมอในการต่อเนื่องเพราะจะมีการเปลี่ยนระดับอยู่เป็นระยะๆ มีการยุบตัวและชำรุด

4.5.2 ความลาดชันและขอบทางลาด

ทางเท้าในพื้นที่มีระดับสูงกว่าขอบถนนประมาณ 10-15 เซนติเมตร ในจุดที่เชื่อมต่อระหว่างการสัญจรบนผิวพื้นถนนเข้าสู่บริเวณทางเดินเท้าไม่มีการทำทางลาดไว้ให้สำหรับคนพิการ

4.5.3 ขนาดความกว้าง

ทางเท้ามีขนาดความกว้างประมาณ 3 เมตร มีกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนทางเท้าในพื้นที่นี้มากมาย เช่น คนสัญจร, การตั้งขายสินค้าของหาบเร่ง แผงลอย และรถเข็นขายอาหาร, การตั้งโต๊ะรับประทานอาหารบนทางเท้า, ที่ตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะ ถึงขยะ ป้อมตำรวจ ฯลฯ ทำให้ขนาดของทางเท้านั้นไม่เหมาะสมกับลักษณะการใช้งานและปริมาณหนาแน่นของผู้เดินเท้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.4 สิ่งอำนวยความสะดวกบนทางเท้า

สิ่งอำนวยความสะดวกบนทางเท้านั้นจะพิจารณาโดยหัวข้อหลักๆที่ให้บริการจากภาครัฐจะแบ่งออกเป็น

4.5.4.1 การติดไฟส่องสว่าง

มีการให้บริการแสงสว่างจากเสาไฟฟ้าที่ใช้ส่องสว่างสำหรับถนน แต่มีในบางจุดจะมีการติดตั้งเสาไฟที่ส่องสว่างสำหรับทางเดินเท้าที่อยู่ด้านหน้าโรงแรมของเอกชน ทางเดินเท้าโดยทั่วไปจะได้รับแสงสว่างจากไฟของร้านค้าหรือรถเข็นขายอาหารที่นำมาติดตั้ง ถ้าจุดใดไม่มีการค้าขายทางเท้าก็จะค่อนข้างมืดโดยเฉพาะทางที่จะเดินไปที่จอดรถในจุดต่างๆ

4.5.4.2 ถังขยะ

จำนวนถังขยะในพื้นที่ศึกษามีจำนวนค่อนข้างน้อยและมีการติดตั้งอยู่รวมกันอยู่บริเวณใกล้สี่แยกราชวงศ์และใกล้วงเวียนโอเดียน สังเกตได้ว่าเป็นจุดที่ทำการค้าขายเร็ว แฉงลอย รถเข็นในจำนวนน้อยหรือไม่มีเลย

4.5.4.3 การระบายน้ำ

ในบางจุดที่มีการชำระล้างภาชนะที่ใช้ในการค้าจะมีน้ำท่วมขัง แต่จะไม่ท่วมขังเป็นเวลานานในวันรุ่งขึ้นน้ำก็จะระบายออกไป

4.5.4.4 ตู้โทรศัพท์สาธารณะ

การให้บริการโทรศัพท์สาธารณะนั้นมีอยู่หลายจุดค่อนข้างมีจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วไป แต่ส่วนใหญ่แล้วโทรศัพท์จะใช้งานได้เพราะไม่ได้รับการตรวจสอบและซ่อมแซม

4.5.4.5 ป้อมตำรวจ

พื้นที่ศึกษามีจุดรับแจ้งเหตุอยู่ 3 แห่ง กระจายอยู่ทั่วไป อีกทั้งยังใกล้กับสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย 2 และมีเจ้าหน้าที่เทศกิจเดินตรวจตราอยู่ตลอดเวลาทำการค้า

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบมาตรฐานทางเดินเท้ากรุงเทพมหานครกับคุณภาพทางเดินเท้าในพื้นที่ศึกษา

ข้อพิจารณา	มาตรฐานทางเดินเท้า กรุงเทพมหานคร	สภาพทางเดินเท้า ในพื้นที่ศึกษา	ระดับคุณภาพ
1. ผิวพื้น	-ไม่ลื่น,มั่นคงแข็งแรง,ราบเรียบ สม่ำเสมอ	- ไม่ลื่น,มีการชำรุดยุบตัว ในบางจุดและ 'ไม่' สม่ำเสมอ	-ปานกลาง
2. ความลาดชันและ ขอบทางลาด	- คำนึงถึงการใช้งานของคนพิการ	- ไม่มีทางลาดสำหรับคน พิการ	-ไม่ได้มาตรฐาน
3. ขนาดความกว้าง	-ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้งานกับ ปริมาณความหนาแน่นของคนเดิน อย่างน้อยควรกว้าง 1.80 เมตร	- มีกิจกรรมและปริมาณ ความหนาแน่นผู้คนมาก บนทางเท้า	- ไม่ได้มาตรฐาน
4. สิ่งอำนวยความสะดวก			
4.1 การส่องสว่าง	-ขึ้นอยู่กับปริมาณความหนาแน่น ของคนเดินเท้าและความปลอดภัย แก่ชีวิตและทรัพย์สินในเวลากลาง คืน	- มีดีในบางจุดโดยเฉพาะ จุดที่ไม่มีการทำการค้า	- ปานกลาง
4.2 ดั่งชยะ	-เหมาะสมกับการใช้งานและคำนึง ถึงคนแก่และคนพิการ	- มีจำนวนน้อยและ ไม่กระจายตัว	- ปานกลาง
4.3 การระบายน้ำ	- ต้องไม่เกิดน้ำท่วมขัง	- มีน้ำท่วมขังในบางจุด	- ปานกลาง
4.4 ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	- เหมาะสมกับการใช้งานและ คำนึงถึงคนแก่และคนพิการ	- มีจำนวนมากแต่ส่วน ใหญ่ใช้งานไม่ได้	- ปานกลาง
4.5 ป้อมตำรวจ	- เพียงพอต่อการควบคุมและ ปฏิบัติหน้าที่	- มีอยู่ 3 แห่ง กระจายอยู่ ทั่วไป	- ได้มาตรฐาน

ที่มา : จากการสำรวจ เดือนเมษายน พ.ศ.2544

การสำรวจพื้นที่ศึกษาในด้านกายภาพทำให้พอที่จะทราบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นปัญหาที่ส่วนใหญ่ที่สามารถมองเห็นด้วยตา เช่น การเข้าถึงพื้นที่, ความสะอาด, ความสะดวก, ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อที่จะนำไปเชื่อมโยงกับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ค้าและผู้ซื้อที่มีต่อสภาพแวดล้อมและการให้บริการสาธารณะ ว่ามีผลอย่างไรต่อการเกิดพฤติ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรรมต่างๆในการมาร่วมกิจกรรมในพื้นที่ เป็นไปตามคำกล่าวของ Milton Rodeach ที่กล่าวถึงสิ่งเร้าและปัจจัยภายนอกจะมากกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมต่างๆที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นๆ (อ้างแล้วในบทที่2) เมื่อมีการปรับปรุงคุณภาพของปัจจัยภายนอก(สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก)ให้ดีขึ้น ก็จะเป็นผลโดยตรงต่อทัศนคติและพฤติกรรมให้ดีขึ้นตามไปด้วย และในบทต่อไปจะเสนอผลการสำรวจสภาพปัญหาในด้านของปัจจัยต่างๆและความพึงพอใจในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะและสภาพแวดล้อมที่มีต่อผู้ค้าและผู้ซื้อ โดยการวิเคราะห์แบบสอบถาม

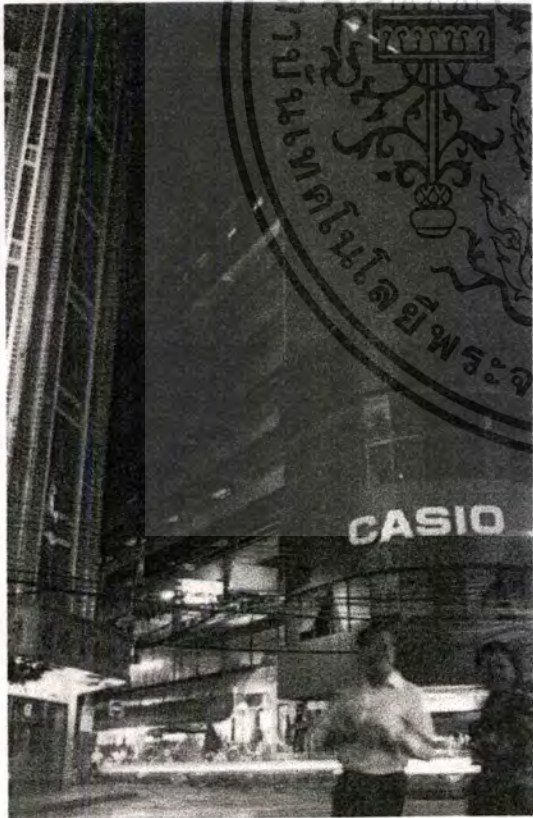
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.6 จุดรับแจ้งเหตุ 24 ชั่วโมง

ภาพที่ 4.7 จุดบริการโทรศัพท์สาธารณะบนทางเท้าต้น
ซอยอิสราณาภาพ

ภาพที่ 4.8 อาคารจอดรถ 24 ชั่วโมง (อาคารคาเธีย์)

ภาพที่ 4.9 จุดที่ทำการล้างและทำความสะอาดภาชนะ
ที่ใช้ในการทำการค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามเพื่อจะนำมาวิเคราะห์นั้นจะได้รับข้อมูลประกอบไปด้วยข้อมูลที่แบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่

1. ข้อมูลด้านผู้ค้า

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1.2 พฤติกรรมในการค้า

1.3 ทักษะคติและความคิดเห็นในการทำการค้า

1.4 ระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมและคุณภาพการให้บริการของสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกสาธารณะในการทำการค้ากลางคืน

1.5 ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความพึงพอใจ

2. ข้อมูลด้านผู้ซื้อและผู้มาใช้บริการ

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

2.2 พฤติกรรมในการมาใช้บริการ

2.3 ทักษะคติและความคิดเห็นในการมาใช้บริการ

2.4 ระดับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมและคุณภาพการให้บริการของสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกสาธารณะในเวลากลางคืน

2.5 ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความพึงพอใจ

ข้อมูลต่างๆเหล่านี้สามารถนำมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลที่จะมารองรับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้ และสามารถนำมาตอบคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาแล้ว

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ค้า

5.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ค้า

จากการวิเคราะห์พบว่าประเภทการค้าส่วนใหญ่ จะเป็นการค้าอาหารในสัดส่วนร้อยละ 39.3 ของผู้ค้าที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 122 ชุด และผู้ตอบร้อยละ 50.8 มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัวซึ่งเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบทั้งหมด (ดูตารางที่ 5.1) ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีที่ Mac Ewen Scott กล่าวไว้ว่าการค้าแบบนอกระบบนั้นส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมักจะดำเนินกิจการโดยหัวหน้าครอบครัวและคนในครอบครัว ผลจากแบบสอบถามแสดงว่าเป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.9 มีอายุโดยเฉลี่ย 35.74 ปี เป็นเพศชาย ร้อยละ 36.1 เฉลี่ยอายุ 39.45 ปี วิทย
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยกลางคนขึ้นไปเพราะเป็นวัยที่มีครอบครัวและสามารถเป็นเจ้าของกิจการได้ ช่วงอายุโดยเฉลี่ยของผู้ค้าทั้งหมดประมาณ 37-38 ปี โดยผู้ค้าส่วนใหญ่จะมีการศึกษาค่อนข้างน้อยซึ่งอยู่ในช่วงประถมต้น, ประถมปลายและไม่ได้รับการศึกษา ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก คือ ร้อยละ 23, ร้อยละ 24.2 และร้อยละ 23 เรียงตามลำดับ เป็นไปตามทฤษฎีแนวความคิดแบบEconomic Dualism นั้นกล่าวว่า ผู้ค้านอกระบบนั้นจะได้รับการศึกษาในโรงเรียนน้อยแต่จะเรียนรู้และฝึกฝนวิชาชีพจากประสบการณ์นอกโรงเรียนและประสบการณ์ส่วนตัวในการดำรงชีวิต

ผู้ค้ามีภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯในสัดส่วนร้อยละ 63.1 และมีผู้ค้าที่มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคต่างๆร้อยละ 34.4 โดยผู้ค้าโดยผู้ค้าที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผู้ค้าที่มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ จากการตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ค้าที่มีที่พักอาศัยปัจจุบันอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ในสัดส่วนสูงสุด คือ ร้อยละ 63.1และอยู่ในเขตป้อมปราบและเขตอื่นๆในกรุงเทพฯร้อยละ 32.8 ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะมีผู้ค้าที่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯสูงถึงร้อยละ 95.9 และเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิลำเนาเดิมจะพบว่ามีผู้ค้าได้ย้ายถิ่นฐานจากภาคต่างๆเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯในสัดส่วนร้อยละ 32.8 เป็นไปตามทฤษฎี Economic Dualism ที่กล่าวถึงการค้าแบบนอกระบบนั้นจะทำให้มีการย้ายถิ่นฐานจากชนบทมาสู่เมือง

จากแบบสอบถามยังพบอีกว่าผู้ค้านอกระบบนั้นไม่ได้มีรายได้น้อยเสมอไป เพราะปรากฏว่ารายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวของผู้ตอบจะอยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาทต่อเดือนในสัดส่วนร้อยละ 39.3 และรองลงมาจะอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาทต่อเดือน(ร้อยละ 25.4) ซึ่งนับได้ว่ารายได้นั้นอยู่ในระดับปานกลาง(ดูตารางที่ 5.1) เป็นไปได้ว่าการตอบคำถามเรื่องของรายได้นี้ ผู้ค้าอาจตอบไม่ตรงความจริง เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งไม่เป็นไปตามทฤษฎีที่ว่าผู้ค้านอกระบบเป็นผู้ที่มีรายได้น้อยแต่อาจจะเป็นเพราะว่ากรณีศึกษาในงานวิจัยนี้ อยู่ในแหล่งการค้าที่เป็นที่นิยมในการมาจับจ่ายใช้สอยทำให้มีผู้เข้ามาในพื้นที่มาก โอกาสทางการค้ามากขึ้นทำให้รายได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 5.1 แสดงจำนวนความถี่, ร้อยละ, ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ค้า

คุณลักษณะ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1.ประเภทการค้าและบริการ			
-อาหารหลัก	48	39.3	
-เครื่องดื่ม	12	9.8	
-ของหวาน	13	10.7	
-ผลไม้	18	14.8	
-ของว่าง	9	7.4	
-เบ็ดเตล็ดและอื่นๆ	22	18.0	
รวม	122	100.0	
2.สถานภาพในครอบครัว			
-หัวหน้าครอบครัว	75	61.5	
-บุตร	36	29.5	
-ญาติใกล้ชิด	5	4.1	
-ผู้อาศัยไม่ใช่ญาติ	2	1.6	
-อื่นๆ	4	3.3	
รวม	122	100.0	
3.เพศ			
-หญิง	78	63.9	
-ชาย	44	36.1	
รวม	122	100.0	
4.อายุ			
-อายุ15-25ปี	18	14.8	อายุเฉลี่ย37.08ปี
-อายุ26-40ปี	54	44.3	ค่าเบี่ยงเบน
-อายุ41-59ปี	50	41.0	10.54
รวม	122	100.0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
5.การศึกษาสูงสุด			
-ไม่ได้เรียน	28	23.0	
-ประถมต้น	30	24.6	
-ประถมปลาย	29	23.8	
-มัธยมต้น	15	12.3	
-มัธยมปลาย	5	4.1	
-อาชีวะ	7	5.7	
-ปริญญาตรี	7	5.7	
-สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.8	
รวม	122	100.0	
6.ภูมิลำเนาเดิม			- มาจากภาคต่าง รวมทั้งปริมาณ ร้อยละ 34.4
-กรุงเทพฯ	77	63.1	
-ปริมาณ	1	0.8	
-ภาคเหนือ	13	10.7	
-ภาคกลาง	5	4.1	
-ภาคตะวันออก	6	4.9	
-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	17	13.9	
ไม่ตอบ	3	2.5	
รวม	122	100.0	
7.ที่พักอาศัยปัจจุบัน			- อาศัยอยู่ใน กรุงเทพฯ ร้อยละ 95.9
-เขตสัมพันธวงศ์	77	63.1	
-เขตป้อมปราบ	23	18.9	
-เขตอื่นๆในกรุงเทพฯ	17	13.9	
-ปริมาณ	2	1.6	
ไม่ตอบ	3	2.5	
รวม	122	100.0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
8.รายได้ของครัวเรือน(บาทต่อเดือน)			
-จำนวน 0-5,000 บาท	26	21.3	
-จำนวน5,001-10,000 บาท	48	39.3	
-จำนวน10,001-20,000 บาท	31	25.4	
-จำนวน20,001-40,000 บาท	9	7.4	
-มากกว่า40,000บาทขึ้นไป	1	0.8	
ไม่ตอบ	7	5.7	
รวม	122	100.0	

ที่มา : ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

5.1.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการค้า

พฤติกรรมการค้าในแต่ละรายของผู้ค้านั้นโดยส่วนใหญ่จะทำการค้ากันเป็นเวลา 1-10 ปี ในจำนวนร้อยละ 65.6 ในบางรายนั้นทำการค้าที่เขารวมมานานว่า 30 ปี ก็คือทำการค้ามาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าและส่วนใหญ่จะเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ทำการค้ากันตั้งแต่เวลา 16.00 น.ไปจนถึง 4.00 น.ของวันรุ่งขึ้น โดยผู้ค้านิยมที่จะเริ่มขายตั้งแต่เวลา18.00น.และหยุดขายในเวลา 3.00 น. เป็นจำนวน 66 รายหรือร้อยละ 54.1 ของจำนวนผู้ค้าทั้งหมด 122 ราย และในช่วงการขายตั้งแต่เวลา 21.00 น.ไปจนถึงเวลา 23.00 น.จะมีความหนาแน่นของผู้ขายสูงสุด คือ 122 ราย (ดูรูปที่ 5.1) การค้าขายนี้ทำกันเป็นอาชีพหลักในอัตราที่สูงมากคือสูงถึงร้อยละ 90.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นดังเช่นทฤษฎีที่ Mac Ewen Scott กล่าวไว้ว่าผู้ค้านอกระบบมักทำกันเป็นอาชีพหลักเพราะอิสระและดำเนินการได้ง่าย สามารถทำกันเองในครอบครัวได้โดยไม่ต้องจ้างผู้อื่นหรือถ้าจะจ้างมักจะไม่เกิน 5 คน โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ค้าจะทำการค้าขายทุกวันคิดเป็นร้อยละ 50.8 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แต่ถ้าจะหยุดค้ากันมักที่จะเลือกหยุดในวันพุธ ซึ่งผู้ค้าให้เหตุผลว่าคนมาซื้อน้อยในวันนี้และเมื่อก่อนรัฐบาลก็ห้ามขายในวันพุธ ในบางรายจะทำการค้าในช่วงกลางวันด้วยเป็นจำนวนร้อยละ 23 และส่วนใหญ่เป็นการค้าผลไม้กับของเบ็ดเตล็ด

จากการสัมภาษณ์ผู้ค้าส่วนใหญ่ไม่ต้องเสียค่าเช่าพื้นที่ค้าขาย แต่มีบางรายที่ต้องเสียให้กับร้านค้าที่ผู้ค้าใช้น้ำร้านในการตั้งวางแผงหรือรถเข็น ซึ่งเป็นราคาที่ตกลงกันเองไม่มีกฎหมายมาเกี่ยวข้องโดยราคานี้บางรายจะรวมทั้งค่าน้ำค่าไฟด้วย ค่าเช่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 200-1,000 บาทต่อเดือน และมีอยู่เพียง 2 รายเท่านั้นที่ตอบว่าเสียค่าเช่าพื้นที่ถึง 3,000-4,000 บาทต่อเดือน ในส่วนของน้ำ-ไฟนั้นผู้ค้าส่วนใหญ่จะต่อมาจากบ้านและนำมาเอง แสดงว่าผู้ค้าส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยใกล้กับพื้นที่ค้าขายเดินทางไปมาสะดวก สามารถสนับสนุนและอ้างอิงกับสัดส่วนที่หัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาศัยของผู้ค้าร้อยละ 63.1 นั้นอาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ ส่วนค่ารักษาความสะอาดและค่าเก็บขยะไม่ต้องเสีย นอกเสียจากทางเขตจะมีการเรียกเก็บนานๆครั้งในจำนวนเงิน 10-30 บาท

ตารางที่ 5.2 แสดงจำนวนความถี่, ร้อยละ, ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ของข้อมูลพฤติกรรมการค้า

พฤติกรรมการค้า	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. ทำการค้าในพื้นที่นี้เป็นเวลา			ค่าเฉลี่ย 11.10 ปี
-เวลา 1-10 ปี	80	65.6	
-เวลา 11-20 ปี	27	22.1	
-เวลา 21-30 ปี	13	10.7	
-มากกว่า 30 ปีขึ้นไป	2	1.6	
รวม	122	100.0	
2. ช่วงเวลาในการทำการค้ากลางคืน			ดูรายละเอียด ภาพที่ 5.1
-เริ่มการขายตั้งแต่ 16.00น. ไปจนถึง 2.00น.	8	6.6	
-เริ่มการขายตั้งแต่ 17.00น. ไปจนถึง 3.00น.	35	28.7	
-เริ่มการขายตั้งแต่ 18.00น. ไปจนถึง 3.00น.	66	54.1	
-เริ่มการขายตั้งแต่ 19.00น. ไปจนถึง 4.00น.	8	6.6	
-เริ่มการขายตั้งแต่ 20.00น. ไปจนถึง 2.00น.	4	3.3	
-เริ่มการขายตั้งแต่ 21.00น. ไปจนถึง 23.00น.	1	0.8	
รวม	122	100.0	
3. ทำการค้าที่เป็น			
-อาชีพหลัก	110	90.2	
-อาชีพเสริม	12	9.8	
รวม	122	100.0	
4. มีการว่าจ้างผู้อื่นในการทำงาน			
-ไม่มี	87	71.3	
-มี	35	28.7	
รวม	122	100.0	

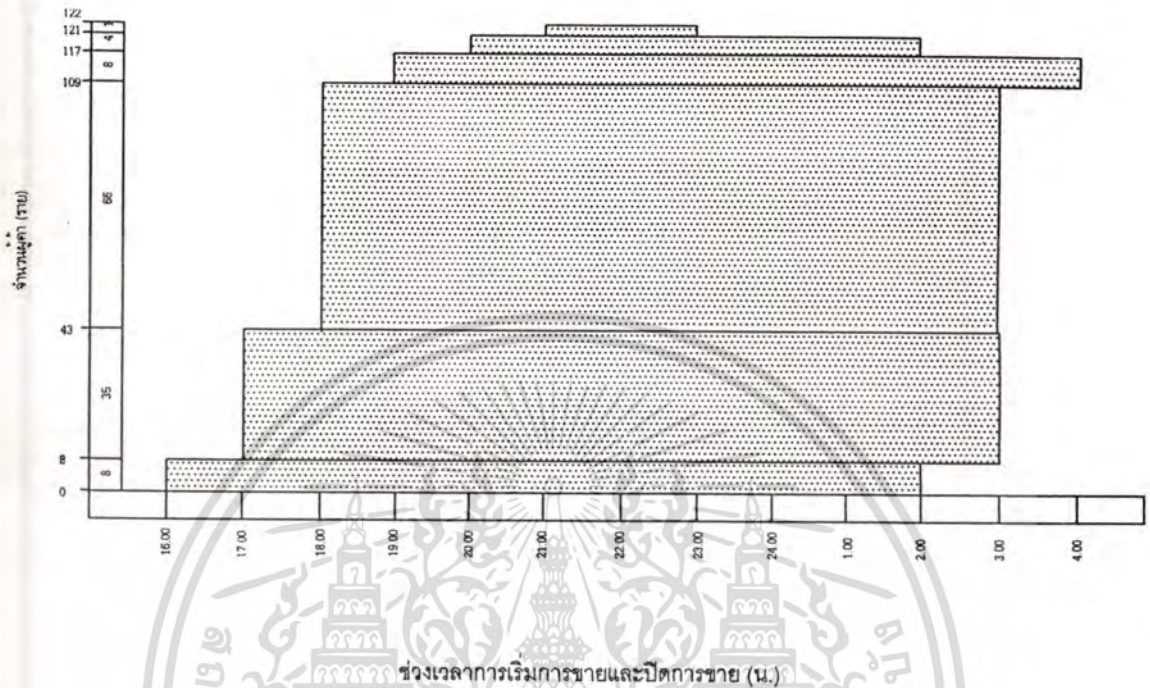
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

พฤติกรรมการค้า	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
5.จำนวนวันต่อสัปดาห์ในการทำการค้า			
-ทำ5วัน	10	8.2	
-ทำ6วัน	42	34.4	
-ทำทุกวัน	62	50.8	
-ไม่กำหนดแน่นอน	8	6.6	
รวม	122	100.0	
6.วันหยุดทำการค้า			
-วันอังคาร	1	0.8	
-วันพุธ	27	22.1	
-วันอาทิตย์	14	11.5	
-วันพุธกับวันอาทิตย์	7	5.7	
-วันเสาร์กับวันอาทิตย์	3	2.5	
-ไม่มีวันหยุด	62	50.8	
-ไม่กำหนดแน่นอน	8	6.6	
รวม	122	100.0	
7.การทำค้าที่ในเวลากลางวัน			
-ทำการค้า	28	23.0	
-ไม่ได้ทำการค้า	93	76.2	
ไม่ตอบ	1	0.8	
รวม	122	100.0	
8.ประเภทการค้าที่ทำตอนกลางวัน			
--อาหารหลัก	5	17.9	
-เครื่องดื่ม	2	7.1	
-ของหวาน	2	7.1	
-ผลไม้	9	32.1	
-ของว่าง	1	3.6	
-เบ็ดเตล็ดและอื่นๆ	9	32.1	
รวม	28	100.0	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาการเริ่มและหยุดการขายในแต่ละวันกับจำนวนผู้ค้าที่ทำการค้าในช่วงเวลานั้น

5.1.3 การวิเคราะห์ทัศนคติและความคิดเห็นของผู้ค้า

จากแบบสอบถามมีผู้ค้าตอบมากที่สุด (ร้อยละ 75.4) ว่าเหตุผลที่มาทำการค้าที่เยาวราชก็เพราะใกล้บ้าน เนื่องจากผู้ค้าส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาและที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณนี้ และที่เลือกทำการค้าในเวลากลางคืนก็เพราะเป็นย่านที่มีบรรยากาศคึกคัก (ร้อยละ 68) และผู้ซื้อส่วนใหญ่มักจะเดินซื้อสินค้าในเวลากลางคืนซึ่งเป็นที่ยอมรับชื่อเสียงมานาน แต่ผู้ค้ามีความคิดเห็นในสัดส่วนครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50.8 ว่าระยะนี้การค้าขายลดลงเนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดี มีคนมาเดินในย่านนี้น้อยลงและคนประหยัดมากขึ้น ซึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ใกล้เคียงกับผู้ค้าที่คิดว่าการค้าช่วงนี้ทรงตัว (ร้อยละ 41.0) เพราะเคยชินกับเศรษฐกิจที่ตกมานานแล้ว เห็นได้ว่าเป็นเหตุผลเดียวกันแต่ความคิดเห็นคนละอย่าง ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการปิดถนนในช่วงเทศกาลนั้นผู้ค้ามากกว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 64.8 เห็นด้วยเพราะทำให้มีคนมาเดินมากขึ้น แต่มีผู้ค้าร้อยละ 59.0 ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมและผู้ค้าที่มีสัดส่วนมากกว่าสามในสี่หรือร้อยละ 84.7 ที่ยังคงขายในตำแหน่งเดิมเมื่อมีการปิดถนนเพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีการปิดถนนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม และร้อยละ 55.7 เห็นด้วยกับการให้เปิดขายตลอด 24 ชั่วโมง เพราะช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าให้มากขึ้นซึ่งโดยปกติก็เปิดขายอยู่แล้ว

ในด้านการจัดระเบียบผู้ค้ามีความคิดเห็นว่าจะจัดตีเส้นแบ่งพื้นที่ค้าขายให้มีตำแหน่งที่แน่นอนมีจำนวนร้อยละ 60.7 เพราะจะได้สะดวกเป็นระเบียบและไม่ต้องมีปัญหาแย่งที่กัน ส่วนความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการปรับระดับของทางเท้ากับระดับถนนให้เท่ากันเพื่อให้มีพื้นที่ที่สามารถรองรับกิจกรรมการค้าในเวลากลางคืนและรองรับทางเดินรถในเวลากลางวันได้สะดวกมากขึ้น พบว่าผู้ค้าร้อยละ 55.7 เห็นด้วยส่วนผู้ค้าร้อยละ 42.6 ไม่แสดงความคิดเห็น และในด้านการจัดตำแหน่งปลั๊กไฟฟ้าน้ำประปาของแต่ละแผงลอยให้เป็นสัดส่วนและมีตำแหน่งที่แน่นอน ผู้ค้าร้อยละ 34.4 เห็นด้วยโดยให้เหตุผลว่าเป็นระเบียบดีแต่ควรที่จะทำด้วยความเสมอภาคและจัดเก็บค่าบริการด้วยความเป็นธรรม ผู้ค้าที่ไม่เห็นด้วยนั้นคิดว่าเป็นไปได้ยากสิ้นเปลืองงบประมาณซึ่งสภาพแบบเดิมก็ได้อยู่แล้ว(เดิมต่อน้ำ-ไฟมาจากบ้านหรือต่อมาจากร้านที่ให้เช่าหน้าร้าน) ส่วนผู้ค้าที่ไม่แสดงความคิดเห็น(ร้อยละ 45.1) มีสัดส่วนสูงที่สุด (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 แสดงจำนวนความถี่, ร้อยละ, ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ของข้อมูลทัศนคติและความคิดเห็นในการทำการค้า

ทัศนคติและความคิดเห็น	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. เหตุผลที่มาทำการค้าในย่านนี้			-เลือกตอบได้มาก
-ใกล้บ้าน	92	75.4	ว่า1ข้อ
-เป็นย่านที่มีชื่อเสียงมีกำลังซื้อสูง	65	53.3	-จำนวนผู้ตอบ
-พื้นที่สามารถตั้งแผงสะดวก	38	31.1	122ราย(100%)
-เสียค่าเช่าน้อยหรือไม่ต้องเสีย	27	22.1	
-เดินทางมาขายสะดวก	45	36.9	
-อื่นๆ	16	13.1	
2. เหตุผลที่มาทำการค้าในเวลากลางคืน			-เลือกตอบได้มาก
-เป็นย่านและมีบรรยากาศคึกคัก	83	68.0	ว่า1ข้อ
-อากาศดีไม่ร้อน	21	17.2	-จำนวนผู้ตอบ
-ช่วงเวลาเหมาะสมต่อการทำการค้า	38	31.1	122ราย(100%)
-มีคนรู้จักหรือญาติแนะนำ	39	32.0	
-อื่นๆ	22	18.0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ทัศนคติและความคิดเห็น	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
3. สภาพการค้า			
-เพิ่มขึ้นและดีขึ้นเรื่อยๆ	10	8.2	
-ทรงตัว	50	41.0	
-ลดลง	62	50.8	
รวม	122	100.0	
4. การปิดถนนในช่วงเทศกาล			
-เห็นด้วย	79	64.8	
-ไม่เห็นด้วย	13	10.7	
-ไม่แสดงความคิดเห็น	30	24.6	
รวม	122	100.0	
5. การเข้าร่วมกิจกรรมปิดถนน			
-ร่วมกิจกรรม	72	59.0	
-ไม่ได้ร่วมกิจกรรม	50	41.0	
-รวม	122	100.0	
6. ตำแหน่งที่ตั้งที่ทำการค้าในช่วงกิจกรรม			
-ตำแหน่งที่ตั้งเดิม	61	84.7	
-ตำแหน่งที่ตั้งใหม่(ต้องจองล่วงหน้า)	11	15.3	
รวม	72	100.0	
7. การทำการค้าได้รุ่ง(18.00น.-6.00น.)			
--เห็นด้วย	68	55.7	
-ไม่เห็นด้วย	4	3.3	
-ไม่แสดงความคิดเห็น	49	40.2	
-ไม่ตอบ	1	0.8	
รวม	122	100.0	
8. การตีเส้นแบ่งพื้นที่ค้าขาย			
-เห็นด้วย	74	60.7	
-ไม่เห็นด้วย	5	4.1	
-ไม่แสดงความคิดเห็น	43	35.2	
รวม	122	100.0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ทัศนคติและความคิดเห็น	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
9. การปรับระดับทางเท้า			
-เห็นด้วย	68	55.7	
-ไม่เห็นด้วย	2	1.6	
-ไม่แสดงความคิดเห็น	52	42.6	
รวม	122	100.0	
10. การจัดตำแหน่งปลั๊กไฟ-น้ำประปา			
-เห็นด้วย	42	34.4	
-ไม่เห็นด้วย	25	20.5	
-ไม่แสดงความคิดเห็น	55	45.1	
รวม	122	100.0	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

5.1.4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ค้าที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำการค้า กลางคืน

จากการวิเคราะห์พบว่าสภาพแวดล้อมที่ควรแก้ไขได้แก่ ขนาดของทางเท้า ซึ่งมีผู้ค้าสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 63.1)ให้ความคิดเห็นว่าไม่เหมาะสมควรได้รับการปรับปรุง เพราะมีขนาดแคบและบางช่วงพื้นผิวทรุดโทรม และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างเห็นว่าเป็นเหมาะสมกับเห็นว่าเป็นไม่เหมาะสมควรปรับปรุงของแต่ละกลุ่มจะพบว่า นอกจากขนาดของทางเท้าแล้วในกลุ่มอื่นๆจะมีผลของความคิดเห็นว่าเหมาะสมสัดส่วนสูงกว่าไม่เหมาะสม(ดูตารางที่ 5.4) ซึ่งขนาดของพื้นที่ค้าขายนั้นมีส่วนต่างมากที่สุด และเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ค้ามักจะไม่ให้ความคิดเห็นใดๆ(เฉยๆ)ในสัดส่วนที่สูงมากโดยเฉพาะการถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับค่าเช่าพื้นที่และกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ

ตารางที่ 5.4 แสดงความถี่,ร้อยละ,ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ค้าที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำการค้าช่วงเวลากลางคืน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. ขนาดของพื้นที่ค้าขาย			
-เหมาะสม	62	50.8	
-เฉยๆ	54	44.3	
-ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	6	4.9	
รวม	122	100.0	
2. ขนาดของทางเท้า			
-เหมาะสม	28	23.0	
-เฉยๆ	17	13.9	
-ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	77	63.1	
รวม	122	100.0	
3. ความแออัดของกิจกรรม			
-เหมาะสม	34	27.9	
-เฉยๆ	77	63.1	
-ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	11	9.0	
รวม	122	100.0	
4. ค่าเช่าพื้นที่			
-เหมาะสม	26	21.3	
-เฉยๆ	92	75.4	
-ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	4	3.3	
รวม	122	100.0	
5. กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ			
-เหมาะสม	30	24.6	
-เฉยๆ	87	71.3	
-ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง	5	4.1	
รวม	122	100.0	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

5.1.5 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ค้าที่มีต่อการอำนวยความสะดวกสาธารณะในการทำการค้ากลางคืน

ในการวิเคราะห์แบบสอบถามนั้นจะพบว่าความคิดเห็นของผู้ค้าที่มีต่อการอำนวยความสะดวกสาธารณะนั้นในแต่ละกลุ่มจะมีสัดส่วนของความคิดเห็นที่ว่าบริการนั้นดีอยู่แล้วในสัดส่วนค่อนข้างสูง โดยเฉพาะการบริการด้านแสงสว่างจะมีผลต่างระหว่างความคิดเห็นว่าบริการดีอยู่แล้ว (ร้อยละ 82) กับบริการไม่ดีควรปรับปรุง (ร้อยละ 0) นั้นสูงมาก ซึ่งผู้ค้ามีความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยต้องการที่จะให้เน้นการให้บริการในบางจุดเช่นในซอยต่างๆ ส่วนความคิดเห็นที่ผู้ค้าต้องการให้มีการปรับปรุงก็คือ ที่จอดรถ เพราะค่าจอดรถแพงและควรจัดระเบียบการจอดรถข้างทางเท่าให้เป็นระเบียบมากกว่านี้ (ดูตารางที่ 5.5)

ตารางที่ 5.5 แสดงความถี่, ร้อยละ, ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ค้าที่มีต่อการอำนวยความสะดวกสาธารณะในเวลากลางคืน

ความคิดเห็นที่มีต่อ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1.การรักษาความสะอาด			
-ดี	90	73.8	
-ปานกลาง	30	24.6	
-ไม่ดีควรปรับปรุง	2	1.6	
รวม	122	100.0	
2.การให้บริการแสงสว่าง			ไม่มีผู้ค้าที่ให้
-ดี	100	82.0	ความคิดเห็นว่า
-ปานกลาง	22	18.0	การบริการในส่วน
รวม	122	100.0	นี้ไม่ดีควรปรับปรุง
3.ความปลอดภัย			ไม่มีผู้ค้าที่ให้
-ดี	80	65.6	ความคิดเห็นว่า
-ปานกลาง	42	34.4	การบริการในส่วน
รวม	122	100.0	นี้ไม่ดีควรปรับปรุง
4.การระบายน้ำ			
-ดี	59	45.4	
-ปานกลาง	53	43.4	
-ไม่ดีควรปรับปรุง	10	8.2	
รวม	122	100.0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.5 (ต่อ)

ความคิดเห็นที่มีต่อ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
5.ที่จอดรถ			
-ดี	9	7.4	
-ปานกลาง	56	45.9	
-ไม่ดีควรปรับปรุง	57	46.7	
รวม	122	100.0	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

5.1.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความพึงพอใจของผู้ค้า

ในการทบทวนวรรณกรรมได้แสดงว่าเพศ,อายุ,การศึกษา,ภูมิลำเนา,ที่อยู่อาศัยและรายได้ มักมีผลต่อความพึงพอใจและความคิดเห็นในด้านต่างๆ ผลของแบบสอบถามพบว่าประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมและการจ้างงานจะมีผลต่อความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม(ดูตารางที่ 5.6,5.7) และมีเพียงการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในขนาดของพื้นที่ค้าขาย (ดูตารางที่ 5.8)

ผลของการวิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้นั้นเป็นไปตาม คำกล่าวของ Foster ที่ว่าการได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมใดๆในสังคมจะเป็นปัจจัยภายนอกที่มากกระตุ้นให้ผู้คนมีความคิดเห็นในด้านต่างๆแตกต่างกันไป ผู้ที่ได้รับประสบการณ์คล้ายๆกันมักจะมีความคิดเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จากตารางที่ 5.6 จะเห็นว่าจากผู้ที่เคยไปร่วมงานปิดถนนทั้งหมด จะมีผู้ที่เห็นด้วยกับการปิดถนนในสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 68.1 และจากผู้ที่ไม่เคยไปร่วมงานทั้งหมดจะมีผู้ที่ไม่แสดงความคิดเห็นในสัดส่วนร้อยละ38 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่แสดงความคิดเห็นทั้งหมด(30 ราย) จะพบว่าผู้ค้าที่ไม่แสดงความคิดเห็นในกลุ่มของผู้ค้าที่ไม่เคยร่วมงานปิดถนนนั้นจะสูงมากกว่าผู้ค้าที่ไม่แสดงความคิดเห็นในกลุ่มของผู้ค้าที่เคยไปร่วมงานปิดถนน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะไม่มีประสบการณ์จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 5.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การร่วมงานกับความคิดเห็นในการปิดถนนเพื่อจัดงานเทศกาล

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความคิดเห็นในการปิดถนนคนเดิน			รวม	หมายเหตุ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความ คิดเห็น		
ประสบการณ์การร่วมงาน					
- เคยไป	49 68.1%	12 16.7%	11 15.3%	72 100%	$X^2=12.448$ $df=2$ $Sig.=0.002$ MinE.F 5.33 Cell with E.F/5 =0cell(0%)
	62.0%	92.3%	36.7%	59.0%	
- ไม่เคยไป	30 60.0%	1 2.0%	19 38.0%	50 100%	
	38.0%	7.7%	63.3%	41.0%	
รวม	79 64.8%	13 10.7%	30 24.6%	122 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

จากตารางที่ 5.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการจ้างงานในกิจการกับความคิดเห็นในการปิดถนนนั้นมีความสัมพันธ์กัน เมื่อเปรียบเทียบผู้ค้าที่มีการจ้างลูกจ้างในการทำงานร้อยละ 36.7 นั้นเห็นด้วยกับการปิดถนนเพื่อจัดงานเทศกาล ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเป็นสัดส่วนที่สูงมากกว่ามากกับผู้ที่ไม่เห็นด้วยในการจัดงานในกลุ่มของผู้ค้าที่มีการจ้างงานด้วยกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ค้าในกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการปิดถนนนั้นพบว่าผู้ค้าที่ไม่มีการจ้างแรงงานจะมีสัดส่วนสูงกว่า เพราะไม่มีจำนวนผู้ค้าที่มีการจ้างงานตอบว่าไม่เห็นด้วยกับการปิดถนนเลย

ตารางที่ 5.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการจ้างงานกับความคิดเห็นในการปิดถนนเพื่อจัดงาน

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความคิดเห็นในการปิดถนนคนเดิน			รวม	หมายเหตุ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความ คิดเห็น		
การจ้างงานในกิจการ					
- ไม่มี	50 57.5% 63.3%	13 14.9% 100%	24 27.6% 80.0%	87 100% 71.3%	$X^2=8.821$ df=2 Sig.=0.012 MinE.F 3.73 Cell with E.F/5
- มี	29 36.7% 64.8%	0 0% 0%	6 17.1% 20.0%	35 100% 28.7%	=1cell (16.7%)
รวม	79 64.7%	13 10.7%	30 24.6%	122 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

ผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับที่แตกต่างกันจะทำให้มีประสบการณ์ความรู้ที่ต่างกัน และทำให้มีผลต่อความพึงพอใจและความคิดเห็นในสภาพที่เป็นอยู่และขนาดของพื้นที่ค้าขายแตกต่างกันไปด้วย ผลแบบสอบถามแสดงว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าอาชีพจะขึ้นไป ร้อยละ 86.7 จะมีความคิดเห็นว่าขนาดพื้นที่ค้าขายนั้นเหมาะสมแล้วเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาสูงทั้งหมด และถ้าวิเคราะห์จากกลุ่มของผู้ค้าที่คิดเห็นว่าขนาดของพื้นที่ค้าขายนั้นเหมาะสมอยู่แล้วด้วยกันจะเห็นว่าผู้ค้าที่มีการศึกษาดำกว่าอาชีพจะมีสัดส่วน (ร้อยละ 79) ซึ่งสูงกว่าผู้ค้าที่มีการศึกษาสูงกว่าอาชีพที่มีความคิดเห็นว่าเหมาะสม (ร้อยละ 21) ในกลุ่มเดียวกัน เป็นไปได้ว่าตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษาที่ผู้ค้าได้รับนั้นมีผลต่อตัวแปรตาม ซึ่งได้แก่ ความพึงพอใจในขนาดพื้นที่ค้าขาย เป็นไปตามทฤษฎีที่ Foster กล่าวไว้

ตารางที่ 5.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความพึงพอใจในขนาดของพื้นที่ค้าขาย

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความพึงพอใจในขนาดพื้นที่ค้าขาย			รวม	หมายเหตุ
	เหมาะสม	เฉยๆ	ควรปรับปรุง		
ระดับการศึกษา					$X^2=8.862$, $df=2$ Sig.=0.012, MinE.F 0.74 Cell with E.F/5=1cell (16.7%)
- ระดับต่ำกว่าอาชีวะ	49 45.8% 79.0%	51 48.6% 96.3%	6 5.6% 100%	107 100% 87.7%	
- ระดับสูงกว่าอาชีวะขึ้นไป	13 86.7% 21.0%	2 13.3% 3.8%	0 0% 0%	15 100% 12.5%	
รวม	62 50.8%	54 44.3%	6 4.9%	122 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

ปัจจัยภายในของแต่ละบุคคลและปัจจัยภายนอกที่บุคคลนั้นได้รับ มีผลต่อระดับของความพึงพอใจของบุคคลนั้นๆ จากการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความคิดเห็นและความพึงพอใจ พบว่า การศึกษาที่บุคคลนั้นได้รับมีผลต่อความพึงพอใจในขนาดพื้นที่ค้าขายและการได้รับประสบการณ์ในการร่วมงานกิจกรรมมาก่อน จะมีผลต่อความคิดเห็นในการปิดถนนคนเดิน รวมทั้งการมีการจ้างงานในกิจการก็มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นในการปิดถนนด้วยเช่นกัน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้มาซื้อสินค้าและบริการ

5.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ซื้อ

จากแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 54 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน แต่ก็ยังเป็นจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนักกับจำนวนเพศหญิง (ร้อยละ 46) ซึ่งเพศชายนั้นจะมีอายุโดยเฉลี่ย 29.14 ปี และเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 29.74 ปี รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจะมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 29-30 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 25 ปีเป็นอายุที่มีการตอบแบบสอบถามมากที่สุดทำให้เห็นได้ชัดว่าอยู่ในช่วงของวัยทำงานมีรายได้เป็นของตัวเอง ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือลูกจ้างเอกชน ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีสูงถึงร้อยละ 62 ผู้ตอบแบบสอบถามจะพักอยู่ในกรุงเทพฯ ในสัดส่วนร้อยละ 80.5 โดยส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในเขตอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเขตสัมพันธวงศ์, เขตป้อมปราบ, เขตพระนคร และเขตบางรัก (ร้อยละ 61) ภูมิลำเนาของผู้ตอบจะกระจายอยู่ทั่วประเทศไทยในทุกๆภาค โดยมีผู้ซื้อที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 55.5

ผลการวิเคราะห์นี้พอจะทำให้ทราบว่า ผู้ที่มาซื้อสินค้าและใช้บริการส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีรายได้เป็นของตัวเอง มีการศึกษาในระดับสูง(ปริญญาตรี)เดินทางมาจากเขตรอบนอกของพื้นที่ศึกษา(เฉพาะเขตในกรุงเทพฯ)โดยที่มีจำนวนผู้ซื้อที่เป็นเพศชายและผู้ซื้อที่เป็นเพศหญิงในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 5.9 แสดงจำนวนความถี่, ร้อยละ, ฐานนิยมและค่าเฉลี่ยของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ซื้อสินค้าและบริการ

คุณลักษณะ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. เพศ			
- หญิง	92	46.0	
- ชาย	108	54.0	
รวม	200	100.0	
2. อายุ			อายุเฉลี่ย 29.32 ปี
- อายุ 16-25 ปี	91	45.5	ค่าเบี่ยงเบน 9.21
- อายุ 26-40 ปี	89	44.5	
- อายุ 41-70 ปี	20	10.0	
รวม	200	100.0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
3. การศึกษาสูงสุด			
- ไม่ได้เรียน	3	1.5	
- ประถมต้น	4	2.0	
- ประถมปลาย	4	2.0	
- มัธยมต้น	2	1.0	
- มัธยมปลาย	11	5.5	
- อาชีวะ	11	5.5	
- ปริญญาตรี	124	62.0	
- สูงกว่าปริญญาตรี	41	20.5	
รวม	200	100.0	
4. อาชีพ			
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	25	12.5	
- พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน	75	37.5	
- ค้าขาย	10	5.0	
- ทำธุรกิจส่วนตัว	19	9.5	
- รับจ้างทั่วไป	6	3.0	
- แม่บ้าน	8	4.0	
- นักเรียน/นักศึกษา	49	24.5	
- อื่นๆ	7	3.5	
- ไม่ตอบ	1	0.5	
รวม	200	100.0	
5. ภูมิลำเนาเดิม			
- กรุงเทพฯ	111	55.5	
- ปริมณฑล	7	3.5	
- ภาคเหนือ	12	6.0	
- ภาคกลาง	26	13.0	
- ภาคตะวันออก	14	7.0	
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	4.0	
- ภาคใต้	18	9.0	
- ต่างประเทศ(จีน)	1	0.5	
- ไม่ตอบ	3	1.5	
รวม	200	100.0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
6. ที่พักอาศัยปัจจุบัน			รวมอยู่ในเขตกรุงเทพฯ
- เขตสัมพันธวงศ์	25	12.5	ร้อยละ 80.5
- เขตป้อมปราบ,เขตพระนคร,เขตบางรัก	14	7.0	
- เขตอื่นๆในกรุงเทพฯ	122	61.0	
- นอกเขตกรุงเทพฯ	39	19.5	
รวม	200	100.0	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

5.2.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการมาซื้อสินค้าและใช้บริการ

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ซื้อมักเลือกที่จะเดินทางเข้ามาในพื้นที่โดยใช้บริการของระบบขนส่งมวลชน(รถโดยสารประจำทาง)ร้อยละ 50.5 ซึ่งเป็นสัดส่วนครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 ราย และเป็นจำนวนที่เท่ากับกับผู้ที่เลือกเดินทางเข้ามาในพื้นที่โดยใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และมีผู้เลือกเดินทางโดยทางเรือมีจำนวนน้อยมาก(ร้อยละ 3)ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า1ข้อ)

ระยะเวลาการมาใช้บริการซื้อสินค้าในพื้นที่ส่วนใหญ่จะมาซื้อสินค้าเป็นเวลา 1-5 ปีซึ่งเป็นจำนวนร้อยละ 36.5) และผู้มาซื้อสินค้าเป็นเวลาน้อยกว่าปีมีสัดส่วนเท่ากับผู้ที่มาซื้อสินค้ามาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี(ร้อยละ 26.0) โดยที่ความถี่ในการมานั้นนานๆครั้งถึงจะมาใช้บริการและซื้อสินค้าเป็นสัดส่วนสูงสุดคือร้อยละ 64 ในแต่ละครั้งจะมา 2-3 คนต่อหนึ่งกลุ่ม อีกทั้งยังพบว่าผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่ไม่เคยมาเที่ยวงานกิจกรรมเปิดถนนคนเดินที่เยาวราช (ร้อยละ 56.5)เพราะไม่มีเวลาและมีภาระประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง

สรุปได้ว่าผู้มาซื้อสินค้าและบริการในพื้นที่นิยมใช้บริการของระบบขนส่งมวลชนโดยส่วนใหญ่เพราะสะดวกในการเข้าถึง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะนำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาในพื้นที่เป็นสัดส่วนจำนวนมาก ทั้งๆที่พบว่าการให้บริการที่จอดรถนั้นเรียกเก็บในราคาสูงและมีพื้นที่น้อย(ดูตารางที่ 5.10) ส่วนการเดินทางเข้ามาในพื้นที่โดยทางเรือมีผู้เลือกตอบน้อยมากอาจจะเป็นเพราะเป็นเวลากลางคืนการเดินทางโดยทางเรื่อนั้นไม่สะดวกและมีจำนวนเที่ยวที่ให้บริการน้อย ผู้มาซื้อสินค้าและบริการนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เพิ่งจะเริ่มวัยทำงาน (อายุเฉลี่ย 25 ปี) และมีระยะเวลาการมาซื้อสินค้าและบริการเวลาน้อยกว่าปีกับมากกว่า 10 ปี จากแบบสอบถามจะให้ผลว่าผู้ตอบที่ไม่เคยมาร่วมงานเปิดถนนคนเดินมีจำนวนมากกว่าผู้ที่เคยมา คือ ร้อยละ56.5 กับร้อยละ 43.5 แต่ก็ยังเป็นจำนวนไม่ต่างกันมากนัก

ตารางที่ 5.10 แสดงจำนวนความถี่,ร้อยละ,ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ของข้อมูลพฤติกรรมผู้มาซื้อ
สินค้าและบริการ

ลักษณะพฤติกรรม	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. วิธีที่เดินทาง			- สามารถเลือกตอบ ได้มากกว่าข้อ
- รถโดยสารประจำทาง	101	50.5	
- แท็กซี่,สามล้อ	51	25.5	- จำนวนผู้ตอบทั้งหมด
- รถยนต์ส่วนบุคคล	101	50.5	200 ราย (100%)
- รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล	24	12.0	
- เรือ	6	3.0	
- เดิน	28	14.0	
2. มาใช้บริการเป็นเวลา			
- น้อยกว่า1ปี	52	26.0	
- ระยะเวลา1-5ปี	73	36.5	
- ระยะเวลา6-10ปี	23	11.5	
- มากกว่า10ปี	52	26.0	
รวม	200	100.0	
3. ความถี่ในการมาใช้บริการ			
- ทุกวัน	12	6.0	
- อาทิตย์ละครั้ง	24	12.0	
- เดือนละครั้ง	36	18.0	
- นานๆครั้ง	128	64.0	
รวม	200	100.0	
4. จำนวนคนในกลุ่มที่มาใช้บริการแต่ละครั้ง			
- คนเดียว	21	10.5	
- กลุ่มละ2-3คน	132	66.0	
- กลุ่มละ4คนขึ้นไป	46	23.0	
ไม่ตอบ	1	0.5	
รวม	200	100.0	
5. การเข้าร่วมกิจกรรมปิดถนนคนเดิน			
- เคย	87	43.5	
- ไม่เคย	113	56.5	
รวม	200	100.0	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.3 การวิเคราะห์ทัศนคติและความคิดเห็นการมาซื้อสินค้าและบริการ

เหตุผลในการเลือกมาซื้อสินค้าและบริการในพื้นที่จำนวนร้อยละ 66.0 เลือกที่จะมาซื้อเพราะอาหารอร่อยและมีคุณภาพดีแต่ก็เป็นสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากเมื่อเปรียบเทียบกับเหตุผลที่มีให้เลือกหลายชนิด(ร้อยละ 57.0) ส่วนเหตุผลที่ผู้ตอบเลือกตอบน้อยที่สุดก็คือมีราคาถูกเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.0

ความคิดเห็นต่อรูปแบบการค้ำร้อยละ 54.0 อยากให้เป็นรูปแบบและบรรยากาศเดิมที่เป็นรถเข็น-แผงลอยเป็นสัดส่วนที่มากกว่ารูปแบบอื่นๆรวมกัน และผู้ตอบส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีกิจกรรมปิดถนนคนเดิน(ร้อยละ 62.5) เพราะสะดวกต่อการเดินเที่ยวไม่ต้องระวังว่าจะชนและทำให้มีบรรยากาศของงานเทศกาลที่เป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ที่ดีทำให้คนมาเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น แต่ก็ควรที่จะจัดนานๆครั้งเพราะการจัดงานมีผลกระทบต่อจราจรโดยรอบ และมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการจัดงานในจำนวนร้อยละ 18.5 ส่วนใหญ่จะเป็นคนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบเช่นรถติด, วุ่นวายคนมากไป, เข้าบ้านไม่ได้ลำบาก ฯลฯ

ผลจากแบบสอบถามจะเห็นได้ว่า ผู้ตอบมักเห็นด้วยกับการปิดถนนคนเดินถึงแม้ว่าจะไม่เคยมาร่วมงานก็ตามเพราะรู้สึกปลอดภัยจากรถมากกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน แต่ก็ยังเป็นห่วงด้านการจราจรโดยรวมว่าจะมีผลกระทบต่อผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นและผู้สัญจรผ่านไปมาเพราะถนนยาวราชถือได้ว่าเป็นถนนสายหลักในการสัญจร ในด้านของรูปแบบของกิจกรรมการค้ำนั้นจะเป็นไปในรูปแบบใดก็ได้ แต่ถ้าเป็นรูปแบบรถเข็น, หาบเร่-แผงลอยที่มีบรรยากาศคล้ายๆแบบเดิมจะดีมากโดยที่จะเน้นไปที่สะอาดมีระเบียบและปลอดภัย

ตารางที่ 5.11 แสดงจำนวนความถี่, ร้อยละของข้อมูลด้านทัศนคติและความคิดเห็นของผู้มาซื้อสินค้าและบริการ

ทัศนคติและความคิดเห็น	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. เหตุผลในการมาใช้บริการ			
- ใกล้บ้าน	31	15.5	- สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
- เป็นย่านที่มีชื่อเสียง	76	38	- จำนวนผู้ตอบทั้งหมด
- เดินทางสะดวก	21	10.5	200 ราย (100%)
- ราคาถูก	8	4.0	
- อาหารอร่อย/คุณภาพดี	132	66.0	
- มีให้เลือกหลายชนิด	114	57.0	
- ชอบบรรยากาศของกิจกรรมการค้ำ	54	27.0	
- อื่นๆ	22	11.0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวชนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.11 (ต่อ)

ทัศนคติและความคิดเห็น	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	หมายเหตุ
2. กิจกรรมการปิดถนนคนเดิน			
- เห็นด้วย	125	62.5	
- ไม่เห็นด้วย	37	18.5	
- ไม่แสดงความคิดเห็น	38	19.0	
รวม	200	100.0	
3. รูปแบบของกิจกรรมการค้า			
- เป็นรถเข็นแผงลอยเหมือนเดิม	108	54.0	
- เป็นร้านที่มีที่นั่งเป็นส่วน	71	35.5	
- อื่นๆ	21	10.5	
รวม	200	100.0	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

5.2.4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ซื้อที่มีต่อสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวกสาธารณะในย่านการค้ากลางคืน

เมื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมและการบริการสาธารณะออกเป็นข้อๆ แล้วจะพบว่า ขนาดของทางเท้ามีส่วนของผู้ซื้อและผู้มาใช้บริการที่ไม่พอใจต่อการให้บริการในสัดส่วนที่สูงมากก็คือ ร้อยละ 50.5 เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ตอบว่าพอใจ(ร้อยละ 11.5) ส่วนบรรยากาศของกิจกรรมผู้ซื้อร้อยละ 71.5 มีความพึงพอใจในบรรยากาศแบบเดิมๆ(หาบเร่แผงลอย) การเข้าถึงพื้นที่ผู้ซื้อที่มีความพึงพอใจคืออยู่ในสัดส่วนร้อยละ 39.5 และผู้ซื้อที่มีความคิดเห็นว่าควรปรับปรุงอยู่ในสัดส่วนร้อยละ 23 การรักษาความสะอาดผู้ซื้อร้อยละ 38 ต้องการให้มีการปรับปรุงและร้อยละ 14 พอใจคืออยู่แล้ว การให้แสงสว่างและการรักษาความปลอดภัยมีผู้ซื้อที่พึงพอใจมากกว่าผู้ซื้อที่ต้องการให้ปรับปรุง การระบายน้ำสัดส่วนของผู้ซื้อที่ต้องการให้ปรับปรุงนั้นไม่ต่างกันมากนักกับสัดส่วนของผู้ซื้อที่พึงพอใจต่อการให้บริการ แต่เห็นได้ชัดว่าการบริการด้านที่จอดรถผู้ซื้อส่วนใหญ่ต้องการให้มีการปรับปรุงร้อยละ 83 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับผู้ซื้อที่ตอบว่าพึงพอใจต่อการให้บริการ และการบริการด้านการสื่อสารนั้นผู้ซื้อที่ต้องการให้มีการปรับปรุงนั้นมีสัดส่วนสูงกว่าผู้ซื้อที่คิดว่าบริการนั้นคืออยู่แล้ว สรุปได้ว่าสิ่งที่ผู้ซื้อต้องการให้แก้ไขปรับปรุงก็คือ ที่จอดรถโดยให้เหตุผลว่าไม่เพียงพอและมีราคาแพง ขนาดของทางเท้าที่มีขนาดแคบไม่เพียงพอต่อการรองรับผู้คนที่เข้ามาในพื้นที่และกิจกรรมที่เกิดขึ้นบางจุดดูไม่เป็นระเบียบ รวมไปถึงการรักษาความสะอาด การระบายน้ำและการบริการด้านการสื่อสาร ส่วนบรรยากาศของกิจกรรม การเข้าถึงพื้นที่ การให้บริการแสงสว่าง การรักษาความปลอดภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั้นผู้ซื้อและผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจดีอยู่แล้วโดยเฉพาะบรรยากาศของกิจกรรมเดิมที่เป็นอยู่ ผู้ซื้อจะมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์สูง

ตารางที่ 5.12 แสดงความถี่, ร้อยละ, ฐานนิยมและค่าเฉลี่ย ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ซื้อที่มีต่อ สภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวกสาธารณะในช่วงเวลากลางคืน

ความพึงพอใจในการอำนวยความสะดวก	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	เหตุผล
1. ขนาดของทางเท้า			
-พอใจ	23	11.5	
-เฉยๆ	76	38.0	
-ไม่พอใจควรปรับปรุง	101	50.5	
รวม	200	100.0	
2. บรรยากาศของกิจกรรม			
-พอใจ	143	71.5	
-เฉยๆ	45	22.5	
-ไม่พอใจควรปรับปรุง	12	6.0	
รวม	200	100.0	
3. การเข้าถึงพื้นที่			
-พอใจ	79	39.5	
-เฉยๆ	75	37.5	
-ไม่พอใจควรปรับปรุง	46	23.0	
รวม	200	100.0	
4. การรักษาความสะอาด			
-พอใจ	28	14.0	
-เฉยๆ	96	48.0	
-ไม่พอใจควรปรับปรุง	76	38.0	
รวม	200	100.0	
5. แสงสว่างตามจุดต่างๆ			
-พอใจ	102	51.0	
-เฉยๆ	62	31.0	
-ไม่พอใจควรปรับปรุง	36	18.0	
รวม	200	100.0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

ความพึงพอใจในการอำนวยความสะดวก	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ	เหตุผล
6. ความปลอดภัย			
-พอใจ	56	28.0	
-เฉยๆ	105	52.5	
-ไม่พอใจควรปรับปรุง	39	19.5	
รวม	200	100.0	
7. การระบายน้ำ			
-พอใจ	30	15.0	
-เฉยๆ	121	60.5	
-ไม่พอใจควรปรับปรุง	49	24.5	
รวม	200	100.0	
8. ที่จอดรถ			
-พอใจ	8	4.0	
-เฉยๆ	26	13.0	
-ไม่พอใจควรปรับปรุง	166	83.0	
รวม	200	100.0	
9. การบริการด้านการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์สาธารณะ			
-พอใจ	29	14.5	
-เฉยๆ	99	49.5	
-ไม่พอใจควรปรับปรุง	72	36.0	
รวม	200	100.0	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

5.2.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าและบริการ

จาก National Research Council ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคคือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะที่คาดว่าจะมีผลต่อความพึงพอใจในการมาซื้อสินค้าและบริการได้แก่ เพศ, อายุ, อาชีพ, การศึกษา, ที่อยู่และภูมิฐานะ แต่ผลจากการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้พบว่า เพศ, อายุ, ระดับการศึกษาและที่อยู่ปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในด้านต่างๆ แต่ไม่พบว่า อาชีพและภูมิฐานะมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการให้บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อมใดๆเลย ส่วนประสบการณ์ในการมาเที่ยวงานปิดถนนนั้นเป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อความคิดเห็นในการปิดถนนเพื่อจัดงาน ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผลความคิดเห็นจากผู้ค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์พบว่าตัวแปรระหว่างกลุ่มอายุกับระยะเวลาการมาซื้อสินค้าในพื้นที่นั้นมีความสัมพันธ์กัน ตารางที่ 5.13 นั้นแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีอายุ 41-70 ปีนั้นเคยมาซื้อสินค้าในพื้นที่ศึกษามากกว่า 10 ปีขึ้นไปในสัดส่วนร้อยละ 65.0 ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุเดียวกัน และเมื่อสังเกตในกลุ่มของผู้ซื้อที่มาซื้อสินค้าในพื้นที่เป็นระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปีจะพบว่าผู้ซื้อที่อยู่ในกลุ่มอายุ 16-25 ปีนั้นจะมีสัดส่วนสูงกว่าผู้ซื้อในกลุ่มอายุอื่นๆ

ตารางที่ 5. 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอายุกับระยะเวลาการมาซื้อสินค้าในพื้นที่

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ระยะเวลาการมาซื้อสินค้า				รวม	หมายเหตุ
	น้อยกว่า 1 ปี	1-5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี		
กลุ่มอายุ						$X^2=20.103$
- 16-25 ปี	27 29.7% 51.9%	36 39.6% 49.3%	10 11.0% 43.5%	18 19.8% 34.6%	91 100% 45.5%	df=6 Sig.=0.003 MinE.F 2.30 Cell with E.F/5
- 26-40 ปี	21 23.6% 40.4%	34 38.2% 46.6%	13 14.6% 56.5%	21 23.6% 40.4%	89 100% 44.5%	=1cell(8.3%)
- 41-70 ปี	4 20.0% 7.7%	3 15.0% 4.1%	0 0.0% 0.0%	13 65.0% 25.0%	20 100% 10.0%	
รวม	52 26.0%	73 36.5%	23 11.5%	52 26.0%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

ส่วนตารางที่ 5.14 นั้นแสดงว่า ผู้ที่มีอายุ 41-70 ปีนั้นจะมีประสบการณ์ในการมาร่วมงานในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่ไม่เคยมาร่วมงานเทศกาลเมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มอายุเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับกับประสบการณ์การมาร่วมงานปิดถนนแล้วพบว่ามีความสัมพันธ์กัน ก็คือผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีสัดส่วนร้อยละ 73.6 ที่เคยมาร่วมงานปิดถนนซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มของผู้ที่ตอบว่าเคยมาร่วมงาน ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายนั้นจะมีเปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ไม่เคยมาร่วมงานปิดถนนสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ตอบว่าไม่เคยมาร่วมงาน(ดูตารางที่ 5.15) และในตารางที่ 5.16 นั้นแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษา(เขตส้มเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พันธวงศ์,เขตป้อมปราบ,เขตพระนคร,เขตบางรัก)นั้นจะมีสัดส่วนของผู้ที่เคยมาร่วมงานปิดถนนสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยมาร่วมงานเมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยในพื้นที่เดียวกัน แต่ในสัดส่วนของผู้ที่มาร่วมงานทั้งหมดนั้นพบว่าผู้ที่อยู่อาศัยในเขตอื่นๆของกรุงเทพฯจะเป็นผู้ที่มาร่วมงานปิดถนนในสัดส่วนสูงที่สุดก็คือ ร้อยละ 55.2

ตารางที่ 5.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(กลุ่มอายุ)กับประสบการณ์การมาร่วมงานปิดถนน

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	การมาร่วมงานปิดถนน		รวม	หมายเหตุ
	เคย	ไม่เคย		
กลุ่มอายุ				$X^2=6.350$
- 16-25ปี	37 40.7%	54 59.3%	91 100%	df=2 Sig.=0.042
	42.5%	47.8%	45.5%	MinE.F 8.70
				Cell with E.F/5=0cell(0%)
- 26-40ปี	36 40.4%	53 59.6%	89 100%	
	41.4%	46.9%	44.5%	
- 41-70ปี	14 70.0%	6 30.0%	20 100%	
	16.1%	5.3%	10.0%	
รวม	87 43.5%	113 56.5%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

ตารางที่ 5.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(ระดับการศึกษา)กับประสบ
การณ์การมาร่วมงานเปิดถนน

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	การมาร่วมงานเปิดถนน		รวม	หมายเหตุ
	เคย	ไม่เคย		
ระดับการศึกษา				$X^2=18.163$
- ต่ำ	3 27.3%	8 72.7%	11 100%	df=2 Sig.=0.000
	3.4%	7.1%	5.5%	MinE.F 4.79
- ปานกลาง	20 83.3%	4 16.7%	24 100%	(16.7%)
	23.0%	3.5%	12.0%	
- สูง	64 38.8%	101 61.2%	165 100%	
	73.6%	89.4%	82.5%	
รวม	87 43.5%	113 56.5%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(ที่อยู่ปัจจุบัน)กับประสบการณ์การมาร่วมงานปิดถนน

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	การมาร่วมงานปิดถนน		รวม	หมายเหตุ
	เคย	ไม่เคย		
ที่อยู่ปัจจุบัน				$X^2=17.774$
- เขตสัมพันธวงศ์	19 76.0%	6 24.0%	25 100%	df=3 Sig.=0.000
-เขตป้อมปราบ,เขตพระนคร,เขตบางรัก	21.8%	5.3%	12.5%	MinE.F 6.09 Cell with E.F/5=
	9 64.3%	5 35.7%	14 100%	0cell(0%)
	10.3%	4.4%	7.0%	
- เขตอื่นๆในกรุงเทพฯ	48 39.3%	74 60.7%	122 100%	
	55.2%	65.5%	61.0%	
- นอกเขตกรุงเทพฯ	11 28.2%	28 71.8%	39 100%	
	12.6%	24.8%	19.5%	
รวม	87 43.5%	113 56.5%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

ปัจจัยภายในในบางปัจจัยนั้นจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การมาร่วมงานปิดถนน เช่นความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการมาซื้อสินค้ากับการมาร่วมงานปิดถนน จากตารางที่ 5.17 แสดงว่าจากการเปรียบเทียบในกลุ่มของผู้ที่เคยมาร่วมงานปิดถนนนั้นจะพบว่าผู้ที่มาซื้อสินค้าในพื้นที่มานานกว่า10ปีนั้นจะมีผู้ที่เคยมาร่วมงานปิดถนน(ร้อยละ 39.1)มีสัดส่วนที่มากกว่าผู้ที่มาซื้อสินค้าในพื้นที่ในระยะเวลาน้อยกว่า1ปี, 1-5 ปี, และ 6-10 ปี ก็คือผู้ที่มาซื้อสินค้ามาเป็นเวลานานมักจะมีการมาร่วมงานปิดถนนมากกว่าผู้ที่มาซื้อสินค้าในระยะเวลาที่น้อยลงไป

ตารางที่ 5.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(ระยะเวลาการมาซื้อสินค้า)กับ
ประสบการณ์การมาร่วมงานปิดถนน

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	การมาร่วมงานปิดถนน		รวม	หมายเหตุ
	เคย	ไม่เคย		
ระยะเวลาการมาซื้อสินค้า				$X^2=17.012$
- น้อยกว่า1ปี	13 25.0%	39 75.0%	52 100%	df=3 Sig.=0.001
	14.9%	33.9%	26.0%	MinE.F 10.06 Cell with E.F/5=0cell(0%)
- 1-5ปี	30 41.1%	43 58.9%	73 100%	
	34.5%	38.1%	36.5%	
- 6-10ปี	10 43.5%	13 56.5%	23 100%	
	11.5%	11.5%	11.5%	
- มากกว่า10ปี	34 65.4%	18 34.6%	52 100%	
	39.1%	15.9%	26.0%	
รวม	87 43.5%	113 56.5%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

จากตารางที่ 5.18 พบว่า ความถี่ในการมาซื้อสินค้านั้นมีความสัมพันธ์กับการมาร่วมงานปิดถนน ก็คือผู้ที่นานๆครั้งจะมาในพื้นที่จะมีสัดส่วนร้อยละ 71.7 ไม่เคยมาร่วมงานปิดถนน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่มาในพื้นที่เป็นประจำ

ตารางที่ 5.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้ซื้อ(ความถี่ในการมาซื้อสินค้า)กับ
ประสบการณ์การมาร่วมงานปิดถนน

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	การมาร่วมงานปิดถนน		รวม	หมายเหตุ
	เคย	ไม่เคย		
ความถี่ในการมาซื้อสินค้า				$\chi^2=9.591$
- ทุกวัน	9 75.0%	3 25.0%	12 100%	df=3 Sig.=0.022
	10.3%	2.7%	6.0%	MinE.F 5.22
				Cell with E.F/5=0cell(0%)
- 1ครั้ง/สัปดาห์	14 58.3%	10 41.7%	24 100%	
	16.1%	8.8%	12.0%	
- 1ครั้ง/เดือน	17 47.2%	19 52.8%	36 100%	
	19.5%	16.8%	18.0%	
- นานๆครั้ง	47 36.7%	81 63.3%	128 100%	
	54.0%	71.7%	64.0%	
รวม	87 43.5%	113 56.5%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

ประสบการณ์ของผู้ซื้อและพฤติกรรมการมาซื้อสินค้าจะมีผลต่อการตัดสินใจในการให้
ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เช่น ความถี่ของการมาซื้อสินค้าในพื้นที่ จากตารางที่ 5.19 ผู้ที่มาซื้อ
สินค้านานๆครั้งจะเห็นด้วยกับการปิดถนนคนเดินในสัดส่วนที่มากกว่าผู้ที่มาซื้อสินค้าเป็นประจำ
ก็คือร้อยละ 82.4 กับร้อยละ 17.6 เมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มของผู้ที่เห็นด้วยกับการปิดถนน อาจจะ
เป็นเพราะการปิดถนนนั้นมักจะมีผลต่อการสัญจรและการจราจรในพื้นที่ทำให้ไม่สะดวกต่อผู้ที่มา
ใช้พื้นที่เป็นประจำ

ความสัมพันธ์อีกตัวแปรที่มีผลต่อความคิดเห็นในการปิดถนนก็คือ ประสบการณ์การมา
ร่วมงาน ดังตารางที่ 5.20 จะเห็นได้ว่าผู้ที่เคยมาร่วมงานจะเห็นด้วยในการปิดถนนมีร้อยละ 72.4
ที่เห็นด้วยกับการปิดถนนจัดงาน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย(ร้อยละ 16.1)อยู่มากเมื่อ
เปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีประสบการณ์การมาร่วมงาน และถ้ามีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มี

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสบการณ์การมาร่วมงานกับกลุ่มที่ไม่เคยมาร่วมงานพบว่า ผู้ที่ไม่เคยมาร่วมงานจะมีสัดส่วนของการที่ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 73.7 เป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่เคยมาร่วมงานที่ไม่แสดงความคิดเห็น(ร้อยละ 26.3)อยู่เกือบสามเท่า ซึ่งอาจจะเป็นเพราะประสบการณ์นั้นจะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นด้วย ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของ Foster

ตารางที่ 5.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการมาซื้อสินค้ากับความถี่ในการปิดถนนเพื่อจัดงานเทศกาล

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความคิดเห็นในการปิดถนนคนเดิน			รวม	หมายเหตุ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความคิดเห็น		
ความถี่ในการมาใช้บริการ					
- มาประจำ	22 61.1%	11 30.6%	3 8.3%	36 100%	$X^2=6.092$ $df=2$ $Sig.=0.048$ $MinE.F 6.66$ Cell with E.F/5 $= 0cell(0\%)$
	17.6%	29.7%	7.9%	18.0%	
- นานๆครั้ง	103 62.8%	26 15.9%	35 21.3%	164 100%	
	82.4%	70.3%	92.1%	82.0%	
รวม	125 62.5%	37 18.5%	38 19.0%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

ตารางที่ 5.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การมาร่วมงานกับความถี่ในการปิดถนนเพื่อจัดงานเทศกาล

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความคิดเห็นในการปิดถนนคนเดิน			รวม	หมายเหตุ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความคิดเห็น		
ประสบการณ์การมาร่วมงาน					
- เคยไป	63 72.4%	14 16.1%	10 11.5%	87 100%	$X^2=7.470$ $df=2$ $Sig.=0.024$ $MinE.F 16.10$ Cell with E.F/5 $= 0cell(0\%)$
	50.4%	37.8%	26.3%	43.5%	
- ไม่เคยไป	62 54.9%	23 20.4%	28 24.8%	113 100%	
	49.6%	62.2%	73.7%	56.5%	
รวม	125 62.5%	37 18.5%	38 19.0%	200 100%	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5.21 ผู้ซื้อที่อยู่ในกลุ่มอายุ 16-25 ปี และ 26-40 ปี จะมีความคิดเห็นที่จะให้มีการจัดรูปแบบการค้าแบบนอกระบบแบบ Informal sector(รถเข็น หาบเร่ แผงลอย) มากกว่าผู้ซื้อที่อยู่ในกลุ่มอายุ 41-70 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ตอบว่าอยากให้มีรูปแบบการค้าแบบรถเข็น-แผงลอยเหมือนเดิม แต่ผู้ซื้อที่อยู่ในกลุ่มอายุ 26-40 ปี ต้องการให้จัดรูปแบบการค้าแบบ Formal sector(ร้านค้าที่เป็นสัดส่วนอย่างถูกกฎหมาย) ในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ตอบว่าอยากให้มีการจัดร้านค้าเป็นร้านที่เป็นสัดส่วน และเมื่อดูความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยรวมแล้วพบว่า ผู้ตอบทุกกลุ่มอายุมีเปอร์เซ็นต์ของความต้องการให้มีการจัดรูปแบบการค้าแบบเดิมในบรรยากาศของรถเข็น หาบเร่ แผงลอย(Informal sector) มากที่สุด(ร้อยละ 54.3)

ตารางที่ 5.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอายุ,เหตุผลในการมาเลือกซื้อสินค้าในพื้นที่กับความคิดเห็นในการจัดรูปแบบการค้าและการให้บริการ

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความคิดเห็นในการจัดรูปแบบการค้าและการให้บริการ			รวม	หมายเหตุ
	รถเข็น แผงลอยเหมือนเดิม	เป็นร้านที่เป็นสัดส่วน	ลักษณะอื่นๆ		
กลุ่มอายุ					$X^2=12.878$ $df=4$ $Sig.=0.012$ $MinE.F 2.10$ Cell with E.F/5 $=1cell (11.1\%)$
- 16-25ปี	55 60.4%	29 31.9%	7 7.7%	91 100%	
	50.9%	40.8%	33.3%	45.5%	
- 26-40ปี	37 41.6%	39 43.8%	13 14.6%	88 100%	
	34.3%	54.9%	61.9%	44.5%	
- 41-70ปี	16 80.0%	3 15.0%	1 5.0%	20 100%	
	14.8%	4.2%	4.8%	10.0%	
รวม	108 54.3%	71 35.5%	21 10.5%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

ผู้ซื้อที่อยู่อาศัยในเขตสัมพันธวงศ์จะมีความพึงพอใจในการเข้าถึงพื้นที่สูงที่สุดคือร้อยละ 64.0 เมื่อเทียบสัดส่วนของจำนวนผู้ตอบในเขตเดียวกัน แต่ถ้าเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนของผู้ที่ตอบว่ามีความพึงพอใจต่อการเข้าถึงพื้นที่ทั้งหมดแล้วจะพบว่า ผู้ที่อยู่ในเขตอื่นๆจะมีจำนวนมากไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สุดคือ 49 คนหรือร้อยละ 62.0 และการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของผู้ที่ไม่พึงพอใจทั้งหมดกับเขตที่อยู่อาศัยพบว่า ผู้ที่อยู่ในเขตอื่นๆจะมีสัดส่วนของความไม่พึงพอใจ สูงที่สุดคือร้อยละ 69.6 เป็นเปอร์เซ็นต์ที่ต่างกันมากกับผู้ที่อยู่ในเขตสัมพันธวงศ์, ป้อมปราบ, พระนคร และ บางรัก (ดูตารางที่ 5.22)

ตารางที่ 5.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยของผู้ซื้อสินค้ากับความพึงพอใจในการเข้าถึงพื้นที่

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความพึงพอใจในการเข้าถึง			รวม	หมายเหตุ
	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ		
ที่พักอาศัยปัจจุบัน					$X^2=16.685$
- เขตสัมพันธวงศ์	16 64.0%	9 36.0%	0 0%	25 100%	df=6 Sig.=0.011
	20.3%	12.0%	0%	12.5%	MinE.F 3.22
					Cellwith E.F/5
-เขตป้อมปราบ,เขตพระนคร และเขตบางรัก	6 42.9%	5 35.7%	3 21.4%	14 100%	=1cell (8.3%)
	7.6%	6.7%	6.5%	7.0%	
- เขตอื่นๆในกรุงเทพฯ	49 40.2%	41 33.6%	32 26.2%	122 100%	
	62.0%	54.7%	69.6%	61.0%	
- นอกเขตกรุงเทพฯ	8 20.5%	20 51.3%	11 28.2%	39 100%	
	10.1%	26.7%	23.9%	19.5%	
รวม	79 39.5%	75 37.5%	46 23.0%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

การได้รับการศึกษาและกลุ่มอายุของผู้ซื้อมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในด้านการรักษาความสะอาด ผลจากแบบสอบถามกล่าวได้ว่าผู้ซื้อที่มีอายุ 41-70 ปี จะมีสัดส่วนของความพึงพอใจสูง(ร้อยละ 50) ซึ่งสูงกว่าผู้ที่มีอายุ 26-40 ปี(ร้อยละ 14.6)และอายุ 16-25 ปี(ร้อยละ 6.6) เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างผู้ที่มีกลุ่มอายุเดียวกัน (ดูตารางที่ 5.23) และสังเกตได้ว่าผู้เฝ้ากรนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่มีกลุ่มอายุ 16-25 ปี นั้นจะมีความคิดเห็นเป็นไปในทางเดียวกันกับผู้ที่มีกลุ่มอายุ 26-40 ปี ก็คือ จะมีสัดส่วนของความพึงพอใจในสัดส่วนที่น้อยกว่าความไม่พึงพอใจต้องการให้มีการปรับปรุง ซึ่งต่างกับกับผู้ซื้อที่มีกลุ่มอายุ 41-70 ปีในทางกลับกัน

ตารางที่ 5.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอายุกับความพึงพอใจในการให้บริการรักษา
ความสะอาด

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความพึงพอใจในการรักษาความสะอาด			รวม	หมายเหตุ
	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ		
อายุ					
16-25ปี	6 6.6%	45 49.5%	40 44.0%	91 100%	$X^2=25.632$ $df=4$ $Sig.=0.000$ $MinE.F 2.90$ Cell with E.F/5= 1cell (11.1%)
26-40ปี	13 14.6%	45 50.6%	31 34.8%	89 100%	
	20.7%	46.9%	53.3%	45.5%	
41-70ปี	10 50.0%	6 30.0%	4 20.0%	20 100%	
	34.5%	6.3%	5.3%	10.0%	
รวม	29 14.5%	96 48.0%	75 37.5%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

และจากตารางที่ 5.24 แสดงว่าผู้ซื้อที่ได้รับการศึกษาดำกว่าระดับอาชีวะจะมีสัดส่วนของความพึงพอใจในการรักษาความสะอาดร้อยละ 41.7 ซึ่งสูงกว่าผู้ซื้อที่ตอบว่าไม่พึงพอใจร้อยละ 20.8 ในทางกลับกันผู้ซื้อที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่าอาชีวะ(ร้อยละ 10.8)จะมีสัดส่วนความพึงพอใจในการรักษาความสะอาดน้อยกว่าผู้ที่ไม่พึงพอใจต้องการให้มีการปรับปรุง(ร้อยละ 39.8) เมื่อมีการเปรียบเทียบความพึงพอใจของกลุ่มคนที่มีการศึกษาในระดับเดียวกัน อาจเป็นเพราะว่าคนที่ได้รับการศึกษาสูงนั้นจะมีผลทำให้เกิดความพึงพอใจกับสิ่งต่างๆได้ยากกว่าคนที่ได้รับการศึกษามาน้อย เป็นไปตามคำกล่าวของ Foster ที่กล่าวว่า อายุและการศึกษาที่ได้รับมักจะมีผลต่อความพึงพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความพึงพอใจในการให้บริการ
รักษาความสะอาด

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความพึงพอใจในการรักษาความสะอาด			รวม	หมายเหตุ
	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ		
ระดับการศึกษาสูงสุด - ระดับต่ำกว่าอาชีวะ	10 41.7%	9 37.5%	5 20.8%	24 100%	$X^2=16.528$ $df=2$ $Sig.=0.000$ $MinE.F\ 3.48$ Cell with E.F/5= 1cell (16.7%)
- ระดับสูงกว่าอาชีวะขึ้นไป	19 10.8%	87 49.4%	70 39.8%	176 100%	
	34.5%	9.4%	6.7%	12.0%	
	65.5%	90.6%	93.3%	88.0%	
รวม	29 14.5%	96 48.0%	75 37.5%	200 100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

จากตารางที่ 5.25 ผู้ที่มีความพึงพอใจในการให้บริการด้านแสงสว่างระหว่างเพศหญิงและเพศชายนั้นมีสัดส่วนเท่ากัน(ร้อยละ50)เมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มของผู้ที่มีความพึงพอใจเดียวกัน แต่ถ้าสังเกตในกลุ่มของผู้ที่ไม่พึงพอใจต้องการให้มีการปรับปรุงด้านแสงสว่างนั้นจะพบว่าเพศหญิงมีสัดส่วนมากกว่าเพศชาย ก็คือเพศหญิงร้อยละ 58.3 ตอบว่าไม่พึงพอใจ เพศชายร้อยละ 41.7 ตอบว่าไม่พึงพอใจ อาจจะแสดงได้ว่าเพศหญิงต้องการแสงสว่างมากกว่าเพศชายทั้งนี้อาจมีความเกี่ยวเนื่องไปถึงความปลอดภัยในการใช้ทางเท้าอีกด้วย

ตารางที่ 5.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ซื้อกับความพึงพอใจในแสงสว่าง

ความสัมพันธ์ของตัวแปร	ความพึงพอใจในแสงสว่าง			รวม	หมายเหตุ
	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ		
เพศ					$X^2=7.575$
- หญิง	51	20	21	92	df=2
	55.4%	21.7%	22.8%	100%	Sig.=0.023
	50.0%	32.3%	58.3%	46.0%	MinE.F 16.56
					Cell with E.F/5=0cell(0%)
- ชาย	51	42	15	108	
	47.2%	38.9%	13.9%	100%	
	50.0%	67.7%	41.7%	54%	
รวม	102	62	36	200	
	51.0%	31.0%	18.0%	100%	

ที่มา: ทำการแจกสอบถามเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2544

สรุปได้ว่าปัจจัยภายในแต่ละบุคคลของผู้ซื้อสินค้านั้นมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจและความคิดเห็นในด้านต่างๆ เช่น เพศของผู้ซื้อที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในการให้บริการด้านแสงสว่าง, ที่พักอาศัยปัจจุบันมีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการรักษาความสะอาด และกลุ่มอายุของผู้ซื้อนั้นจะมีความสัมพันธ์ต่อระยะเวลาการมาซื้อสินค้า

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการปิดถนน ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นก็คือ ประสิทธิภาพการมาร่วมงานและความดีในการมาใช้บริการ ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยภายนอกที่บุคคลนั้นได้รับ

กลุ่มอายุ, ที่อยู่ปัจจุบัน, ระดับการศึกษา, ความดีในการมาซื้อสินค้านั้นเป็นปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการได้รับประสิทธิภาพในการมาร่วมงานปิดถนนด้วยเช่นกัน แต่มีเพียงกลุ่มอายุเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้นที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับรูปแบบการค้าในพื้นที่

5.3 การเปรียบเทียบปัญหาสภาพกายภาพจากการสำรวจกับความคิดเห็นของผู้ค้าและผู้ซื้อ

จากการสำรวจภาคสนามนั้นจะพบว่าสภาพกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ศึกษานั้นมีสิ่งสมควรมีการปรับปรุง ซึ่งจะนำมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ค้าและผู้ซื้อที่ได้จากการแจกแบบสอบถาม ดังนี้

ตารางที่ 5.26 แสดงการเปรียบเทียบปัญหาสภาพกายภาพจากการสำรวจกับความคิดเห็นของผู้
ค้าและผู้ซื้อ

ปัญหา	สภาพกายภาพปัจจุบัน	ความคิดเห็น ของผู้ค้า	ความคิดเห็น ของผู้ซื้อ	ข้อเสนอแนะ
ขนาดทางเท้า	ไม่ได้มาตรฐานและไม่เหมาะสมกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุงเป็นอันดับแรก
การรักษาความสะอาด	ถึงขณะมีจำนวนน้อยและไม่กระจายตำแหน่งการให้บริการ	ดีอยู่แล้ว	ดีอยู่แล้ว	เพิ่มจำนวนและกระจายตำแหน่ง
การให้บริการแสงสว่าง	มืดในบางจุดโดยเฉพาะจุดที่ไม่มีการทำการค้า	ดีอยู่แล้ว	ดีอยู่แล้ว	เพิ่มในจุดที่มืดโดยเฉพาะเส้นทางจากที่จอดรถมายังพื้นที่ค้าขาย
ความปลอดภัย	ป้อมตำรวจ 3 แห่งกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ศึกษา	ดีอยู่แล้ว	ดีอยู่แล้ว	เพียงพอและเหมาะสม
การระบายน้ำ	น้ำท่วมขังในบางจุด โดยเฉพาะที่ล้างภาชนะ	ดีอยู่แล้ว	ควรปรับปรุง	จัดตำแหน่งที่ล้างภาชนะ
โทรศัพท์สาธารณะ	มีจำนวนมากแต่คุณภาพไม่อยู่ในมาตรฐาน ไม่ได้รับการตรวจสอบและซ่อมแซม	-	ควรปรับปรุง	ควรมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ
ความแออัด	แออัดมากในช่วงคืนวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์	ดีอยู่แล้ว	-	เพิ่มพื้นที่การสัญจร
ขนาดของพื้นที่ค้าขาย	ขาดแคลนพื้นที่นั่งรับประทานอาหาร	ดีอยู่แล้ว	-	เพิ่มพื้นที่การค้า
บรรยากาศกิจกรรม	ครึกครื้นมีสีสันเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่	-	ดีอยู่แล้ว	คงบรรยากาศในรูปแบบเดิม
การเข้าถึงพื้นที่	สะดวกมากมีรถประจำทางผ่านพื้นที่หลายสายหลายเส้นทาง	ดีอยู่แล้ว	ดีอยู่แล้ว	ดีอยู่แล้ว
ที่จอดรถ	กระจายอยู่โดยรอบพื้นที่แต่ค่าบริการมีราคาแพง	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุง	ไม่ควรนำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาในพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะของกลุ่มเป้าหมายและผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องในบทที่ 5 นี้สามารถนำไปสนับสนุนข้อมูลทางกายภาพในบทที่ 4 และนำมาหาผลสรุปรวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง การจัดระเบียบ สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อมในพื้นที่ศึกษาได้ดังเช่นที่จะเสนอในบทต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

เขตสัมพันธวงศ์เป็นเขตที่อยู่ในพื้นที่ส่วนหนึ่งของพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ฝั่งตะวันออก ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายการจัดตั้งโครงการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์ ดำเนินการโดยกรุงเทพมหานคร(กทม.) ร่วมกับสำนักผังเมือง และย่านเยาวราชนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มของย่านที่มีเอกลักษณ์ชื่อเสียง และมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานของเขตสัมพันธวงศ์ แต่เดิมนั้นย่านเยาวราชมีการทำการค้ากันมากซึ่งในปัจจุบันก็ยังคงเป็นอยู่และยิ่งทวีความหนาแน่นมากขึ้น ทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะบางอย่างไม่สามารถรองรับกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ มีผู้คนมากมายเข้ามาทำกิจกรรมกันมากสภาพแวดล้อมจึงเสื่อมโทรมลงเพราะมลพิษที่เกิดขึ้น เช่น เสียง ฝุ่น ควัน น้ำเสียและขยะ ฯลฯ ทำให้ผู้ค้าและผู้ซื้อประสบปัญหาต่างๆ รัฐบาลจึงควรที่จะเข้ามาจัดระเบียบปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะเพื่อจูงใจให้ผู้ใช้บริการพึงพอใจเท่ากับการส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ย่านการค้าที่มีคุณภาพและสามารถรองรับกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้

ผู้ค้าที่ค้าขายตามทางเท้าในเวลาากลางคืนในพื้นที่ศึกษา(Food Street Chinatown)นับว่าเป็นผู้ค้ารายย่อยนอกระบบที่เป็นกลไกสำคัญตัวหนึ่งในวงจรเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลควรที่จะมีการจัดนโยบายรองรับการเจริญเติบโตของการค้าเหล่านี้ เพื่อเป็นรากฐานที่มั่นคงและเป็นตัวเชื่อมโยงระบบการค้านอกระบบกับการค้าในระบบให้มีความสัมพันธ์กันเพราะการค้าสองระบบนี้มีลักษณะพึ่งพากันอย่างชัดเจน

ในการศึกษานี้จึงมีการทำวิจัยเชิงสำรวจเพื่อให้เห็นภาพรวมของพื้นที่และเกิดความเข้าใจในปัญหาและสาเหตุของปัญหา ทราบถึงระดับความพึงพอใจในการให้บริการจากภาครัฐ ความต้องการของผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้าและบริการ เพื่อนำมาประมวลคุณภาพและเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง สิ่งที่ต้องปรับปรุงโดยเร่งด่วนให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้ใช้บริการ

6.1 ผลสรุปที่ได้จากการศึกษา

6.1.1 สรุปข้อมูลด้านผู้ค้า

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามในงานวิจัยนี้พบว่า ผู้ที่ทำการค้าเวลากลางคืนในเขตพื้นที่ศึกษานั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว ดำเนินกิจการค้าเอง ทำกิจการค้าอาหารหลักประมาณร้อยละ 48 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายโดยที่เป็นเพศหญิงประมาณร้อยละ 64 โดยเปรียบเทียบจากผู้ตอบแบบสอบถาม 122 ราย อายุโดยเฉลี่ยของผู้ค้าทั้งหมดอยู่ในช่วง 37-38 ปี ผู้ค้าส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาน้อย คือ จะอยู่ในระดับไม่ได้รับการศึกษาจนถึงระดับเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประถมศึกษาตอนปลาย มักจะเรียนวิชาซีพีที่ทำการค้าด้วยประสบการณ์ของตัวเองลองผิดลอง ถูกไม่มีระบบการค้าที่แน่นอน ในบางรายจะเป็นกิจการของครอบครัวที่ตกทอดกันมานาน แต่ก็มีแนวโน้มว่าผู้ค้ารุ่นหลังๆจะมีการศึกษาที่สูงขึ้นสามารถสังเกตได้จากผู้ค้าที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยจะมีระดับการศึกษาสูงและมีสถานภาพเป็นบุตร ญาติใกล้ชิด ผู้ค้าส่วนใหญ่มักจะมีที่พักอาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์และเขตป้อมปราบเป็นสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 82 ส่วนภูมิลำเนาของผู้ค้านั้นจะเป็นผู้ที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯประมาณร้อยละ 63 (สังเกตได้ว่ามีการย้ายถิ่นฐานจากชนบทมาสู่เมือง) และผู้ค้ามีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่นกระจายอยู่ทั่วไปยกเว้นภาคใต้และผู้ค้าที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดประมาณร้อยละ 14 ระดับรายได้ของครัวเรือนนั้นพบว่าอยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาทต่อเดือน

พฤติกรรมการค้าของผู้ค้านั้นจะทำการค้าที่เป็นอาชีพหลัก โดยที่บางรายจะทำการค้าประเภทเดียวกันนี้ด้วยในช่วงเวลากลางวัน ทำการค้ามาเป็นเวลา 1-10 ปีเป็นส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 66 เวลาในการทำการค้านั้นนิยมทำกันตั้งแต่เวลา 18.00น.ในตอนเย็นไปจนถึงเวลา 3.00 น.ในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้นเปิดกิจการทุกวันไม่มีวันหยุด แต่ถ้าจะหยุดก็จะเลือกหยุดในวันพุธเพราะว่ามีผู้มาซื้อสินค้าน้อย เจ้าของกิจการจะทำการค้าเองโดยอาศัยแรงงานจากคนในครอบครัว ผู้ค้าส่วนใหญ่ไม่ต้องเสียค่าเช่าพื้นที่ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเก็บขยะและค่าทำความสะอาดในการค้าขาย โดยเฉพาะที่เป็นพวกหาบเร่-แผงลอย แต่พวกที่เป็นรถเข็น(ตั้งอยู่กับที่)เพื่อขายอาหารบางรายจะต้องเสียค่าเช่าที่แพงมากโดยจ่ายให้กับเจ้าของร้านที่ให้เช่าพื้นที่หน้าร้านซึ่งบางรายจะรวมไปถึงค่าน้ำ ค่าไฟ แต่ส่วนใหญ่จะนำน้ำและต่อไฟมาจากบ้านที่อยู่บริเวณใกล้เคียงเอง

ผู้ค้าให้เหตุผลที่มาทำการค้าในบริเวณนี้ก็เพราะ ใกล้บ้าน เป็นย่านที่มีกำลังซื้อสูงและเดินทางมาค้าขายสะดวก ส่วนเหตุผลที่เลือกมาทำการค้าในเวลากลางคืนก็เพราะเป็นย่านที่บรรยากาศคึกคักและมีคนรู้จักแนะนำให้มาทำ ผู้ค้าส่วนใหญ่จะเห็นว่าการค้าช่วงนี้ลดลงเพราะเศรษฐกิจไม่ดี คนมาซื้อน้อยผู้คนประหยัดมากขึ้น ในการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปิดถนนเพื่อจัดงานเทศกาล ผู้ค้าประมาณร้อยละ 65 จะเห็นด้วยกับการปิดถนนเพราะจะทำให้มีผู้คนเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น ดูครึกครื้นและส่งเสริมให้เป็นเทศกาลเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ โดยปกติแล้วผู้ค้าประมาณร้อยละ 59 เคยเข้าร่วมในงานกิจกรรมการปิดถนนเพื่อเทศกาลและได้ทำการค้าขายในตำแหน่งที่เคยค้าขายอยู่เดิม ในด้านความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการทำการค้าได้รุ่งก็คือช่วงเวลา 18.00 น.ในตอนเย็นไปจนถึงเวลา 6.00 น.ในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้นนั้นผู้ค้าประมาณร้อยละ 56 เห็นด้วยด้วยเหตุผลหลักๆก็คือเพิ่มโอกาสทางการค้ามากขึ้น

ด้านการจัดระเบียบการค้าขายผู้ค้าประมาณร้อยละ 61 เห็นด้วยที่จะมีการตีเส้นแบ่งพื้นที่ค้าขายให้เป็นสัดส่วนและตำแหน่งของแผงค้าที่แน่นอน เพราะจะดูเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น ง่ายต่อการจัดเก็บรักษาความสะอาด ส่วนการที่เสนอให้มีการปรับระดับทางเท้ากับระดับถนนเพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้มีพื้นที่ค้าขายและทางเดินสาธารณะมากขึ้นผู้ค้าประมาณร้อยละ 56 เห็นด้วย การสอบถามเกี่ยวกับการเสนอให้มีการจัดตำแหน่งปลั๊กไฟ-น้ำประปาของแต่ละแผงให้เป็นสัดส่วนและมีตำแหน่งที่แน่นอนมีผู้ค้าเพียงร้อยละ 35 ที่เห็นด้วยเพราะดูสะอาดเป็นระเบียบ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ค้าประมาณร้อยละ 45 ไม่แสดงความคิดเห็นในข้อนี้

ผลสรุปจากการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวกสาธารณะในการทำการค้ากลางคืน

สิ่งที่ผู้ค้าต้องการให้ปรับปรุง ได้แก่

1. ขนาดของทางเท้า
2. ที่จอดรถและค่าบริการ
3. ค่าเช่าพื้นที่
4. ความแออัดของกิจกรรม
5. กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ

และสิ่งที่ผู้ค้ามีความพึงพอใจคืออยู่แล้วแต่ต้องการให้จัดระเบียบให้ดียิ่งขึ้น คือ

6. การระบายน้ำ
7. ขนาดของพื้นที่ค้าขาย
8. ความปลอดภัย
9. การรักษาความสะอาด
10. การให้บริการแสงสว่าง

ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ค้าที่พบได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ค้า ประสบการณ์ในการทำการค้า

ผลของการสำรวจเชิงวิเคราะห์ของผู้ค้านี้สามารถสรุปได้ว่า ผู้ค้าขายส่วนใหญ่ในพื้นที่ศึกษาจัดได้ว่าเป็นผู้ค้ารายย่อยนอกระบบ (Petty Commodity) ตรงตามนิยามที่ Mac Ewen Scott ได้นิยามว่า "Petty Commodity Production" ก็คือ การผลิตสินค้าเพื่อขายในตลาด ที่มีส่วนประกอบดังนี้

1. ดำเนินการผลิตโดยเจ้าของกิจการโดยตรง
2. เป็นการผลิตขนาดเล็กทั้งในด้านของผลผลิต ขนาดแรงงาน ทุน และเทคโนโลยี (ดูตารางที่ 6.1)

อีกทั้งยังสามารถจัดเป็นกิจกรรมหาบเร่หรือ Street Vendor ก็ได้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการค้าแบบ Informal Sector ที่ระบุว่าเป็นกิจกรรมของการขายอาหาร เสื้อผ้า หนังสือพิมพ์ เครื่องใช้ จิปาถะ ฯลฯ เป็นกิจกรรมที่มีอิสระทางการตลาดมากแต่มีการแข่งขันสูงและส่วนใหญ่พื้นที่ประกอบการจะเป็นพื้นที่สาธารณะขยายตัวไปตาม 2 ฟากถนนสำหรับคุณภาพของสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวกนั้นส่วนใหญ่จะมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลางสามารถตอบสนองความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องการของผู้ค้าได้แต่ไม่ทั่วถึง ถ้ามีการปรับปรุงจัดระเบียบก็จะทำให้คุณภาพในการบริการเหล่านี้ตอบสนองความต้องการของผู้ค้าได้เพียงพอ

ตารางที่ 6.1 แสดงการเปรียบเทียบข้อพิจารณาลักษณะการค้าของแต่ละกลุ่มแนวความคิดที่เกี่ยวกับการค้าในระบบกับลักษณะการค้าในพื้นที่ศึกษา

ข้อพิจารณา	กลุ่มของ Economic Dualism	กลุ่มของ Underground Economy	กลุ่มของ Petty Commodity	กลุ่มการค้าในพื้นที่ศึกษา
- กิจการขนาดเล็ก	●	●	●	●
- ความสะดวกต่อการทำการค้าและการเข้าถึง	●			●
- การผลิตสินค้าและบริการเพื่อขายในระบบตลาด		●	●	●
- วิธีการผลิตและดำเนินกิจการโดยเจ้าของโดยตรง	●	●	●	●
- ให้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่	●	●	●	●
- การแบ่งระดับงานภายในกิจการต่ำ, มีกรรมจ้างงานไม่มากไปกว่า 5 คน	●		●	●
- ประยุกต์การใช้เทคโนโลยีแบบง่าย ๆ	●		●	●
- อาศัยทักษะที่ไม่ได้ศึกษามาจากโรงเรียน	●			●
- อาศัยทรัพยากรและตลาดในท้องถิ่น	●			●
- ความเป็นอิสระทางการตลาด, มีการแข่งขันทางการค้าสูง	●		●	●
- เกิดการย้ายถิ่นจากชนบทมาสู่เมืองของผู้ประกอบการ	●			●
- ใช้เงินในการลงทุนต่ำ	●		●	●
- ผู้ประกอบการมีรายได้ในเกณฑ์ต่ำ	●			
- ไม่มีการจัดทะเบียนสถานประกอบการ	●	●	●	●
- ไม่จ่ายภาษี	●	●	●	●
- หลีกเลี่ยงกฎหมาย เช่น กฎหมายแรงงาน, กฎหมายสวัสดิการสังคม		●		
- ไม่มีความมั่นคงปลอดภัย	●	●		
- ไม่ถูกบันทึกในบัญชีรายได้ประชาชาติ	●	●	●	●

ที่มา : จากการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.2 สรุปข้อมูลด้านผู้ซื้อ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ซื้อสินค้าและบริการส่วนใหญ่เป็นเพศชายประมาณร้อยละ 54 เปรียบเทียบจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 ราย อายุเฉลี่ยของผู้ซื้อสินค้าและบริการทั้งหมดจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 29-30 ปี เป็นวัยทำงานมีรายได้เป็นของตัวเอง โดยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือลูกจ้างเอกชนประมาณร้อยละ 38 ผู้ซื้อส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สูงร้อยละ 62 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและร้อยละ 20.5 จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ภูมิสำเนาของผู้ซื้อสินค้าและบริการประมาณร้อยละ 56 จะอยู่ในกรุงเทพฯ และมีที่พักอาศัยปัจจุบัน อยู่ในกรุงเทพฯ ร้อยละ 80

ผู้ซื้อสินค้าและบริการจะมีพฤติกรรมมาซื้อสินค้าโดยสรุปคือ ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามก็คือร้อยละ 51 จะเลือกเดินทางมาซื้อสินค้าและบริการโดยใช้บริการของระบบขนส่งมวลชน ซึ่งจะเท่ากันกับการเลือกเดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนบุคคล ส่วนใหญ่จะมาซื้อสินค้าและบริการมาเป็นเวลา 1-5 ปีประมาณร้อยละ 37 ซึ่งความถี่ในการมาซื้อสินค้าและบริการก็คือ ผู้ซื้อร้อยละ 64 จะมาซื้อสินค้านานๆ ครั้งและในแต่ละครั้งจะมา 2-3 คนต่อหนึ่งกลุ่ม ผู้ซื้อสินค้าประมาณร้อยละ 57 ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม 200 ราย ไม่เคยมาร่วมงานปิดถนนเพื่อจัดงานเทศกาล

ในด้านความคิดเห็นต่างๆ ผู้ซื้อสินค้าและบริการได้ให้เหตุผลในการมาเลือกซื้อสินค้าในพื้นที่ศึกษา ก็เพราะว่า อาหารอร่อยคุณภาพดีและมีให้เลือกหลายชนิด แต่เหตุผลที่ผู้ซื้อสินค้าและบริการเลือกตอบน้อยที่สุดประมาณร้อยละ 4 ก็คือ ราคาถูก ส่วนกิจกรรมการปิดถนนเพื่อจัดงานเทศกาลผู้ซื้อสินค้าและบริการประมาณร้อยละ 63 เห็นด้วยที่จะให้มีการปิดถนนเพื่อจัดงาน ทั้งๆ ที่ผู้ซื้อสินค้าและบริการประมาณร้อยละ 44 เท่านั้นที่เคยมีประสบการณ์มาร่วมงานปิดถนนในงานเทศกาล แต่ผู้ที่เห็นด้วยก็ให้เหตุผลเพิ่มเติมด้วยว่าไม่ควรมีการจัดงานบ่อยๆ ควรที่จะจัดเฉพาะวันสำคัญ เนื่องจากการปิดถนนมีผลกระทบต่อจราจรโดยรอบและผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง รูปแบบกิจกรรมการค้าที่ผู้ซื้อสินค้าและบริการต้องการให้เป็นมากที่สุด(ประมาณร้อยละ 54) ก็คือ รูปแบบการค้าแบบเดิมที่เป็นรถเข็น หาบเร่ แผงลอย แต่ให้เน้นไปที่ความสะดวกเป็นระเบียบและปลอดภัยจากรถที่วิ่งไปมา

ผลสรุปในการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าและบริการที่มีต่อสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวกสาธารณะในเวลากลางคืนนั้น

สิ่งที่ผู้ซื้อสินค้าและบริการมีความต้องการให้ปรับปรุง ได้แก่

1. ที่จอดรถและค่าบริการ
2. ขนาดของทางเท้า
3. การรักษาความสะอาด
4. การบริการด้านการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์สาธารณะ
5. การระบายน้ำ

และสิ่งที่มีคุณภาพพอสมควรแต่ควรมีการจัดระเบียบให้ดียิ่งขึ้น คือ

6. ความปลอดภัย
7. การเข้าถึงพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. การให้แสงสว่างสาธารณะตามจุดต่างๆ

9. บรรยากาศของกิจกรรม

การวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าและบริการที่มีต่อสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวกสาธารณะในเวลากลางคืน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ที่อยู่อาศัย และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการเปิดถนนเพื่องานเทศกาล ได้แก่ อายุ การศึกษา ที่อยู่อาศัย ระยะเวลาการมาซื้อสินค้า ความถี่ในการมาซื้อสินค้า และประสบการณ์การมาร่วมงานเปิดถนน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดรูปแบบการค้า ได้แก่ อายุ

6.1.3 สรุปการเปรียบเทียบปัญหาด้านกายภาพกับความคิดเห็นผู้ค้าและผู้ซื้อ

สิ่งที่เป็นปัญหาด้านกายภาพและผู้ค้าผู้ซื้อที่มีความคิดเห็นให้ควรมีการปรับปรุงเป็นสิ่งแรกคือ ขนาดทางเท้า ส่วนการระบายน้ำ โทรศัพท์สาธารณะ ความแออัด ขนาดของพื้นที่ค้าขายนั้นควรปรับปรุงในด้านคุณภาพ และการรักษาความสะอาด การให้บริการแสงสว่าง ความปลอดภัย และที่จอดรถนั้นควรมีการจัดระเบียบให้ดีขึ้น ส่วนสิ่งที่ดีอยู่แล้วได้แก่ บรรยากาศของกิจกรรมและการเข้าถึงพื้นที่

สามารถสรุปรวมได้ว่า ผู้ที่มาซื้อสินค้าและบริการนั้นยังคงพึงพอใจในรูปแบบการค้าแบบเดิม แต่ต้องการให้มีการปรับปรุงจัดระเบียบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะให้ดียิ่งขึ้นและสามารถรองรับตอบสนองความต้องการของผู้ที่มาทำกิจกรรมในพื้นที่จำนวนมากได้

6.2 ข้อเสนอแนะในการจัดระเบียบและปรับปรุง

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงสภาพของผู้ค้า ผู้ซื้อสินค้าและบริการ และระดับความพึงพอใจในการบริการอำนวยความสะดวกสาธารณะ คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในเวลากลางคืน สามารถนำข้อมูลต่างๆเหล่านี้มาวางแผนทางการเสนอแนะเพื่อจัดระเบียบและปรับปรุง โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

6.2.1 ด้านนโยบายและกฎระเบียบ

การจัดการด้านนโยบายนั้นควรที่จะมีการแบ่งนโยบายหลักๆออกเป็น นโยบายควบคุมและนโยบายเพื่อการส่งเสริมกิจกรรมการค้าบนกระดานในพื้นที่ ได้แก่

6.2.1.1 นโยบายควบคุม

ควรมีนโยบายในการดูแลตรวจสอบผู้ค้าให้ปฏิบัติตามข้อบัญญัติ 10 ประการของแผนล่อยจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะ หลักเกณฑ์แนวทางและวิธีการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอยพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด พ.ศ.2535 เป็นต้น โดยมีการตรวจสอบดูแลอย่างสม่ำเสมอและมีการให้ใบรับรองจากทางเขต และควรมีการปรับปรุงด้านกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. กฎในการรักษาความสะอาดและการระบายน้ำ ควรจะมีการกำหนดตำแหน่งของการเทน้ำทิ้งให้เป็นที่เป็นทางและมีการดูแลความสะอาดโดยรอบของแผงค้าในขอบเขตของแต่ละผู้ค้าที่มีการตีเส้นแบ่งเอาไว้ อีกทั้งกฎในการดูแลรักษาความสะอาดส่วนรวมที่ผู้ค้าและผู้ซื้อต้องปฏิบัติร่วมกัน

2. กฎในการรักษาความปลอดภัย เสนอให้มีการบริการจัดสายตรวจตลอดเวลาดูแลตรวจตราในพื้นที่ ดังเช่น Sir Robert Peel กล่าวเอาไว้ว่า การปรากฏตัวของตำรวจสายตรวจย่อมมีผลยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรม เพราะเกรงกลัวการจับกุม

(จากการทบทวนวรรณกรรมบทที่2) ควรจะมีการจัดอบรมพ่อค้าแม่ค้าให้รู้จักวิธีป้องกันอาชญากรรมเพิ่มแสงสว่างให้เพียงพอในทุกๆจุดโดยเฉพาะจากที่จอดรถมาจนถึงบริเวณร้านค้าและตามซอยต่างๆ และจัดอบรมให้ผู้ค้ารู้วิธีการป้องกันภัยและการปฏิบัติการณ์เบื้องต้นเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้

6.2.1.2 นโยบายส่งเสริมสนับสนุน

การค้ำนอกระบบนั้นควรได้รับการส่งเสริมดูแลจากหน่วยงานภาครัฐในบางส่วน เสนอว่าควรมีการจัดนโยบายในบริการให้ความสะดวกและจัดระเบียบเพื่อการค้า เช่น

1. จัดทำตำแหน่งปลั๊กไฟฟ้า-น้ำประปาให้แต่ละร้านในตำแหน่งที่แน่นอนเป็นสัดส่วนและมีนโยบายในการจัดเก็บค่าบริการอย่างเป็นธรรม ถึงแม้ว่าผลของแบบสอบถามจะพบว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยและไม่แสดงความคิดเห็นอยู่ในเปอร์เซ็นต์ที่ใกล้เคียงกัน อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ค้ากลัวว่าจะต้องมีการเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในราคาแพงและคิดว่าเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณการปฏิบัติงานจริงเป็นไปได้ยาก แต่ก็เสนอว่าควรจะมีนโยบายการจัดทำเพราะโดยปกติผู้ค้าก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้อยู่แล้วเพียงแต่เสนอให้ภาครัฐเข้ามาจัดการให้เป็นระเบียบมากขึ้น หรือผู้ค้าอาจจะมีการรวมตัวกันระหว่างผู้ค้าในช่วงเวลากลางคืนด้วยกันจัดตั้งเป็นองค์กรหรือกลุ่มตัวแทนที่เป็นนิติบุคคลสำหรับผู้ค้าที่มีอำนาจในการตกลงกับทางเขตหรือหน่วยราชการ เพื่อดำเนินการเรื่องค่าใช้จ่ายในการติดตั้งปลั๊กไฟฟ้าและน้ำประปา รวมทั้งตกลงเรื่องการจ่ายค่าบริการในแต่ละเดือน

2. นโยบายในการจัดสถานที่ให้สะอาดสวยงาม ได้แก่ การตกแต่งดูแลเฟอร์นิเจอร์บาทวิถีต่างๆ เช่น ที่นั่งสาธารณะ ต้นไม้ เสาไฟ ถึงขยะ ห้องน้ำสาธารณะฯลฯ รวมไปถึงจนถึงการจัดชุดบริการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวด้วย

นโยบายส่งเสริมการค้านี้มีได้จัดทำเพื่อที่จะเปลี่ยนการค้ำนอกระบบให้มาเป็นการค้าในระบบ แต่จัดทำเพื่อส่งเสริมให้มีการประกอบการค้าเป็นไปได้อย่างสะดวก สามารถควบคุมต้นทุนผลิตได้ เป็นการจูงใจให้ผู้มาซื้อสินค้าและบริการในพื้นที่มากยิ่งขึ้น เกิดการกระจายรายได้ให้ผู้ประกอบการรายย่อยเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจแบบทุนนิยมทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.2 ด้านกายภาพ

ในการจัดระเบียบปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะในเวลา กลางคืนควรที่จะมีการจัดแบ่งคุณภาพออกเป็น 2 ส่วน ก็คือ คุณภาพปานกลางหรือดีอยู่แล้วให้ จัดระเบียบการใช้งานให้เรียบร้อยและสะดวกต่อการใช้งาน และคุณภาพปานกลางหรือไม่ดีให้มีการซ่อมแซมปรับปรุงให้มีคุณภาพดีขึ้นเพียงพอต่อการรองรับการใช้งาน มีรายละเอียดดังนี้

6.2.2.1 การจัดระเบียบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณะ ยกตัวอย่างเช่น

1. การให้แสงสว่างสาธารณะตามจุดต่างๆ ระดับความพึงพอใจโดยรวมของผู้ใช้บริการอยู่ในระดับปานกลางจนเกือบสูง ซึ่งมีการให้แสงสว่างตามสองข้างทางถนนยาวราชที่เป็นแหล่งของ ร้านค้านั้นสว่างดี แต่เสนอให้มีการเพิ่มเติมการให้แสงสว่างตามทางเดินที่อยู่ในซอย บริเวณที่จอดรถและระยะทางจากที่จอดรถมาถึงพื้นที่ที่เป็นร้านค้าให้สว่างมากขึ้นด้วย

2. การให้บริการด้านความปลอดภัย ในพื้นที่ที่มีการให้บริการของป้อมตำรวจและจุดตรวจ อยู่ 2 จุดนั้นเพียงพอต่อการบริการ ซึ่งจากการสำรวจพบว่าปัญหาการรถชิงวิ่งราวและปัญหา อาชญากรรมนั้นมีจำนวนน้อยไม่เป็นปัญหามากนัก แต่ส่วนใหญ่จะได้รับอันตรายจากการเฉี่ยวชน จากยวดยานบนถนน เสนอว่าควรที่จะปรับแต่งระดับและขนาดของทางเท้ากับถนนเพื่อที่จะจัด ตำแหน่งการตั้งรถเข็น หาบเร่-แผงลอยอยู่ด้านนอกและจัดพื้นที่ให้ผู้ซื้อสัญจรบนทางเท้าเดิมที่อยู่ ด้านในระหว่างร้านค้ากับตำแหน่งรถเข็น (ดูรายละเอียดจากแบบเสนอแนะการปรับปรุงทางเท้า)

3. ความแออัด ขนาดพื้นที่ค้าขายและบรรยากาศของกิจกรรม เสนอว่าควรมีการตีเส้น แบ่งขอบเขตและตำแหน่งที่แน่นอนซึ่งเดิมนั้นก็มีการตีเส้นอยู่แล้วแต่ไม่ชัดเจน เพื่อความเป็น ระเบียบง่ายต่อการจัดเก็บทำความสะอาดและป้องกันปัญหาการทะเลาะแย่งที่ระหว่างผู้ค้าด้วยกัน สภาพโดยรวมของการทำกิจกรรมนั้นดูแออัดเพราะพื้นที่น้อยแต่ผู้ที่มาทำกิจกรรมซื้อขายมาก แต่ จากการสำรวจความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากผู้ค้าให้เหตุผลว่าคนยิ่งมากการค้ายิ่งดี และผู้ซื้อก็สนุกสนานกับบรรยากาศการซื้อขายแบบนี้จึงเลือกมาซื้อสินค้าที่นี่ จึงเสนอว่าควรมีการ ปรับปรุงทางเท้าให้กว้างขึ้นเพื่อที่จะมีพื้นที่ในการทำกิจกรรมมากขึ้นและรองรับผู้คนได้เพียงพอ ความหนาแน่นจะลดลง

6.2.2.2 การปรับปรุงคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก

1. ขนาดของทางเท้า ถ้ามีการใช้งานเฉพาะเพื่อรองรับผู้คนที่สัญจรผ่านไปมาขนาดของ ทางเท้าก็คือว่าเพียงพอต่อการใช้งาน แต่ถ้ามีการทำกิจกรรมการค้าขายเพิ่มเติมบนทางเท้าแล้ว เป็นผลทำให้ระดับความพึงพอใจในการใช้งานต่ำ ก็คือพื้นที่การใช้งานไม่เพียงพอทำให้ผู้คนที่ต้อง ลงมาเดินบนไหล่ทางจึงเกิดผลกระทบในด้านความปลอดภัยจากยวดยานบนถนน เสนอว่าควรที่จะ มีการจัดปรับระดับพื้นผิวของทางเท้าให้มีระดับที่สม่ำเสมอและจัดแต่งช่องทางเดินรถให้เป็น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Flexible Lane เพื่อเป็นทางเดินรถในตอนกลางวันและเป็นพื้นที่ทำการค้าในช่วงเวลาที่กำหนดโดยแบ่งแยกด้วยชนิดของพื้นผิวที่ปูบนทางเท้าและถนนและเสาบอกตำแหน่ง เนื่องจากไม่สามารถแยกทางเดินเท้าและทางเดินรถให้แยกขาดออกจากกันโดยสิ้นเชิงได้เพื่อประโยชน์ในด้านความปลอดภัย ก็ควรที่ปรับให้มีการใช้งานร่วมกันได้อย่างเหมาะสม (ดูรายละเอียดจากแบบเสนอแนะการปรับปรุงทางเท้า)

2. ที่จอดรถ จากการสำรวจที่จอดรถในพื้นที่จะมีจำนวนมากแต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นของเอกชนและวัดเป็นผู้ดำเนินการซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการให้บริการในราคาแพง (ดูตารางที่ 4.2 ในบทที่ 4) และต้องเดินเป็นระยะทางพอสมควรทำให้การบริการในส่วนนี้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำที่สุดเมื่อเทียบจากการอำนวยความสะดวกในด้านอื่นๆ เนื่องจากผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้าและบริการต้องการให้มีที่จอดรถโดยไม่ต้องเสียค่าบริการหรือให้มีการเก็บค่าบริการในอัตราที่น้อยลงในจำนวนที่มากขึ้น จากการสำรวจการเพิ่มจำนวนสถานที่จอดรถภายในพื้นที่นั้นมีความเป็นไปได้ต่ำมาก เนื่องจากเขตสัมพันธวงศ์มีพื้นที่ว่างเหลือน้อยมาก จึงเสนอให้มีการจอดรถนอกสถานที่บริเวณโดยรอบนอกเขตและจัดให้มีการบริการของรถรับ-ส่งจากที่จอดรถมายังบริเวณร้านค้าในพื้นที่แบบสะดวก ปลอดภัยและราคายุติธรรม เป็นการส่งเสริมไม่ให้มีการนำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมากได้อีกด้วย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในช่วงเวลาทำการค้าไม่ควรให้มีการจอดรถบนไหล่ทางโดยเฉพาะบริเวณที่มีการตั้งรถเข็น หาบเร่-แผงลอยอยู่อย่างหนาแน่นเพราะการจอดรถบนไหล่ทางจะทำให้เกิดการจราจรติดขัดมากเป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษต่างๆ เช่น ควันเสีย เสียงฝุ่นละออง ฯลฯ และควรที่จะมีการติดตั้งห้องน้ำสาธารณะไว้เพื่อบริการตามตำแหน่งต่างๆ อีกด้วย

3. การบริการในด้านการสื่อสาร(โทรศัพท์สาธารณะ) จากการสำรวจจำนวนของโทรศัพท์สาธารณะมีจำนวนมาก แต่ตำแหน่งของตู้โทรศัพท์นั้นจะอยู่รวมกันในตำแหน่งที่แสงสว่างไม่เพียงพอและเปลี่ยวไม่มีผู้คนผ่านไปมามากนัก (ดูแผนที่ 4.6 ในบทที่ 4) และจากแบบสอบถามพบว่าคุณภาพของโทรศัพท์สาธารณะนั้นต่ำมากส่วนใหญ่จะใช้ไม่ได้ เสนอให้มีการกระจายตำแหน่งของโทรศัพท์ให้กระจายอยู่ทั่วไปสามารถเข้ามาใช้งานได้สะดวก เพิ่มแสงสว่างให้ตำแหน่งที่ไม่เพียงพอและมีการตรวจสอบคุณภาพของโทรศัพท์อยู่เสมอ

4. การระบายน้ำ ระดับความพึงพอใจในการระบายน้ำนั้นอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยโดยรวม เนื่องจากถ้ามีฝนตกต่อเนื่องจะระบายน้ำไม่ทันเกิดน้ำท่วมขัง จึงควรเพิ่มขนาดท่อระบายน้ำให้ใหญ่ขึ้นและจัดตำแหน่งบ่อพักรวมทั้งขนาดของบ่อพักให้เหมาะสมต่อการใช้งาน อีกสาเหตุหนึ่งก็คือผู้ค้าบางรายมีการล้างภาชนะและเทน้ำทิ้งไม่เป็นที่ทำให้เกิดน้ำขังและเน่าเสียส่งกลิ่นเหม็นในบางจุดของพื้นที่ ควรจะมีการจัดตำแหน่งที่ล้างภาชนะและเทน้ำทิ้งให้เป็นสัดส่วนและมีการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลเป็นระยะๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 แบบเสนอแนะในการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการค้า

ในการเสนอแนะรูปแบบเพื่อปรับปรุงพื้นที่เพื่อการค้านั้นได้เสนอแนะใน 3 ทางเลือก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงที่เหมาะสมกับพื้นที่และงบประมาณ ซึ่งได้แก่

6.3.1 ปรับปรุงทางเท้าและทางเดินรถให้เป็น Flexible Lane

6.3.1.1 แบบถาวร

ในแบบถาวรนี้จะมีความสวยงามเป็นระเบียบและปลอดภัยจากยานพาหนะแต่ใช้งบประมาณค่อนข้างสูง เนื่องจากการปรับสภาพของช่องทางเดินรถให้เป็นพื้นที่ค้าขายในบางช่วงเวลา ซึ่งจะแสดงตำแหน่งของพื้นที่โดยการติดตั้งอุปกรณ์ถาวร (ดูภาพที่ 6.1-6.5) โดยผู้ค้าจะค้าขายบนพื้นที่ของ Flexible lane ในตำแหน่งและเวลาที่กำหนด เช่น 18.00 น.-3.00 น. (เปิดช่องทางเดินรถ 2 ช่องทาง) ส่วนผู้ซื้อนั้นจะนั่งรับประทานอาหารและสัญจรบนพื้นที่ทางเท้าเดิม

6.3.1.2 แบบกึ่งถาวร

เป็นเพียงการปรับปรุงพื้นผิวทางเท้าให้ได้ระดับและมีสภาพดี ส่วน Flexible lane นั้นจะใช้การทาสีและการตีเส้นบอกเขต โดยมีการค้าขายและสัญจรในตำแหน่งและเวลาเช่นเดียวกับแบบถาวร แบบกึ่งถาวรนี้จะใช้งบประมาณที่ต่ำกว่า

6.3.2 การย้ายพื้นที่ค้าขายให้ออกไปจากถนนสายหลัก

ดำเนินการให้มีการย้ายพื้นที่การค้าไปจากถนนสายหลัก(ถนนเยาวราช) โดยให้เข้าไปทำการค้าในถนนสายรองตามตรอกและซอยต่างๆ แล้วปิดให้เป็นถนนคนเดินห้ามมิให้มีการเดินรถเข้า-ออกในช่วงเวลาที่กำหนดให้เป็นช่วงเวลาทำการค้า (ดูภาพที่ 6.6)

6.3.3 การปิดถนนเพื่อการค้า

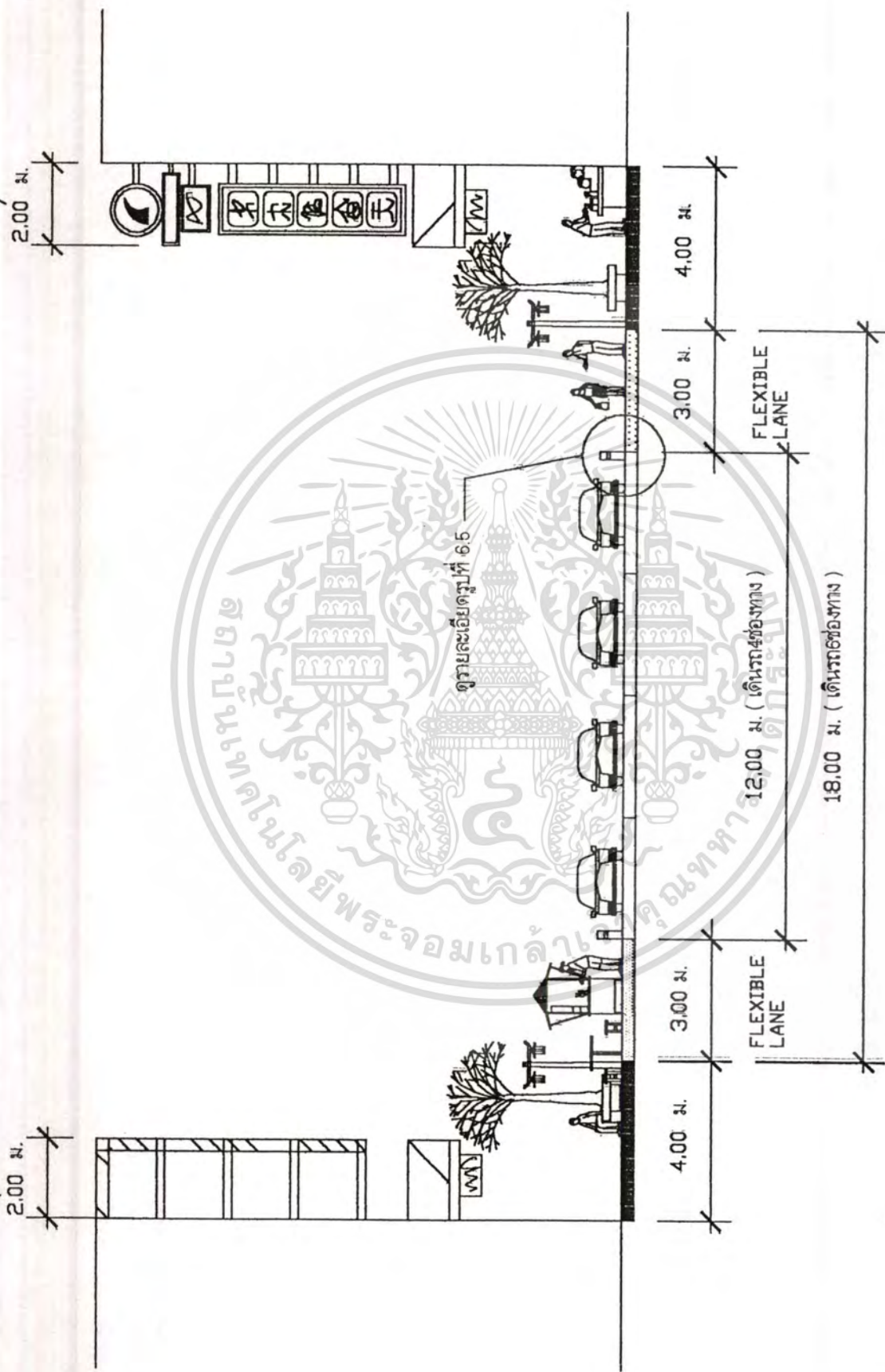
การค้าขายยังคงอยู่ในพื้นที่เดิม แต่เสนอให้มีการปิดถนนในช่วงเวลาที่กำหนดโดยอาจจะปิดแค่เพียงบางช่วงของถนนที่มีการทำการค้าอยู่นาน เช่น ช่วงถนนเยาวราชในจุดติดกับถนนมังกรไปจนถึงถนนเยาวราชในจุดติดกับถนนผดุงด้าว นอกจากนี้บริเวณนี้ให้มีการเดินรถตามปกติ (ดูภาพที่ 6.7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 6.1 แสดงแบบตัวอย่างพื้นที่การปรับปรุงทางเท้า 2 ฝั่งถนนเยาวราช (ฝั่งรวม)
 ไม่วากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

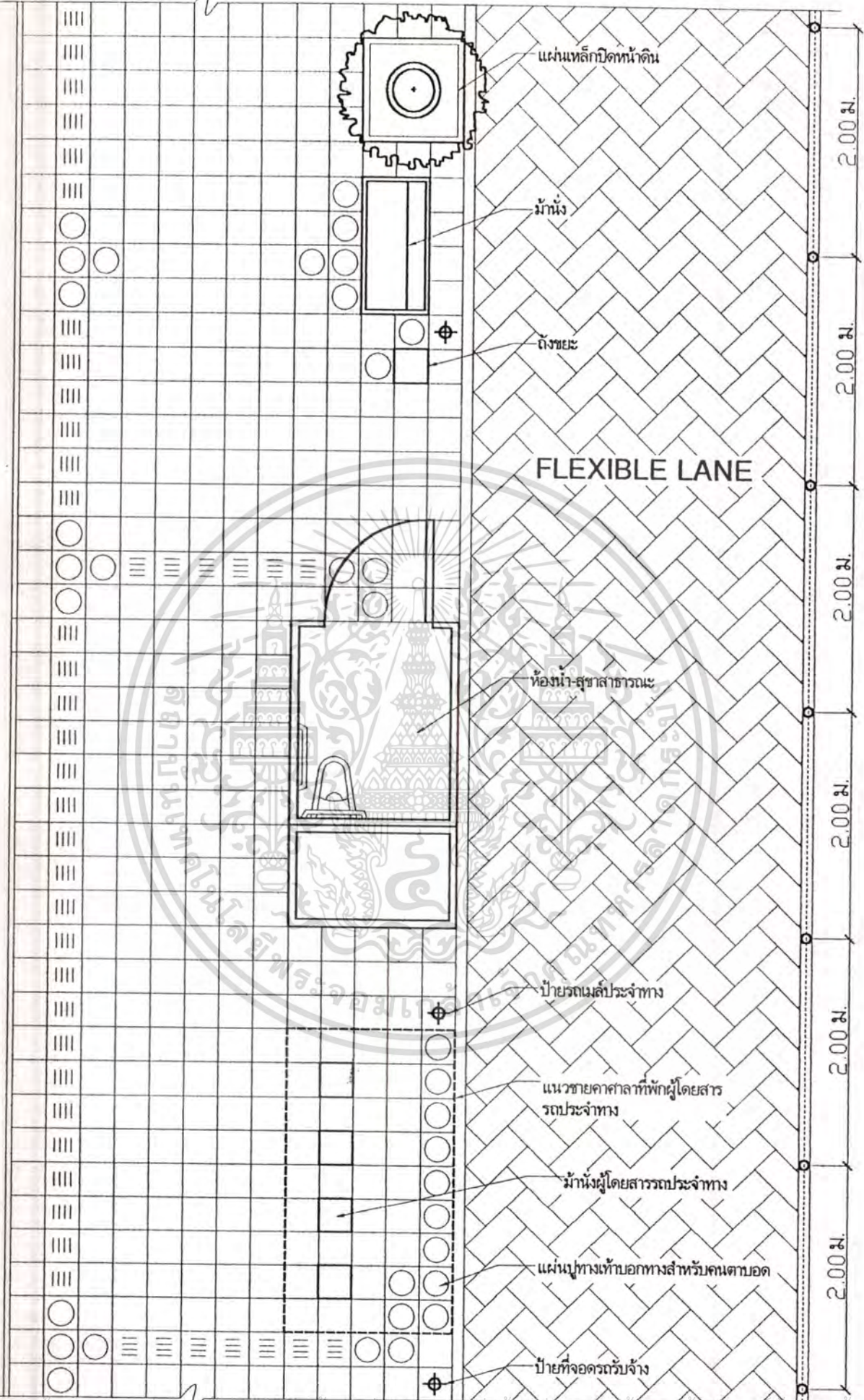
ระยะที่อนุญาตให้ยื่นป้ายโฆษณา

ระยะที่อนุญาตให้ยื่นป้ายโฆษณา

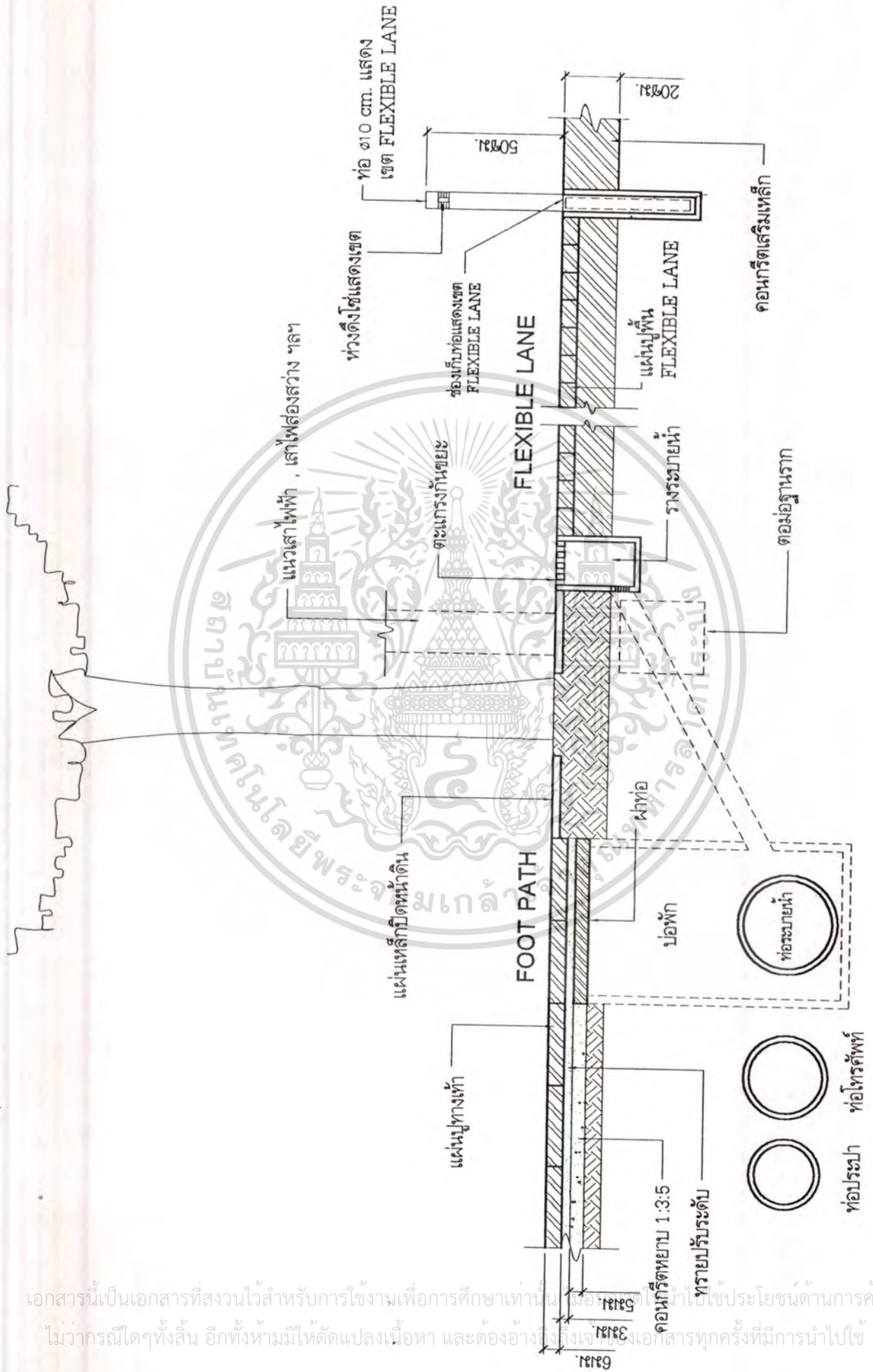
ภาพที่ 6.2 แสดงตัวอย่างการปรับปรุงทางเท้า 2 ฝั่งถนนเยาวราช (รูปตัด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

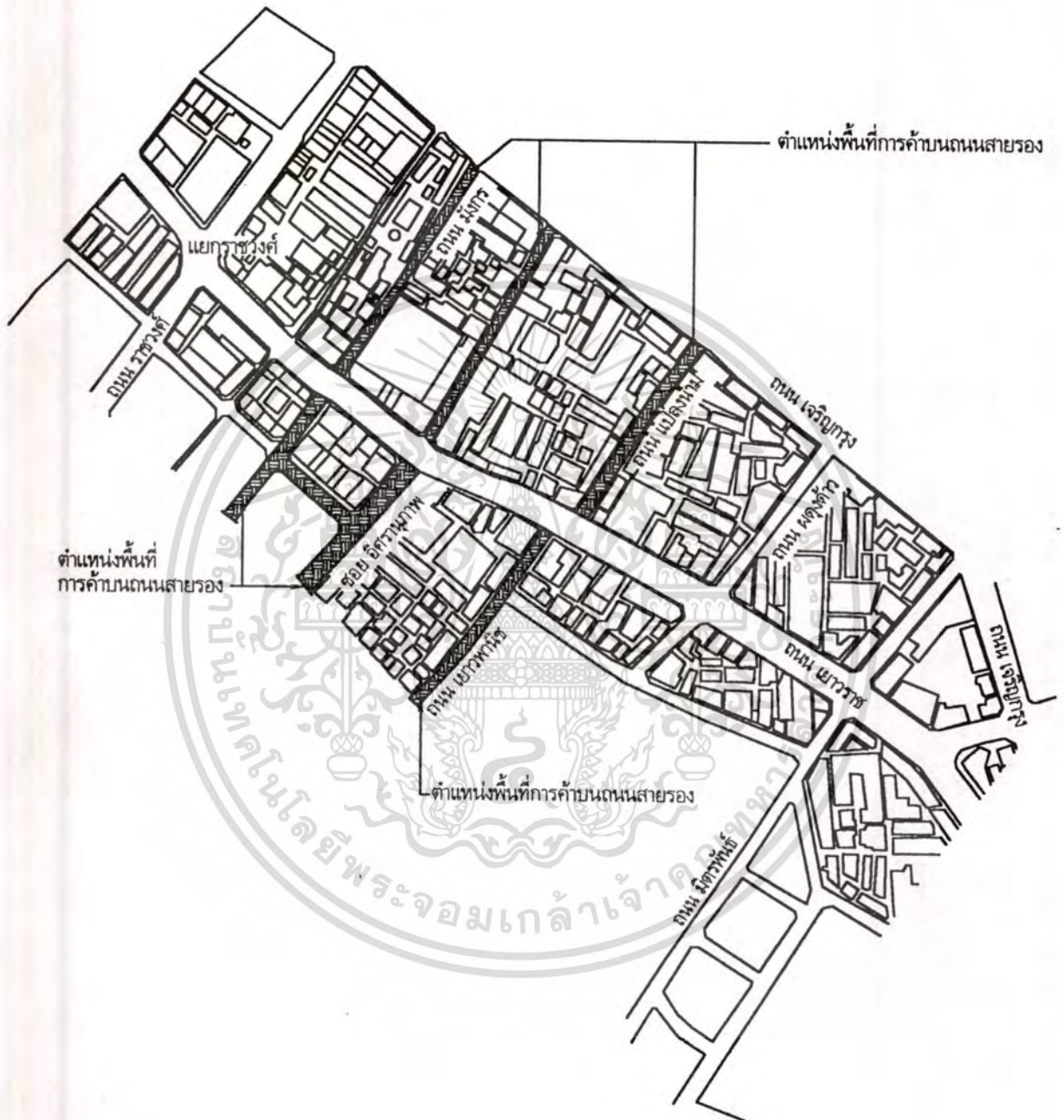
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ภาพที่ 6.4 แสดงแบบตัวอย่างผังทางเท้าแบบกว้าง 4.00 เมตร (รายละเอียดส่วน ข)

ภาพที่ 6.5 แสดงแบบตัวอย่างรายละเอียดทางเท้าและ FLEXIBLE LANE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอาจนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.6 แสดงตัวอย่างตำแหน่งการย้ายพื้นที่การค้าจากถนนสายหลักมาสู่ถนนสายรอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.7 แสดงตัวอย่างพื้นที่การปิดถนนเพื่อการค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากแบบเสนอแนะเป็นเพียงแบบคร่าวๆ สามารถนำไปเป็นตัวอย่างในการปรับปรุงทางเท้า และพื้นที่เพื่อการค้าให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นและสามารถรองรับการใช้งานในหลายๆกิจกรรมในพื้นที่ได้เพียงพอ อีกทั้งยังเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยทางทัศนียภาพและการใช้งาน

ผลสรุปในข้อเสนอแนะทั้งด้านนโยบายและด้านกายภาพนั้นเป็นข้อเสนอแนะในภาพรวมๆ มีการยกตัวอย่างวิธีการจัดระเบียบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมการอำนวยความสะดวกสาธารณะในด้านต่างๆเอาไว้เป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งต้องมีการทำวิจัยค้นคว้าเพิ่มเติมโดยเจาะจงให้ละเอียดมากขึ้น งานวิจัยนี้เน้นที่จะเสนอให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และเสนอแนะว่าควรที่จะจัดระเบียบปรับปรุงในส่วนใดก่อน-หลัง เพื่อที่จะนำไปเป็นส่วนประกอบที่เป็นประโยชน์ในการทำงานโครงการพื้นที่จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กฤษฎา อรุณวงศ์ ณ อยุธยา. 2531. รายงานขั้นสุดท้ายโครงการการจัดทำการศึกษา เพื่อพัฒนาเส้นทางเดินเท้าเพื่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร. กองออกแบบ สำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร. 2540. มาตรฐาน(แนะนำ)การออกแบบบาทวิถีและเฟอร์นิเจอร์เพื่อส่งเสริมคุณภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมสำหรับคนพิการ และคนพิการและประชาชนทั่วไป.
- กุดั่น อินทร์พรหม. 2533. พัฒนาการและลักษณะของสภาพแวดล้อมชุมชนในกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2540. โครงการศึกษาและออกแบบเส้นทางเดินเท้าเพื่อการท่องเที่ยวหรือยานพาหนะประจำทาง(ระยะสั้น)ในพื้นที่เขต กรุงเทพฯ เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.
- ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย และคณะ. 2525. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นหน่วยที่1-8 สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธำรง ช่อไม้ทอง. 2533. แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค. เอกสารประกอบการอบรมนักบริหารชั้นสูง ระดับกลาง รุ่นที่ 2 หลักสูตรการบริหารธุรกิจคณะบริหารธุรกิจสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. ทักษะการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ภูธร. 2544. 28 กุมภาพันธ์. "ชุมชนเมือง." มติชนรายวัน.
- มณฑล จันทน์แจ่มใส. 2541. การศึกษาทัศนคติของชุมชนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา เกาะมุกจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุธาทิพย์ ชวนะเวสสกุล. 2542. การศึกษาตลาดนัดชั่วคราวในเมืองและชานเมือง กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาลักษณะทางกายภาพของตลาดนัดพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ขายในตลาดนัดตลาดพร้าว101และตลาดนัดหัวตะเข้. วิทยานิพนธ์

สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สุพนิชย์ แสงเพ็ญพราว. 2542. การศึกษาทัศนคติของผู้ใช้ตึกแถวเพื่อการค้าปลีกบริเวณ
ละแวกบ้านย่านชานเมืองด้านเหนือของกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรม
ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

อภิธา มหารักษ์กะ. 2541. การศึกษาบทบาทของทางเดินเท้าในเขตเมืองชั้นใน
กรุงเทพมหานคร :กรณีศึกษาย่านธุรกิจบริเวณถนนสีลมเขตบางรัก. วิทยานิพนธ์
สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

Atsushi, Saitoh. 1984. The informal sector in Bangkok: a case study of street vendors.
Bangkok: Asian Institute of technology.

Alexander, Christopher. et. al. 1977. A Pattern Language ; town, building, construction.

Berry, Brian J.L. 1967. Geography of Market Centers and Retail Distribution. Prentice
Hall.

Chapman, William. 1991. Special District Design Guidelines "Chinatown". Honolulu:
Department of Land Utilization City and County of Honolulu.

Foster, Charles.R. 1952. Psychology for Life Adjustment. Chicago American Technical
Society.

F. Stuart Chapin, Jr. and Edward J. Kaiser. 1979. Urban Land Use Planning. 3rd ed.
University of Illinois.

Ian, Bentley. et. al. 1985. Responsive Environments a manual for designers. London:
England.

JJ, Thomas. 1992. Informal Economic Activity. London: The London School of
Economic and Political Science

Leslie, J. King. 1985. Central Place of Theory. 2nd ed. Scientific Geography Vol.1.
Mc. Master University.

McKim, Wayn. 1972. The Periodic Markets System in Northern Ghana.

Moser, Caroline O.N. 1994. The Informal Sector Dedabte 1970-1983 in Cathy Rakowski
(ed. Contraunto "The Informal Sector Dedabte" in Latin America). NewYork.

State University of New York Press.

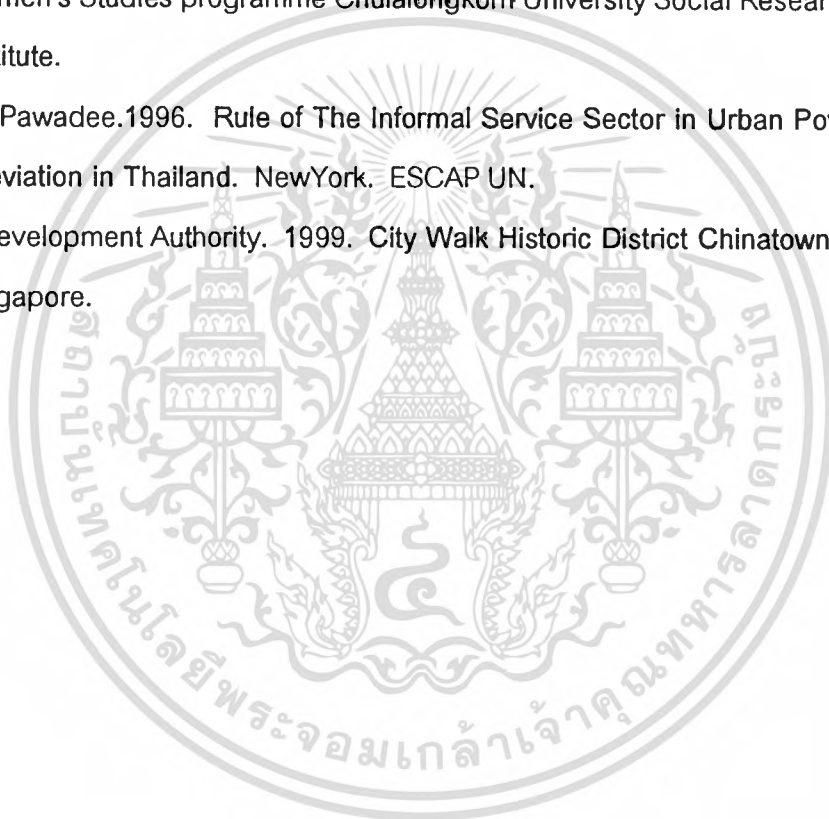
Nivas, Oghigian. 1976. Planning for Pedestrian ways. In Planning Design and Implementation of Bicycle and Pedestrian Facilities American Society of Civil Engineers.

Scott, W.G. and Kagan. 1974. A Comparison of Costs and Benefits of Facilities for Pedestrians. Wasnington D.C.: UPD.

Sirisambhand, Napat and Christina Szanton. 1986. Thailand's Street Food Vending: The sellers and Consumers of "Traditional Fast Foods". Bangkok: Women's Studies programme Chulalongkorn University Social Research Institute.

Tonguthai, Pawadee. 1996. Rule of The Informal Service Sector in Urban Poverty Alleviation in Thailand. New York. ESCAP UN.

Urban Redevelopment Authority. 1999. City Walk Historic District Chinatown. Singapore.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักเกณฑ์ แนวทางและวิธีการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย

1. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับจุดผ่อนผันในการจำหน่ายสินค้า และอาหารในที่และทางสาธารณะ

บริเวณที่อนุญาตให้ทำการค้า ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. บริเวณที่จะอนุญาตให้ทำการค้าได้ ให้ติดตั้งป้ายกำหนดขอบเขตและเวลาที่อนุญาตให้ชัดเจน
2. ขนาดของแผงกว้างไม่เกิน 1 เมตร ยาวไม่เกิน 1.50 เมตร สูงไม่เกิน 1.50 เมตร
โดย - ให้จำหน่ายสินค้าโดยตั้งวางบนแผง ห้ามวางไว้บนพื้น
- สำหรับผู้ประกอบการปรุง หุง ต้ม ตั้งวางไว้บนโต๊ะบริการลูกค้าได้ไม่เกิน 2 ตัว
3. กำหนดเครื่องหมายหรือการขีดสีตีเส้น บริเวณทางเท้าเป็นการแบ่งพื้นที่เฉลี่ยให้เกิดความเสมอภาคแก่ผู้ค้าแต่ละราย กำหนดพื้นที่กว้างไม่เกิน 1 เมตร ยาวไม่เกิน 1.50 เมตร และให้เว้นที่บนทางเท้าเป็นช่องทางเดิน ช่องทางเข้า-ออก มีความกว้างไม่น้อยกว่า 1 เมตร ให้ประชาชนสัญจรได้สะดวก
4. ให้หยุดการประกอบการค้าในวันพุธหรือวันอื่นๆที่ทางราชการกำหนด โดยผู้ค้าจะต้องมาทำความสะอาดบริเวณที่ค้าขายด้วยตัวเอง
5. ต้องจัดทำทะเบียนผู้ค้า บัตรประจำตัวผู้ค้า
6. ผู้ประกอบการค้าต้องแต่งกายสุภาพ และมีมารยาทในการขาย
7. ห้ามตั้งแผง ส่วนใดส่วนหนึ่งของแผง ร่มหรือผ้าใบบังแดด ล้างมาบนผิวการจราจร รวมถึงตลอดถึงตัวผู้ค้าด้วย
8. ให้รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยบริเวณที่ทำการค้าในระหว่างทำการค้า และหลังจากเลิกทำการค้าแล้ว พร้อมทั้งต้องจัดหาภาชนะรองรับขยะไว้ด้วย
9. เมื่อเลิกประกอบการค้าแล้วต้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งใช้ในการตั้งวางออกจากบริเวณที่อนุญาตให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า ห้ามตั้งวางหรือล่ามโซ่ทิ้งไว้ในบริเวณที่อนุญาตโดยเด็ดขาด
10. บริเวณคอกต้นไม้ห้ามตั้งวางแผงค้า เต้า ของหนักทับต้นไม้โดยเด็ดขาด รวมถึงตลอดถึงการตอกตะปู ผูกเชือกกางเต็นท์ หรือยึดสิ่งใดสิ่งหนึ่งกับต้นไม้
11. ห้ามใช้ต้นไม้หรือคอกต้นไม้เป็นที่พาด ติดตั้ง เคาะเกี่ยวสายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า ปลั๊กไฟฟ้าโดยเด็ดขาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ห้ามนำรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ไปจอดบนทางเท้าเพื่อจำหน่าย จ่ายแจกสินค้าทุกประเภทโดยเด็ดขาด

13. การประกอบการค้าโดยใช้เครื่องขยายเสียง หรือการจำหน่ายสินค้าประเภททอดอย่าง หรือปิ้ง ซึ่งจะเกิดกลิ่นและควัน ควรจำกัดบริเวณหรือป้องกันมิให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่นและห้ามใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่ใช้เครื่องยนต์มีเสียงดัง

14. ผู้ค้าประเภทประกอบปรุง หุง ต้ม ห้ามมิให้จำหน่ายเกินเวลา 04.00 น.

15. ผู้ค้าต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535

16. หลักเกณฑ์ข้อใดที่ไม่อาจปฏิบัติตามได้เพราะมีข้อจำกัด ให้สำนักงานเขตนำเสนอคณะกรรมการจัดระเบียบหาบเร่ – แฉงลอยเพื่อพิจารณา
มาตรการบังคับ เจ้าหน้าที่เทศกิจซึ่งต้องรับผิดชอบในการตรวจตราเป็นประจำ ถ้าพบผู้ค้ารายใดไม่ปฏิบัติตามข้อหนึ่งข้อใด ครั้งแรกให้ตักเตือน ครั้งที่สองให้สั่งพักหยุดทำการ 3 วัน ครั้งที่สามให้สั่งพักหยุดทำการ 7 วัน และครั้งที่สี่ถือเป็นครั้งสุดท้ายให้สั่งยกเลิกการอนุญาต เมื่อสำนักงานเขตและสำนักงานเขตสาขา ลงโทษผู้ค้ารายหนึ่งรายใดให้แจ้งสำนักเทศกิจทราบ และให้สำนักเทศกิจตรวจสอบ ตลอดจนดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการบังคับที่กำหนด แล้วรายงานให้ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทราบทุกครั้ง

2. **แนวทางและวิธีการ** ในการจัดระเบียบการค้าประเภทหาบเร่-แฉงลอย ในที่และทางสาธารณะจะต้องถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดฯ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข ประกอบกับนโยบายของผู้บริหาร ดังนี้

2.1 บริเวณที่ไม่อนุญาตให้ทำการค้า คือ

ก. **บริเวณกวดขันพิเศษ** คือ จุดห้ามจำหน่ายสินค้าโดยเด็ดขาด ได้แก่

1. ป้ายรถประจำทางและศาลาพักคนโดยสาร ต้องเว้นระยะก่อนถึงป้ายหรือศาลาอย่างน้อย 10 เมตร และเลยป้ายหรือศาลาไปอย่างน้อย 10 เมตร รวมทั้งบริเวณหลังป้ายหรือศาลา แต่ในกรณีเขตใดเว้นระยะไว้เกินกว่า 10 เมตร ตามที่เคยรายงานก็ให้คงระยะเดิมไว้

2. สะพานลอยคนข้ามถนน ทางขึ้น-ลงและใต้สะพานลอย รวมทั้งช่วงห่างจากทางขึ้น-ลงอย่างน้อย 5 เมตร

3. ใต้สะพานลอยรถข้าม

4. ทางเท้าแคบซึ่งกว้างไม่เกิน 2 เมตร

5. สถานที่สำคัญ ถนนสำคัญหรือสถานที่ราชการ เช่น สนามหลวง ถนนราชดำเนิน อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสิน ทางเท้าบริเวณที่ราชการ ฯลฯ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. บริเวณทางขึ้น-ลง ทางเดินคนข้าม (ทางม้าลาย)
7. บนผิวการจราจร
8. การค้าอาหารประเภทประกอบปรุง หุง ต้ม ในระยะน้อยกว่า 10 เมตร จากสถานที่จำหน่ายหรือเก็บเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมันและร้านจำหน่ายแก๊สหุงต้ม)
9. บริเวณที่กำหนดข้อใดที่สำนักงานเขตดำเนินการไม่ได้ ให้นำเสนอคณะกรรมการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย เพื่อพิจารณา

ข. บริเวณกวดขันทั่วไป คือบริเวณห้ามจำหน่ายสินค้า ได้แก่

1. นอกจากบริเวณกวดขันพิเศษตามข้อ ก.
2. นอกจากบริเวณที่อนุญาตให้ทำการค้า

2.2 บริเวณที่อนุญาตให้ทำการค้า คือจุดผ่อนผันที่กรุงเทพมหานครกำหนดขึ้นด้วยความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานจราจร โดยจะต้องถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กล่าวคือ จะต้องออกเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขมาใช้บังคับ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการ...

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อบัญญัติ 10 ประการ ของ แผนกलयจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะ

1. ผู้ขายอาหาร

มีสุขนิสัยดี ปฏิบัติถูกต้องตามหลักสุขวิทยาส่วนบุคคลในเรื่องการเสิร์ฟ ผูกผ้ากันเปื้อนที่สะอาด ผ่านการอบรมการสุขาภิบาลอาหาร

2. อาหาร

ต้องมีวัสดุปกปิดเพื่อป้องกันฝุ่นละออง แมลง สัตว์นำโรค

3. ล้างภาชนะ อุปกรณ์

ด้วยวิธี 3 ขั้นตอน น้ำแรกเป็นน้ำผสมน้ำยาล้าง และน้ำสะอาดอีก 2 ครั้ง

4. งาน ชาม

หลังจากล้างแล้ว คว่ำในตะกร้าโปร่ง, ช้อน, ตะเกียบเอาด้ามขึ้น

5. ภาชนะเครื่องใช้

เลือกใช้ภาชนะอุปกรณ์ทำด้วยวัสดุถูกต้อง เช่น กระเบื้องขาว, แก้วสแตนเลส

6. เครื่องปรุงรส

มีเครื่องหมาย อย. และใช้ภาชนะแก้วหรือกระเบื้องเคลือบ และปิดฝา

7. น้ำแข็ง

เก็บใส่ภาชนะที่สะอาด มีฝาปิดมิดชิด ต้องมีอุปกรณ์ด้ามยาวตักเฉพาะ และไม่นำสิ่งอื่น

เข้าร่วม

8. น้ำดื่ม

ควรใช้น้ำขวดมี อย.(เครื่องหมายองค์การอาหารและยา) น้ำหวาน น้ำผลไม้ใส่ขวดโหลแล้วมีฝาปิด

9. พื้นแผนกวางจำหน่ายอาหาร

วางภาชนะ อุปกรณ์ และการล้างจาน ฯลฯ ต้องแข็งแรง ชั้นที่วางอาหารและภาชนะต้องสะอาด อยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร ทำด้วยวัสดุทำความสะอาดได้ง่าย

10. ถังรองรับเศษอาหาร

มีสภาพดี มีฝาปิด เพื่อเก็บเศษอาหารและเศษวัสดุต่างๆ

แบบสอบถามเลขที่ _____

บริเวณที่สอบถาม _____

ผู้สอบถาม _____

แบบสอบถามผู้ค้ารถเข็น, หาบเร่, แผงลอย

โครงการ การศึกษาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการค้าในชุมชนย่านการค้าอาหารเขาวราชในช่วงเวลากลางคืน (Food Street Chinatown) เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทภาควิชาการวางผังภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ขอยืนยันในความปลอดภัยของข้อมูลและการรักษาข้อมูลให้เป็นความลับ

กรุณาเติมคำในช่องว่างหรือทำเครื่องหมายใน หน้าข้อที่ท่านเลือก

ข้อมูลผู้ค้าและกิจกรรมการค้า

1. ประเภทสินค้าและบริการ _____
2. สถานภาพของท่านในครอบครัว
 - หัวหน้าครอบครัว
 - บิดามารดา
 - บุตร
 - ญาติใกล้ชิด
 - ญาติห่างๆ
 - ผู้อาศัยไม่ใช่ญาติ
 - อื่นๆโปรดระบุ _____
3. เพศ
 - หญิง
 - ชาย
4. อายุ _____ ปี
5. การศึกษาสูงสุดของท่าน
 - ไม่ได้เรียน
 - ประถมต้น
 - ประถมปลาย
 - มัธยมต้น
 - มัธยมปลาย
 - อาชีวะ
 - ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี
6. ภูมิลำเนาเดิม _____
7. ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่ เขต _____ หรือจังหวัด _____
8. คริวเรือนของท่านมีรายได้ต่อเดือนประมาณเท่าไร
 - 0-5,000 บาท
 - 5,001-10,000 บาท
 - 10,001-20,000 บาท
 - 20,001-40,000 บาท
 - มากกว่า 40,000 บาท
9. ท่านทำการค้าในพื้นที่นี้มาเป็นเวลา _____ ปี
10. ช่วงเวลาในการทำการค้าในเวลากลางคืน _____ น. ถึง _____ น.
11. ท่านทำการค้านี้เป็น
 - อาชีพหลัก
 - อาชีพเสริม กรุณาระบุอาชีพหลักที่ท่านทำ _____
12. การดำเนินการค้าในเวลากลางคืนท่านมีลูกจ้างทำงานด้วยหรือไม่

เอกสาร ไม่มี เอกสารที่ส่งวนไว้ มี กรุณาระบุจำนวน _____ คน อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. ท่านทำการค้ากี่วันในหนึ่งอาทิตย์ กรุณาระบุ _____ วัน /1อาทิตย์
14. ถ้ามีวันหยุดท่านหยุดวันไหนบ้าง กรุณาระบุ _____
15. ท่านต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านบริการในการทำการค้าหรือไม่ และเสียให้กับผู้ใดหรือองค์กรใด
- ค่าเช่าพื้นที่ _____ บาท/เดือนโดยจ่ายให้กับ _____
- ค่าน้ำ _____ บาท/เดือนโดยจ่ายให้กับ _____
- ค่าไฟ _____ บาท/เดือนโดยจ่ายให้กับ _____
- ค่าเก็บขยะ _____ บาท/เดือนโดยจ่ายให้กับ _____
- ค่าทำความสะอาด _____ บาท/เดือนโดยจ่ายให้กับ _____
- อื่นๆโปรดระบุ _____
16. ท่านได้ทำการค้าในช่วงเวลากลางวันด้วยหรือไม่
- ทำ (ให้ตอบข้อ 17 และ 18 ด้วย) ไม่ทำ(ข้ามไปข้อ 19)
17. ประเภทสินค้าและบริการที่ท่านทำในช่วงเวลากลางวัน _____
18. ช่วงเวลาที่ทำการค้าในเวลากลางวัน _____ น. ถึง _____ น.

ข้อมูลด้านทัศนคติ

19. เหตุผลที่มาทำการค้าในย่านนี้ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ใกล้บ้าน เป็นย่านที่มีชื่อเสียงและมีกำลังซื้อสูง
- พื้นที่สามารถตั้งแผงได้สะดวก เสียค่าเช่าน้อยหรือไม่ต้องเสียค่าเช่า
- เดินทางสะดวก อื่นๆโปรดระบุ _____
20. เหตุผลที่มาทำการค้าในเวลากลางคืน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เป็นย่านและมีบรรยากาศดี อากาศดีไม่ร้อน ช่วงเวลาเหมาะสมต่อการทำการค้า
- มีคนรู้จักหรือญาติแนะนำ อื่นๆโปรดระบุ _____
21. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการทำการค้าอาหารในช่วงเวลากลางคืนย่านเยาวราช
- เพิ่มขึ้นและดีขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจาก _____
- ทรงตัว เนื่องจาก _____
- ลดลง เนื่องจาก _____
22. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการปิดถนนเยาวราชในช่วงเทศกาล
- เห็นด้วย เพราะ _____
- ไม่เห็นด้วย เพราะ _____
- ไม่มีความคิดเห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

23. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมเปิดร้านค้าในการปิดถนนเยาวราชในช่วงเทศกาลหรือไม่

- ร่วมกิจกรรม(ทำต่อข้อ24.) ไม่ได้ร่วมกิจกรรม(ข้ามไปข้อ25.)

24. ถ้าท่านเข้าร่วมกิจกรรมเปิดร้านค้าในการปิดถนนเยาวราชในช่วงเทศกาลตำแหน่งที่ตั้งที่ท่านทำการค้า

- ตำแหน่งที่ตั้งเดิม ตำแหน่งที่ตั้งใหม่(ต้องจองล่วงหน้า)

25. ความคิดเห็นของท่านที่เกี่ยวกับการเปิดให้ทำการค้าได้รุ่ง(18.00น.-6.00น.)

- เห็นด้วย เพราะ_____
- ไม่เห็นด้วย เพราะ_____
- ไม่มีความคิดเห็น

26. ความคิดเห็นของท่านที่เกี่ยวกับการตีเส้นแบ่งพื้นที่การค้าให้เป็นระเบียบและมีตำแหน่งที่แน่นอน

- เห็นด้วย เพราะ_____
- ไม่เห็นด้วย เพราะ_____
- ไม่มีความคิดเห็น

27. ความคิดเห็นของท่านที่เกี่ยวกับการปรับระดับของทางเท้ากับระดับของถนนให้เท่ากันเพื่อให้มีพื้นที่ที่สามารถรองรับกิจกรรมการค้าในเวลาากลางคืนและรองรับทางเดินรถในเวลากลางวันได้สะดวกมากขึ้น

- เห็นด้วย เพราะ_____
- ไม่เห็นด้วย เพราะ_____
- ไม่มีความคิดเห็น

28. ความคิดเห็นของท่านที่เกี่ยวกับการที่ทางเขตจะจัดทำตำแหน่งปลั๊กไฟ,น้ำประปา ของแต่ละแผงลอยให้เป็นสัดส่วนและมีตำแหน่งที่แน่นอน

- เห็นด้วย เพราะ_____
- ไม่เห็นด้วย เพราะ_____
- ไม่มีความคิดเห็น

ทำเครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

29. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำการค้าเวลากลางคืน

ลักษณะต่างๆ	เหมาะสม	เฉยๆ	ไม่เหมาะสมควรปรับปรุง(พร้อมข้อเสนอแนะ)
1. ขนาดของพื้นที่ค้าขาย			
2. ขนาดของทางเท้า			
3. ความแออัดของกิจกรรม			
4. ค่าเช่าพื้นที่			
5. กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ			

30. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณะในการทำการค้าเวลากลางคืน

การอำนวยความสะดวก	ดี	ปานกลาง	ไม่ดีควรปรับปรุง(พร้อมข้อเสนอแนะ)
1. การรักษาความสะอาด			
2. แสงสว่าง			
3. ความปลอดภัย			
4. การระบายน้ำ			
5. ที่จอดรถ			

ขอบคุณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเลขที่ _____

บริเวณที่สอบถาม _____

ผู้สอบถาม _____

แบบสอบถามผู้ที่มาซื้อสินค้าและบริการ

โครงการ การศึกษาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการค้าในชุมชนย่านการค้าอาหารเขาวราชในช่วงเวลากลางคืน (Food Street Chinatown) เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทภาควิชาการวางผังภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ขอยืนยันในความปลอดภัยของข้อมูลและการรักษาข้อมูลให้เป็นความลับ

กรุณาเติมคำในช่องว่างหรือทำเครื่องหมายใน หน้าข้อที่ท่านเลือก

ข้อมูลผู้ซื้อ

1. เพศ

หญิง

ชาย

2. อายุ _____ ปี

3. การศึกษาสูงสุดของท่าน

ไม่ได้เรียน

ประถมต้น

ประถมปลาย

มัธยมต้น

มัธยมปลาย

อาชีว

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. ท่านประกอบอาชีพ

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน

ค้าขาย

ทำธุรกิจส่วนตัว

รับจ้างทั่วไป

แม่บ้าน

นักเรียน/นักศึกษา

อื่นๆโปรดระบุ _____

5. ภูมิลำเนาเดิม _____

6. ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่ เขต _____ หรือจังหวัด _____

7. ท่านเดินทางมาใช้บริการในเขาวราชโดยวิธีใด (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

รถโดยสารประจำทาง

แท็กซี่, สามล้อ

รถยนต์ส่วนบุคคล

รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล

รถจักรยานยนต์รับจ้าง

เรือ

เดิน

8. ท่านมาใช้บริการหรือซื้อสินค้า(อาหาร)ในเวลากลางคืนในเขาวราชมาเป็นเวลา

น้อยกว่า 1 ปี

1-5 ปี

6-10 ปี

มากกว่า 10 ปี

9. ท่านมาใช้บริการหรือซื้อสินค้า(อาหาร)ในเวลากลางคืนในเขาวราชบ่อยแค่ไหน

ทุกวัน

อาทิตย์ละครั้ง

เดือนละครั้ง

นานๆครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลด้านทัศนคติ

10. เหตุผลที่ท่านเลือกมาใช้บริการหรือซื้อสินค้า(อาหาร)ในเวลากลางคืนในเยาวราช
(สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ใกล้บ้าน เป็นย่านที่มีชื่อเสียง เดินทางสะดวก ราคาถูก
- อาหารอร่อย/คุณภาพดี มีให้เลือกหลายชนิด
- ชอบบรรยากาศของกิจกรรมการค้า อื่นๆโปรดระบุ _____

11. เวลาท่านมาใช้บริการหรือซื้อสินค้า(อาหาร)ในเวลากลางคืนในเยาวราช ส่วนใหญ่จะมา

- คนเดียว 2-3 คน 4 คนขึ้นไป

12. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการปิดถนนเยาวราชในช่วงเทศกาล

- เห็นด้วย เพราะ _____
- ไม่เห็นด้วย เพราะ _____
- ไม่มีความคิดเห็น

13. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมในการปิดถนนเยาวราชในช่วงเทศกาลหรือไม่

- เคย ก็ครั้งโปรดระบุ _____
- ไม่เคย เพราะ _____

14. ท่านชอบที่จะให้กิจกรรมการค้าอาหารกลางคืนที่เป็นแบบใด

- เป็นรถเข็น-แผงลอยเหมือนเดิม
- เปลี่ยนให้เป็นร้านที่มีที่นั่งเป็นสัดส่วนของแต่ละร้าน
- ลักษณะอื่นๆ กรุณาระบุ _____

ทำเครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

15.ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณะและสภาพแวดล้อมในย่านการค้าเวลากลางคืน

การอำนวยความสะดวก	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจควรปรับปรุง(พร้อมข้อเสนอแนะ)
1. ขนาดของทางเท้า			
2. บรรยากาศของกิจกรรม			
3. การเข้าถึงพื้นที่			
4. การรักษาความสะอาด			
5. แสงสว่างตามจุดต่างๆ			
6. ความปลอดภัย			
7. การระบายน้ำ			
8. ที่จอดรถ			
9. การบริการด้านการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์สาธารณะ			

ขอบคุณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เงื่อนไขของการทดสอบไคสแควร์

การทดสอบไคสแควร์ มีเงื่อนไขอันเป็นข้อจำกัดเฉพาะเกี่ยวกับค่าความถี่คาดหวัง (Expected Value) ดังนี้

1. จำนวนความถี่คาดหวัง (Expected Value) ที่มีค่าต่ำกว่า 5 ต้องไม่เกินร้อยละ 20.00 ของขนาดตาราง ($r \times c$) หรือหมายความว่า ตารางไคสแควร์ที่เซลล์มีค่าความถี่คาดหวังต่ำกว่า 5 ต้องมีไม่เกินร้อยละ 20.00 ของจำนวนเซลล์ทั้งหมด เช่น ตารางไคสแควร์ขนาด 2×3 จำนวนเซลล์ที่มีค่าความถี่คาดหวังต่ำกว่า 5 จำนวน 2 เซลล์ ดังนั้นจำนวนเซลล์ค่าความถี่คาดหวังที่มีค่าต่ำกว่า 5 เมื่อคิดเป็นร้อยละจะได้เท่ากับ $(100 \times 2)/6 = 33.33$ ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 20.00 จึงถือว่าไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของการทดสอบไคสแควร์

2. จำนวนความถี่คาดหวัง (Expected Value) ของเซลล์ใดๆในตารางต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 1 หมายความว่า ในทุกๆเซลล์ของตารางไคสแควร์จะมีค่าความถี่คาดหวังไม่ต่ำกว่า 1 แม้ว่าค่าความถี่คาดหวังของขนาดตาราง ($r \times c$) จะไม่เกินร้อยละ 20.00 ก็ตาม แต่ถ้าในเซลล์ใดเซลล์หนึ่งมีค่าความถี่คาดหวังต่ำกว่า 1 แสดงว่าไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของการทดสอบแบบไคสแควร์

ซึ่งการทดสอบที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว จะไม่สามารถนำผลการทดสอบนั้นมาใช้ได้

การทดสอบหาค่าความถี่คาดหวัง (Expected Value) ในตารางไคสแควร์

การคำนวณหาค่าความถี่คาดหวังในแต่ละเซลล์ของตารางไคสแควร์นั้น สามารถหาได้โดยนำผลรวมของความถี่ในด้านแนวนอนและแนวตั้ง ที่เซลล์นั้นตกอยู่มาคูณกันแล้วหารด้วยจำนวนรวมทั้งหมด (N) เช่น

	F	G	H	
A	13	29	17	59
B	90	128	63	281
C	15	21	10	46
D	4	5	2	11
E	0	3	0	3
	122	186	92	400

ความถี่คาดหวังในเซลล์ AF คือ $(59 \times 122) / 400 = 18.00$

ความถี่คาดหวังในเซลล์ BF คือ $(281 \times 122) / 400 = 85.71$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ CF คือ $(46 \times 122) / 400 = 14.03$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ DF คือ $(11 \times 122) / 400 = 3.36$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ EF คือ $(3 \times 122) / 400 = 0.92$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ AG คือ $(59 \times 186) / 400 = 27.44$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ BG คือ $(281 \times 186) / 400 = 130.67$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ CG คือ $(46 \times 186) / 400 = 21.39$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ DG คือ $(11 \times 186) / 400 = 5.12$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ EG คือ $(3 \times 186) / 400 = 1.40$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ AH คือ $(59 \times 92) / 400 = 13.57$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ BH คือ $(281 \times 92) / 400 = 64.63$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ CH คือ $(46 \times 92) / 400 = 10.58$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ DH คือ $(11 \times 92) / 400 = 2.53$

ความถี่คาคัดหวังในเซลล์ EH คือ $(3 \times 92) / 400 = 0.69$

จากตารางตัวอย่างจะเห็นว่าเซลล์ DF,EF,EG,DH และ EH มีค่าความคาคัดหวังต่ำกว่า 5 ของขนาดตาราง 5×3 เมื่อคิดเป็นร้อยละจะได้เท่ากับ $(100 \times 5) / 15 = 33.30$ ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 20.00 ถือว่าไม่เป็นตามเงื่อนไขของการทดสอบไคสแควร์ จึงเป็นค่าสถิติที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้

บรรยากาศการค้าในงานเปิดถนนเพื่องานเทศกาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสมฤทัย ประवालปัทม์กุล เกิดเมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ.2514 ที่จังหวัดระยอง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมหลัก จากมหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2537 และ Certificate in Small Business Enterprise at Sydney Institute of Technology in Australia ปีการศึกษา 2540

ปีพ.ศ.2537 เข้าทำงานที่บริษัทเสากล้าสถาปนิก ตำแหน่งสถาปนิกออกแบบ ปี พ.ศ.2538 บริษัท JCM Machinery and civil work ตำแหน่งสถาปนิกโครงการ ปัจจุบันทำงานอิสระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้